

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення управління рентабельністю підприємства харчової промисловості

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБС-18-1мд
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми фінанси, банківська справа та
страхування
(код і назва освітньої програми)
спеціалізації _____
(код і назва спеціалізації)

Н. В. Хортецька
(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри фінансів, банківської справи
та страхування, доцент, к.е.н.Яришко О.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування Метеленко Н.Г.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та назва)
Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування
(код та назва)
Спеціалізація _____
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 20 ____ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

Хортецької Наталії Василівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення управління рентабельністю підприємства харчової промисловості

керівник роботи Яришко Олена Володимирівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «10» вересня 2019 року № 1538-с

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи Законодавча нормативна база. Публічна фінансова звітність підприємства), що розглядається в роботі. Літературні джерела. Фахові періодичні видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити

Теоретична частина. Теоретико - методичні основи управління рентабельністю підприємства харчової промисловості

Аналітична частина. Дослідження управління рентабельністю на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Проектна частина. Шляхи удосконалення управління рентабельністю на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Підходи до визначення поняття “Рентабельність” 2. Значення підвищення рентабельності підприємства 3. Система управління рентабельністю підприємства 4. Показники рентабельності діяльності підприємства 5. Динаміка обсягу реалізації продукції харчової промисловості, млн. грн. 6. Динаміка показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запорізька

кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках 7. Динаміка основних показників рентабельності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», % 8. Визначення оптимального значення точки беззбитковості методом підбору ПрАТ «ЗКФ» 9. Фактичні та розрахункові значення рівня рентабельності від операційної діяльності ПрАТ «ЗКФ»

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	<i>Яришко О.В., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування</i>	18.09	18.10
2	<i>Яришко О.В., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування</i>	18.10	19.11
3	<i>Яришко О.В., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування</i>	19.11	12.12

7. Дата видачі завдання 10.09.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Дослідження теоретико-методологічних засад з теми, що досліджується</i>	25.09.2019	<i>виконано</i>
2	<i>Огляд літературних джерел з теми, що досліджується</i>	01.10.2019	<i>виконано</i>
3	<i>Збір даних та дослідження звітної документації підприємства (банку), на прикладі якого проводиться дослідження</i>	08.10.2019	<i>виконано</i>
4	<i>Аналіз фінансової діяльності підприємства (банку), на прикладі якого проводиться дослідження</i>	18.10.2019	<i>виконано</i>
5	<i>Розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації діяльності підприємства (банку), на прикладі якого проводиться дослідження</i>	19.11.2019	<i>виконано</i>

Студент _____
(підпис)

Хортецька Н.В.
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____
(підпис)

Яришко О.В.
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
(підпис)

Шапуров О.О.
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Хортецька Н. В. Удосконалення управління рентабельністю підприємства харчової промисловості

Кваліфікаційна випускна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник – Яришко О.В. Інженерний інститут Запорізького національного університету. Факультет економіки та менеджменту, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, 2020.

Розглянуто теоретичні та методичні основи управління рентабельністю підприємства. Проаналізовано сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку харчової галузі в Україні. Досліджено стан управління рентабельністю на підприємстві. Визначено шляхи удосконалення управління рентабельністю підприємства.

Ключові слова: РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ, ПОКАЗНИК РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ХАРЧОВА ГАЛУЗЬ, ФАКТОРНА МОДЕЛЬ, СТРАТЕГІЯ

ABSTRACT

Khortetska N.V. Improvement of enterprise's profitability management in the food industry.

Qualifying final work for obtaining a master's degree in higher education by specialty 072 - Finance, Banking and Insurance, scientific supervisor – Yaryshko E. Engineering Institute of Zaporizhzhya National University. Faculty of Economics and Management, Department of Finance, Banking and Insurance, 2020.

The theoretical and methodical bases of management of profitability of the enterprise are considered. The present state, problems and prospects of food industry development in Ukraine are analyzed. The state of profitability management at the enterprise is investigated. The ways of defined the management of the profitability of the enterprise are considered.

Keywords: PROFITABILITY, PROFITABILITY MANAGEMENT, PROFITABILITY INDICATOR, EFFICIENCY, FOOD INDUSTRY, FACTOR MODEL, STRATEGY

АННОТАЦИЯ

Хортецкая Н. В. Усовершенствование управления рентабельностью предприятия пищевой промышленности

Квалификационная выпускная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 072 - Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель - Ярышко Е.В. Инженерный институт Запорожского национального университета. Факультет экономики и менеджмента, кафедра финансов, банковского дела и страхования, 2020.

Рассмотрены теоретические и методические основы управления рентабельностью предприятия. Проанализировано современное состояние, проблемы и перспективы развития пищевой отрасли в Украине. Исследовано состояние управления рентабельностью на предприятии. Определены пути совершенствования управления рентабельностью предприятия.

Ключевые слова: РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ, УПРАВЛЕНИЕ РЕНТАБЕЛЬНОСТЬЮ, ПОКАЗАТЕЛЬ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ, ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ПИЩЕВАЯ ОТРАСЛЬ, ФАКТОРНАЯ МОДЕЛЬ, СТРАТЕГИЯ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ	8
ВСТУП	11
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	14
1.1. Сутність та теоретична характеристика рентабельності підприємства	14
1.2. Теоретичні засади управління рентабельністю підприємства харчової промисловості	19
1.3. Тенденції та проблеми розвитку харчової промисловості в Україні	38
Висновки до розділу 1	50
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»	52
2.1. Організаційно – економічна характеристика ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»	52
2.2. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»	64
2.3 Аналіз рентабельності на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»	78
2.4. Оцінка рівня ефективності управління рентабельністю на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика».	85
Висновки до розділу 2	91
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»	93
3.1. Удосконалення управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»	93

3.2 Стратегія підвищення ефективності управління рентабельністю на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»	110
Висновки до розділу 3	121
ВИСНОВКИ	124
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	129
ДОДАТКИ	137

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
Автор	авт.	
Автореферат	автореф.	
В		
Вулиця	вул.	
Вищий навчальний заклад	ВУЗ	
Верховна Рада України	ВРУ	
Г		
Гривня	грн.	біля цифр
Д		
Додаток	дод.	
Директор	дир.	біля прізвища
Дисертація	дис.	
Доклад	докл.	
Доктор	д-р	у назві вченій ступені
Документ	док.	
Доцент	доц.	біля прізвища
Ж		
Жінок	жін.	
З		
Завідуючий	зав.	при назві посади
Завод	з-д	
Значення	знач.	
І		
Імені	ім.	біля прізвища
Інше	ін.	

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
К		
Кандидат	канд.	в назві вченій ступені
Кафедра	каф.	
Кабінет міністрів України	КМУ	
Кілограм	кг.	біля цифр
Л		
Літр	л.	біля цифр
М		
Максимальний	макс.	
Мінімальний	мин.	
Місто	м.	
Н		
Науково дослідницький інститут	НДІ	
Номер	№	біля цифр
О		
Область, обласний	обл.	
Організація	орг.	
Одиниця виміру	од. вим	
П		
Публічне акціонерне товариство	ПАТ	
Приватне акціонерне товариство	ПрАТ	
Примітка	прим.	
Промисловість	пром-сть	
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку	П(с)БО	
Р		
Рік	р.	біля цифр
Роки	р.р.	біля цифр
Розділ	розд.	
Район	р-н	

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
Редакція, редактор	ред.	
Реферат	реф.	
Рецензія	рец.	
Рисунок	рис.	
С		
Середній	сер.	
Старший	ст.	
Сторінка	с.	біля цифр
Т		
Таблиця	табл.	
Таке інше	т.і.	
Так далі	т.д.	
Товариство з обмеженою відповідальністю	ТОВ	
Тисяч одиниць	тис. од.	біля цифр
Тисяч гривень	тис. грн.	біля цифр
Тисяч тон	тис. т.	біля цифр
Тисяч кілограм	тис. кг.	
Ф		
Факультет	фак.	
Фінансовий потенціал підприємства	ФПП	
Ч		
Чоловік	чол.	

ВСТУП

Метою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є отримання ним позитивного фінансового результату (прибутку) у розмірах, що задовольняє потреби власників. Але суму прибутку не дозволяє оцінити ефективність діяльності господарюючого суб'єкту. Тому для оцінки економічної ефективності виробництва на підприємствах харчової промисловості використовують відносний показник – рентабельність. Рентабельність являє собою комплексний соціально-економічний критерій. Ця економічна категорія дозволяє оцінити продуктивність використання окремих видів ресурсів підприємства.

Підприємства сучасної України працюють в умовах перманентної економічної кризи та високої конкуренції. Для того щоб вижити в таких складних умовах, підприємству харчової промисловості необхідно мати запас фінансової міцності, що досягається за допомогою підвищення ефективності виробництва на основі економічного використання всіх видів ресурсів, зниження витрат, виявлення наявних резервів та нових шляхів підвищення виробництва продукції і збільшення прибутку.

Проблемам управління прибутком підприємств присвячені роботи таких вітчизняних та зарубіжних учених, як Корбутяк А. Г., Петрик В. І., Правдюк Н. Л., Тешева Л. В., Пенська І. О. та ін.

Підсумовуючи оцінку теоретичних розробок у сфері управління та аналізу рентабельністю, слід зазначити, що вони носять загальний характер, без врахування особливостей господарювання підприємств різних галузей в різних ринкових умовах, та майже не мають практичних рекомендацій по підвищенню рентабельністю підприємств харчової промисловості, особливо в умовах посткризового розвитку економіки країни.

Тому, в магістерській роботі зроблено акцент на оцінці управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» та розробці

шляхів оптимізації такого управління на підприємстві харчової промисловості яке досліджується, що і обумовлює актуальність роботи.

Метою роботи є розробка методичних основ максимізації рівня рентабельності підприємства харчової промисловості при збереженні фінансової стійкості на базі використання інструментарію фінансового аналізу за рахунок розробки відповідного механізму фінансового управління.

Для досягнення поставленої мети будуть вирішені наступні задачі:

- дослідити сучасний погляд на визначення поняття «рентабельність підприємства»;
- дослідити теоретичні та методичні основи управління рентабельністю підприємства харчової промисловості;
- дослідити сучасний стан, перспективи розвитку і проблеми харчової галузі в Україні в цілому та кондитерської галузі зокрема;
- дати організаційно - економічну характеристику ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» ;
- провести аналіз фінансових результати діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» ;
- визначити та проаналізувати показники рентабельності діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» ;
- провести дослідження ефективності управління прибутком на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»;
- запропонувати шляхи оптимізації управління рентабельністю ПрАТ «Запорізької кондитерської фабрики».
- розробити математичну модель, яка описує вплив показників діяльності підприємства на рівень рентабельності.

Об'єктом дослідження є процес побудови механізму управління рентабельністю підприємства харчової промисловості.

Предметом є методи і моделі управління рентабельністю підприємства харчової промисловості.

Методи дослідження: описовий, розрахунково-аналітичний, графічний, порівняльний, інструментарій фінансового менеджменту, аналіз, синтез.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у удосконаленні:

- методичний підхід до розробки комплексу оптимізаційних заходів стосовно доходів та витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», який на відміну від існуючих підходів враховує специфіку здійснення фінансово – господарської діяльності на підприємстві;

- стратегію підвищення ефективності управління рентабельністю на ПрАТ «ЗКФ» засновану на математичній моделі, яка описує вплив показників діяльності підприємства на рівень рентабельності

При написанні магістерської роботи використані закони, нормативні акти, праці вітчизняних та закордонних вчених, статистичні дані, фінансова звітність ПрАТ «ЗКФ», ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК», ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2016-2018 роки.

Обробка економічної інформації, побудова таблиць, діаграм, графіків, реалізація економіко-математичних моделей здійснювалась за допомогою використанням апарату математичних і статистичних функцій прикладного пакету MS Excel.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що розроблені оптимізаційні заходи можливо використати в фінансово – господарській діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» та на інших підприємствах кондитерської галузі.

Основні результати дослідження були представлені в доповіді на Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 2019 року ЗНУ Інженерний інститут.

Кваліфікаційна робота, загальним об'ємом основного тексту 157 сторінок комп'ютерного тексту, складається з вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Список використаних джерел включає 67 найменувань, ілюстрації включають 30 рисунків, 23 таблиці та 10 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

1.1. Сутність та теоретична характеристика рентабельності підприємства

Функціонування господарюючих суб'єктів в умовах ринкової конкуренції потребує єдиної бази для порівняння ефективності їх діяльності. Таким показником, як правило, виступає рентабельність. Сутність та теоретичні засади рентабельності продовжують залишатись предметом наукових дискусій та досліджень. Так дослідники Бержанір І. А. [7], Каминський П. Д. [24] досліджують рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства, Пігуль Н. Г. [39] – рентабельність підприємств різних галузей економіки, Проскурович О. В. [43] – моделювання рентабельності підприємств, Чигріна К.О. [56] – шляхи підвищення рентабельності підприємств.

Дослідження, що ставлять за мету, визначення універсального показника для оцінки ефективності діяльності підприємств оперують категоріями «ефективність», «результативність» та «прибутковість». Тому доцільно, в першу чергу, з'ясувати сутність вказаних понять та їх взаємозв'язок з досліджуваною категорією «рентабельність». Відразу зазначимо, що в наукових джерелах ці поняття як ототожнюються так і обґрунтовується їх відмінність.

Погоджуємось з думкою дослідника Заїнчковського А.О., який вказує на те, що причиною дискусійності тлумачення вказаних категорій є різні підходи до перекладу відповідних термінів, що використовуються в англійській мові, таких як *effectiveness*, *efficiency*, *performance*, що перекладаються як ефективність, результативність. Термін *efficiency* перекладається як ефективність та акцентує увагу на тому, що процес

відбувається без зайвих витрат. Цей термін вживається у відношенні зменшення витрат. Термін *effectiveness* пов'язаний із результатом певного процесу, визначається як рівень успішності досягнення бажаного результату та застосовується в контексті збільшення результату [21]. Ярославський А.О. вказує на необхідність розмежування двох цих фундаментальних категорій «результативність» (*effectiveness*), з якою він пов'язував відповідь на запитання «як робити правильні дії (речі)?», та «ефективність», під якою він розумів відповідь на запитання «як правильно робити дії (речі)?» [60].

Гергега Г.Ф. вважає, що ефективність підприємства як відкритої соціально-економічної системи потрібно розглядати поняттям комплексним (багатофакторним), у якому втілюється загальна продуктивність кругообороту капіталу, а результативність фінансово-економічних процесів – її складовою. За своєю суттю показники результативності стосуються операційного, а ефективності – стратегічного менеджменту [13].

Літвінова В.О. вказує на те, що «результативність» - перетворена форма «ефективності». У тому випадку, коли необхідно оцінити ступінь досягнення результату, ефективність приймає форму «результативності», тоді ж, коли мова йде про мінімізацію використовуваних ресурсів, можна говорити про «економічність» [31].

Тебенко В.М. зазначає, результативність оцінює результат з точки зору співставлення його із запланованим значенням, тому, показник результативності спрямований на збільшення, покращення результату. Ефективність оцінює результат з точки зору співставлення його із витраченими ресурсами, тому показник ефективності спрямований на зменшення витрат [49].

Розмежування понять «ефективність» та «результативність» було затверджено в ДСТУ ISO 9000:2015, де результативність (*effectiveness*) визначається як ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів, а ефективність (*efficiency*) – це співвідношення між досягнутим результатом і використаними ресурсами [17].

Отже, ефективність оцінює результат з точки зору співставлення його із витраченими ресурсами, а результативність оцінює результат з точки зору співставлення його із запланованим значенням. Оскільки критерієм ефективності підприємства можна вважати показники прибутковості і рентабельності, то критерієм результативності можна вважати лише такі результати від використання будь-яких ресурсів, що забезпечують ефективність.

Щодо поняття «прибутковість», то найбільш розповсюдженим поясненням сутності прибутковості підприємства є те, що її ототожнюють із рівнем рентабельності, яка свідчить про ефективність господарської діяльності підприємства. Разом із тим показник рентабельності розглядають на основі величини прибутку, але у відносному вираженні. Таким чином, можемо констатувати, що рентабельність пов'язана з кількісним вираженням ефективності, що передбачає, як правило, врахування показника прибутку (рис. 1.1).

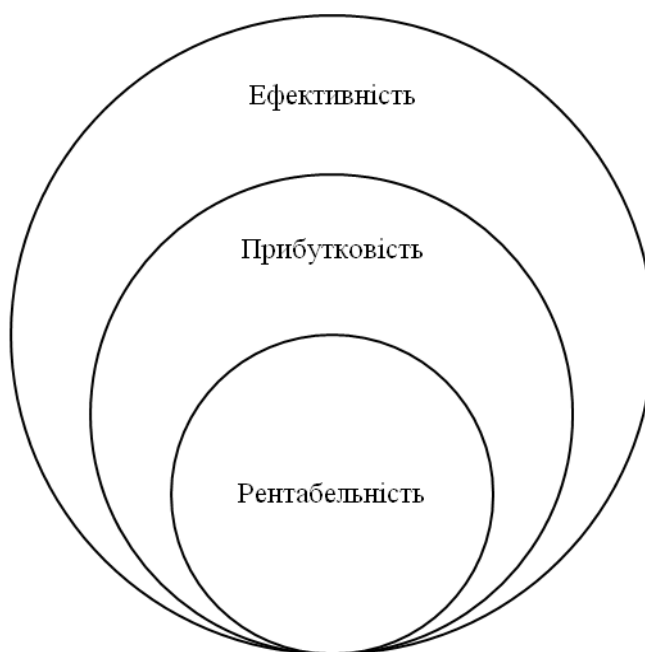

Рис.1.1. Співвідношення понять ефективність, прибутковість та рентабельність

У таблиці 1.1 узагальнено основні підходи до визначення сутності поняття «рентабельність» у сучасних наукових джерелах. Узагальнюючи, можемо констатувати, що можна виділити два основні підходи до розкриття змісту рентабельність: перший – більш широкий – характеризує її як економічну категорію і є синонімом прибутковості; другий – більш вузький – розкриває її зміст суто як показника.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення поняття «рентабельність»

Автор	Визначення	Коментар
1	2	3
Багрій К.Л. [3]	Рентабельність є відносним показником, який характеризує відносну прибутковість будь-якого виду діяльності і виражається у відсотках до поточних витрат на виробництво або до витрат капіталу.	Акцентується увага лише на витратах на виробництво
Бержанір І.А. [7]	Рентабельність – це індикатор, який характеризує ефективність фінансово-економічного механізму та прибутковість діяльності підприємства в умовах жорсткої ринкової конкуренції	Не розкрито методіку розрахунку
Гаватюк Л.С. [10]	Рентабельність – відносний показник прибутковості підприємства, що характеризує ефективності роботи підприємства у цілому, дохідність різних напрямів діяльності.	Не лише підприємства в цілому, а може бути продукту, підрозділу
Дмитренко А.І. [15]	Рентабельність - це відносний показник ефективності діяльності, що розраховується як помножене на 100 відсотків співвідношення величин відповідного прибутку та застосованих для його отримання ресурсів (здійснених витрат).	Розрахунок окремих показників рентабельності передбачає іншу методіку
Каминський П.Д. [24]	Рентабельність – це ступінь дохідності, вигідності, прибутковості бізнесу	Занадто загальне
Корбутяк А.Г. [28]	Рентабельність являє собою прибутковість підприємства, тобто показник який відображає економічну ефективність виробництва підприємства, а також кінцеві результати господарської діяльності.	Акцентується увага лише на виробничій діяльності
Пігуль Н.Г. [39]	Рентабельність – це економічна категорія, що характеризує рівень прибутковості виробничої діяльності підприємства.	Лише виробнича діяльність

Продовження табл. 1.1

1	2	3
Правдюк Н.Л. [41]	Рентабельність – це економічна категорія, яка характеризує рівень прибутковості виробничої діяльності підприємства, а як показник – є найбільш узагальненим показником діяльності, де синтезуються всі фактори виробництва та реалізації продукції.	Акцентується увага лише на виробничій діяльності
Проскурович О.В. [43]	Рентабельність – це якісний, вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступінь використання ресурсів, що є в наявності, в процесі виробництва і реалізації продукції	Акцентується увага лише на виробничій діяльності
Тешева Л.В. [50]	Економічною сутністю рентабельності є те, що цей показник відображає частку прибутку, що отримується на одну одиницю витрачених ресурсів, і визначається відношенням прибутку до витрачених ресурсів.	Розрахунок окремих показників рентабельності передбачає іншу методику

Аналіз наведених у таблиці 1.1 визначень дозволяє визначити ряд положень, які не дозволяють повною мірою розкрити зміст категорії «рентабельність». По-перше, ряд авторів, як наприклад, Пігуль Н.Г. [39], Правдюк Н.Л. [41] визначають рентабельність лише у відношенні виробничої діяльності. Тоді як рентабельність розраховується для всіх видів діяльності, а також щодо фінансових ресурсів, продуктів, підрозділів, проектів тощо. По-друге, визначення рентабельності тільки як відношення прибутку до витрат чи капіталу також обмежує її зміст, оскільки є такі індикатор як, наприклад, рентабельність продажів, тобто відношення прибутку до доходу.

Тому, на нашу думку, рентабельність доцільно визначати як економічну категорію, що відображає ефективність здійснення господарюючим суб'єктом будь-якого виду господарської діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) шляхом співвіднесення отриманого фінансового результату до витрат, доходів, капіталу.

Рентабельність дозволяє оцінити ефективність вкладення коштів, раціональність їх використання, а також порівняти позиції з конкурентами, або альтернативи між собою. Відповідно значення рентабельності полягає в наступному (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Значення рентабельності [47]

Слід зазначити, що залежно від того відносно яких об'єктів розглядається рентабельність можна виділити рентабельність фінансових ресурсів (активів, капіталу, інвестицій), рентабельність діяльності (витрат, продажу, окремих видів діяльності), виробничих ресурсів (основних засобів, оборотних активів, персоналу), а також продуктів і підрозділів (підприємства в цілому, структурного підрозділу, проекту тощо).

Таким чином, рентабельність підприємства являє собою надзвичайно важливий об'єкт управління, адже управління нею тісно пов'язане з кінцевими результатами діяльності підприємства.

1.2. Теоретичні засади управління рентабельністю підприємства харчової промисловості

Розроблення якісного механізму управління рентабельністю підприємства дає змогу виявити велику кількість тенденцій розвитку, вказати керівництву підприємства шляхи подальшого успішного функціонування, на помилки в господарській діяльності, а також виявити резерви зростання

прибутку, що в кінцевому підсумку дає змогу підприємству більш успішно здійснювати свою діяльність.

Проблематику побудови системи управління рентабельністю на підприємстві піднімають у своїх працях багато вчених, наприклад, Корбутяк А. Г. [28] досліджує процес планування рентабельності підприємств, Петрик В. І. [37] – напрями удосконалення управління рентабельністю підприємств, Правдюк Н. Л. [41]– управління рентабельністю операційної діяльності, Тешева Л. В.[50] – формування механізму управління рентабельністю підприємства, Пенська І. О. [38] - проблеми управління рентабельністю підприємств в сучасних умовах. Дослідження теоретичних засад управління рентабельністю доцільно розпочати з визначення сутності поняття «управління рентабельністю». У таблиці 1.2 узагальнено основні підходи до визначення досліджуваного поняття.

Таблиця 1.2

Підходи до визначення поняття «управління рентабельністю»

Автор	Визначення	Коментар
Корбутяк А.Г. [28]	Управління рентабельністю – це система, яка складається із взаємопов’язаних елементів, кожний з яких виконує певну роботу, спільна дія яких за певних умов забезпечує досягнення механізму досягнення рівня рентабельності заданої величини	Визначення не розкриває елементи системи управління рентабельністю
Петрик В.І. [37]	Управління рентабельністю підприємства – це складова частина тактики управління фінансовою рівновагою підприємства, установи, організації. Це визначений комплекс взаємопов’язаних засобів оцінки діяльності підприємства.	Визначення носить загальний характер і не розкриває сутності управління рентабельністю
Тешева Л.В. [50]	Управління рентабельністю підприємства є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить загальний результат діяльності суб’єкта	Визначення носить загальний характер і не розкриває сутності управління рентабельністю

На основі аналізу визначень, що наведені у табл. 1.2 можемо зробити висновок, про необхідність формулювання більш повної та конкретної дефініції. На нашу думку, управління рентабельністю необхідно визначити з позицій системного підходу. А саме, як сукупність суб’єктів, об’єктів, цілей,

форм, методів, принципів та засобів управління, які знаходяться у взаємодії та відповідності економічному потенціалу підприємства, і спрямовані на забезпечення запланованого рівня рентабельності господарської діяльності підприємства.

У літературних джерелах знаходимо різні підходи до структуризації системи управління рентабельністю підприємства. Так, на думку дослідників В.І. Петрик [37], Н.Л. Правдюк [41] управління рентабельністю включає такі етапи як збір та обробка інформації про підприємство, постановка цілей у відповідності до обраної стратегії, знаходження компромісу між ризиком та прибутковістю, аналіз чинників, які впливають на рівень рентабельності підприємства, визначення методики збільшення рентабельності за допомогою зміни значень факторів впливу, проведення кінцевих розрахунків оптимізації та впровадження проекту заходів на підприємстві. Тешева Л. В. до механізму управління рентабельністю підприємства включає етапи проведення аналізу показників рентабельності, визначення чинників, що вплинули на зміну рентабельності, визначення шляхів зростання рентабельності та реалізацію стратегії визначених шляхів підвищення рентабельності підприємства, подальший моніторинг [50]. На нашу думку, управління рентабельністю підприємства необхідно розкривати з позицій системного підходу (рис. 1.3).

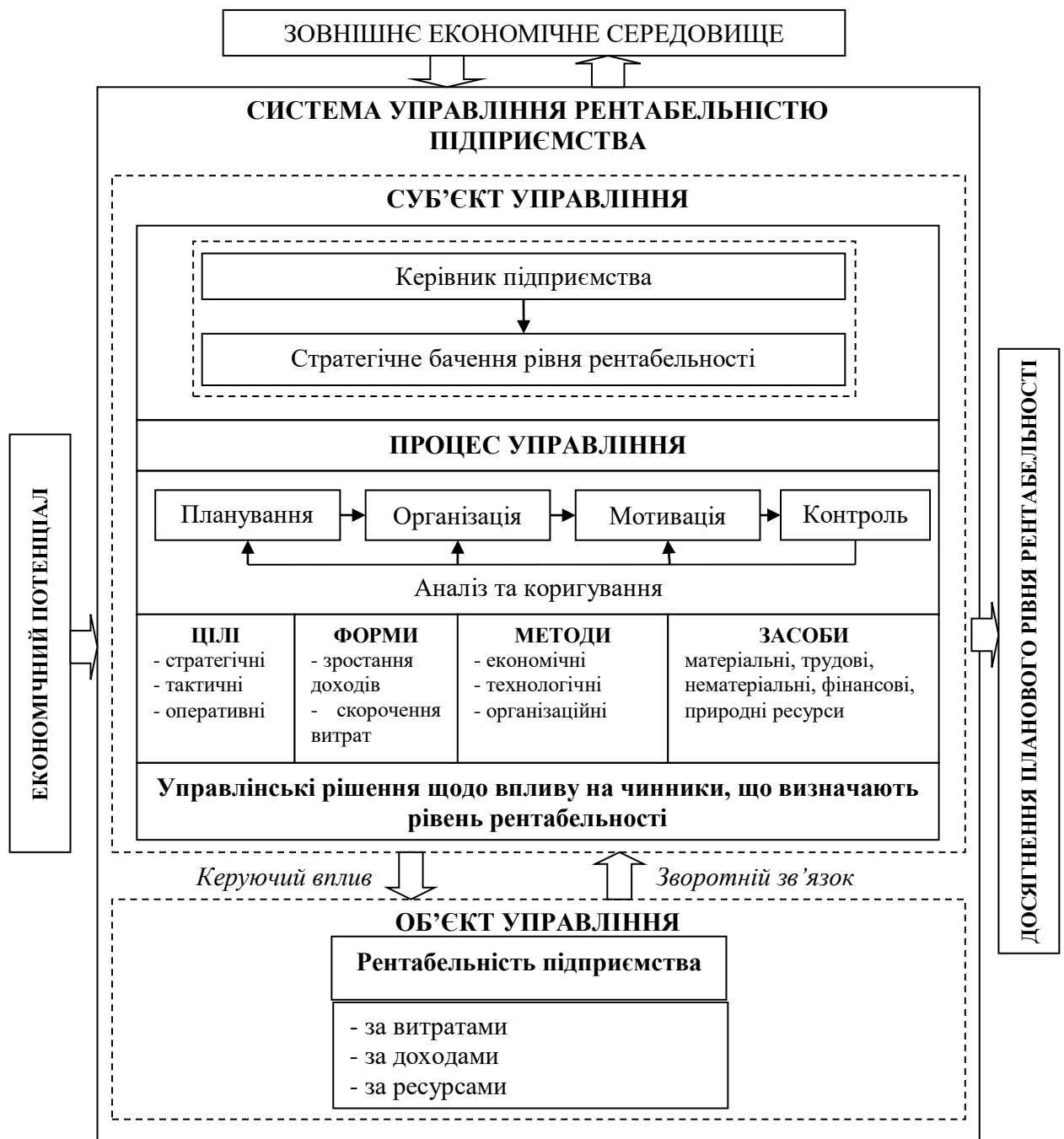

Рис. 1.3. Система управління рентабельністю підприємства

В умовах розвитку ринкових відносин ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства залежить від фінансового планування, при цьому безпосередня увага приділяється прогнозуванню фінансових результатів підприємства. Досвід розвинених країн свідчить про те, що прогнозування прибутку як абсолютного кінцевого показника діяльності підприємства дає можливість уникати значних прорахунків та пов'язаних із

ними втрат. З метою нейтралізації ризику неприбутковості та покращення фінансової діяльності прибуток підприємства потребує постійного аналізу та прогнозування. Тому досить важливим є питання щодо визначення і застосування прогнозної моделі на рівні підприємства.

Під час планування прибутку слід врахувати, що цей показник є головною метою всієї діяльності організації і мірою її ефективності, що забезпечує основу розвитку організації в перспективі. Як вихідна інформація у плануванні прибутку використовуються соціально-економічні показники міста та району, матеріали аналізу прибутку і рентабельності за попередні роки, плани товарообігу, доходів і витрат на планований рік.

До основних методів планування прибутку в сучасних умовах належать метод екстраполяції, метод прямого рахунку, економіко-статистичні методи, метод цільового формування прибутку, нормативний метод, розрахунково-аналітичний метод, економіко-математичні методи, метод оптимізації планових рішень, метод «CVP», метод прогнозування грошового потоку, метод факторного моделювання тощо (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Характеристика методів планування прибутку [9], [14], [26]

Метод	Характеристика
1	2
Метод екстраполяції	Він заснований на результатах горизонтального (трендового) аналізу динаміки прибутку за низку років і виявленні тенденції її розвитку
Метод прямого рахунку	Під час використання цього методу планова сума прибутку від реалізації визначається як різниця між доходами від реалізації товарів за вирахуванням відрахувань та витратами від реалізації товарів
Нормативний метод	Як норматив може бути застосована норма прибутку на вкладений капітал
Метод CVP	Під час використання цього методу спочатку визначається точка беззбитковості в плановому періоді, а потім сума маржинального доходу (сума прибутку і постійних витрат)

Продовження табл. 1.3

1	2
Метод цільового формування прибутку	Суть цього методу полягає у визначенні потреби у власних фінансових ресурсах, які формуються за рахунок чистого прибутку.
Метод прогнозування грошового потоку	Цей метод базується на плануванні потоку грошових коштів, тобто надходження грошових коштів в організацію за періодами. Прибуток визначається як сума приросту грошового потоку за цей період
Метод факторного прогнозування	Дає змогу здійснити багатоваріантні розрахунки прибутку на плановий період шляхом послідовного застосування заданих значень окремих факторів. З урахуванням ступеня впливу окремих факторів будується багатофакторна регресійна модель.

Велике значення для забезпечення умов невинного зростання прибутку і рентабельності має якість їх планування. Це складний і багатогранний процес, який включає у себе глибокий економічний аналіз виробничих і фінансових показників за період, що передував плановому періоду, досягнення максимальної узгодженості з кількісними і якісними показниками плану випуску продукції (виконання робіт, послуг), її реалізації, собівартості, врахування наявних резервів збільшення випуску продукції, зниження витрат на виробництво.

Планування прибутку та рентабельності включає глибокий аналіз фінансових та виробничих показників за попередній період та має на меті досягнення максимальної узгодженості з кількісними й якісними показниками плану випуску продукції, її собівартості, зниження непродуктивних витрат.

Наступний етап включає розроблення стратегії управління рентабельністю підприємства, тобто визначення цілей, стратегічних напрямів та перспектив розвитку підприємства. На цьому етапі необхідно узгодити цілі розробленої стратегії із загальною стратегією підприємства. Передостаннім етапом розроблення є реалізація стратегії.

Реалізацію запланованої стратегії забезпечує вирішення ключових завдань механізму управління рентабельністю підприємства, а саме:

- планування прибутковості підприємства;
- виявлення резервів максимізації прибутку за рахунок видів діяльності;
- виявлення резервів зростання рентабельності за рахунок оптимізації витрат;
- вживання заходів, спрямованих на зростання продуктивності праці, більш повне використання основних фондів, зменшення матеріальних витрат та витрат на обслуговування виробництва;
- збільшення обсягу реалізованої продукції, а також, звичайно, зниження собівартості продукції.
- посилення конкурентоспроможності за рахунок визначення припустимого рівня фінансових ризиків [2].

На заключному етапі необхідно проводити моніторинг, що включає: аналіз та оцінку рівня фінансової стійкості підприємства; визначення досягнутих результатів реалізації стратегії та їх порівняння з установленими стандартами; коригування стратегії та формування коригуючи заходів.

Вважаємо, що основою ефективного управління рентабельністю підприємства є якісний її аналіз як на етапі планування так і аналізу і коригування. Аналіз рентабельності дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства та раціональність використання різних видів ресурсів, конкурентоздатність як продукції так і підприємства в цілому. Проблематику аналізу рентабельності піднімають у своїх дослідженнях такі вчені як Багрій К. Л. [3] - використання статистичних методів аналізу при розрахунку показників рентабельності; Довбня С. Б. [16] - методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації; Тютюнник С. В. [52] - моделювання показників рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Реалізація функції аналізу в управлінні рентабельністю неможлива без створення відповідної інформаційної бази. Система бухгалтерського обліку

забезпечує формування інформації, що має важливе значення для управління рентабельністю підприємства, а саме:

- первинну облікову інформацію, що слугує підставою для прийняття поточних управлінських рішень менеджерами нижньої ланки і виступає основою для складання звітності підприємства;
- аналітичну інформацію;
- на основі даних формується методика оцінки та розраховуються показники, що відображають рівень рентабельності операційної діяльності;
- звітність (фінансова, статистична, управлінська) відображає інформацію, яка дає можливість презентувати складові рівня рентабельності операційної діяльності підприємства зовнішнім користувачам [30].

Аналіз рентабельності діяльності підприємства проводиться з метою вивчення можливостей забезпечення рівня ефективності діяльності підприємства відповідно до наявного ресурсного потенціалу і кон'юнктури ринку, систематичного контролю за процесом формування прибутку і зміною його динаміки, визначення впливу, як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на рентабельність підприємства, виявлення резервів підвищення рівня рентабельності, вироблення рекомендацій з підвищення рентабельності діяльності підприємства.

Основними об'єктами аналізу рентабельності підприємства виступають показники рентабельності діяльності підприємства, фактори впливу на рентабельність підприємства, резерви збільшення рентабельності. Відповідно можемо визначити такі основні етапи аналізу рентабельності діяльності підприємства (рис. 1.4).

Розрахунок показників рентабельності та їх аналіз

Рентабельність – це ступінь доходності, вигідності, прибутковості бізнесу. Її вимірюють за допомогою цілої низки відносних показників, що характеризують ефективність роботи підприємства вцілому, прибутковість різних напрямів діяльності, вигідність виробництва продукції і послуг окремих видів. Показники рентабельності можна об'єднати в кілька груп:

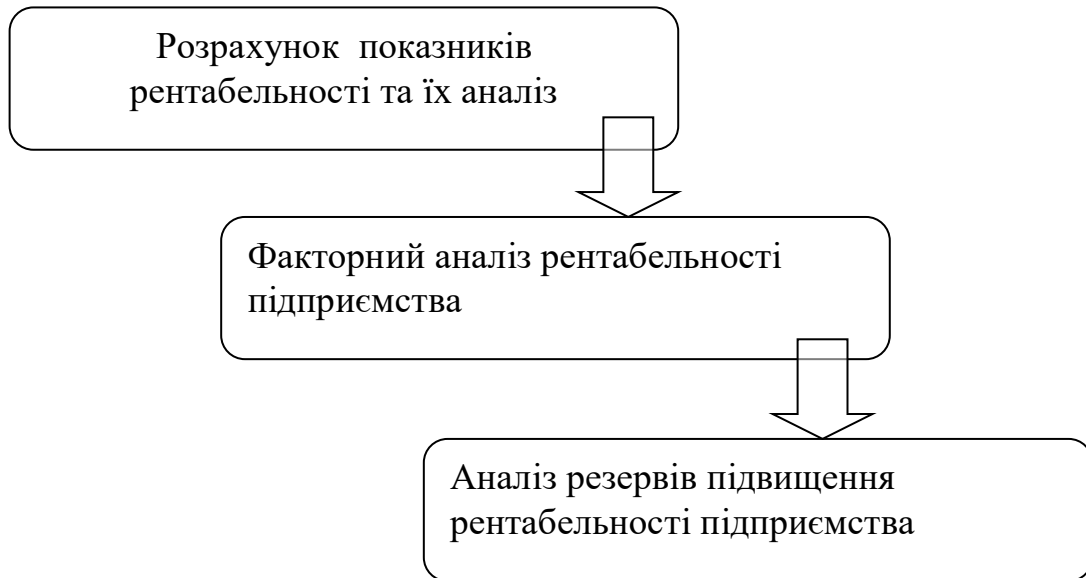

Рис. 1.4. Основні етапи аналізу рентабельності підприємства [25], [34]

- показники, що базуються на витратному підході (рентабельність продукції, рентабельність операційної діяльності, рентабельність інвестиційної діяльності, рентабельність звичайної діяльності). Для їх розрахунку використовуються показники прибутку від реалізації окремих видів продукції, валового прибутку, прибутку від окремих видів діяльності, а також чистого прибутку, що співвідносяться із повною собівартістю одиниці продукції, собівартістю реалізованої продукції, загальною сумою витрат за видами діяльності тощо;

- показники, що характеризують прибутковість продажів (валова рентабельність продажів і чиста рентабельність продажів). Вони характеризують ефективність комерційної діяльності та відображають, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні продажу. Рентабельність реалізації розраховується за окремими видами продукції, видами діяльності та в цілому по підприємству;

- показники, в основі яких лежить ресурсний підхід (рентабельність сукупних активів або загальна рентабельність, рентабельність операційного капіталу, рентабельність основного капіталу, рентабельність оборотного

капіталу, рентабельність власного капіталу тощо). Вони визначаються як відношення прибутку до оподаткування і чистого прибутку до вартості капіталу (активів) або їх складових. Ресурсні показники рентабельності використовуються у сфері управління капіталом і цікавлять різних суб'єктів аналізу, зокрема менеджмент підприємства – прибутковість сукупного капіталу, інвесторів і кредиторів – віддача на вкладений капітал, власників і засновників – прибутковість власного капіталу [45].

Основні підходи до групування показників рентабельності підприємства узагальнено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Групи показників рентабельності підприємства

Автори	Групи показників рентабельності
Дмитренко А.І. [15]	1) фінансових ресурсів; 2) діяльності; 3) виробничих ресурсів; 4) продуктів та підрозділів
Єпіфанова І.Ю. [19]	1) видів діяльності та витрат виробництва; 2) продаж; 3) капіталу та його складових
Тютюнник С.В. [52]	1) окупності витрат, інвестиційних проектів; 2) реалізації; 3) капіталу та його частин
Чигріна К.О. [56]	1) капіталу, активів; 2) продукції; 3) потоків грошових коштів
Правдюк Н.Л. [41]	1) вартості майна; 2) величини джерел утворення майна; 3) собівартості продукції; 4) виручки від реалізації продукції
Тютюнник Ю. М. [53]	1) показники рентабельності та окупності витрат; 2) показники рентабельності реалізованої продукції; 3) показники рентабельності та окупності капіталу
Довбня С. Б. [16]	1) оцінка ефективності в цілому; 2) оцінка ефективності за видами діяльності; 3) оцінка ефективності використання ресурсів

Аналіз літературних джерел [4, 11,18, 23, 27, 57] дозволив визначити ще такі класифікаційні ознаки показників рентабельності:

- за критерієм часу (моментні, статистичні, динамічні);
- за критерієм витрат (активи, застовані ресурси, споживані ресурси);
- за критерієм результату (загальний прибуток, оподаткований прибуток, чистий прибуток);
- за критерієм узагальнення (узагальнюючі, локальні, часткові);
- за критерієм інфляції.

Далі розглянемо основні види рентабельності підприємства. Вони будуть залежати, в першу чергу, від того які показники будуть підставлені у чисельник та знаменник формули. Так у чисельнику може бути чистий прибуток, валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності. У знаменнику можуть бути - собівартість, загальна сума операційних витрат, середньорічна вартість активів, власного капіталу, виручка від реалізації тощо (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники рентабельності діяльності підприємства

Показники	Характеристика	Зміст
1	2	3
Витратні показники		
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	Розраховується як відношення валового прибутку від продажу до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Показує скільки отримано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат
Рентабельність операційної діяльності	Розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат	Показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з 1 грн. операційних витрат
Рентабельність звичайної діяльності	Розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності	Показує скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з 1 грн. звичайних витрат
Рентабельність господарської діяльності	Розраховується як відношення загального фінансового результату від звичайної діяльності до витрат підприємства	Показує скільки отримано прибутку від господарської діяльності з 1 грн. загальних витрат
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	Розраховується як відношення чистого доходу до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває виробничі витрати
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) до чистого доходу	Показує величину виробничих витрат, яка здійснюється для того, щоб отримати 1 грн. чистого доходу
Ресурсні показники		
Рентабельність підприємства	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів підприємства	Показує величину чистого прибутку, яка припадає на 1 грн. активів
Рентабельність власного капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості власного капіталу	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. власного капіталу

Продовження табл. 1.5

1	2	3
Рентабельність залученого капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості залученого капіталу	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. залученого капіталу
Рентабельність перманентного капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості власного капіталу та довгострокових зобов'язань	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. власного капіталу та довгострокових зобов'язань
Рентабельність необоротних активів	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості необоротних активів	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. необоротних активів
Рентабельність оборотних активів	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості оборотних активів	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. оборотних активів
Коефіцієнт покриття активів	Розраховується як відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів підприємства	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває активи підприємства
Коефіцієнт окупності активів	Розраховується як відношення середньорічної вартості активів до чистого доходу	Показує величину активів, яка припадає на 1 грн. чистого доходу
Коефіцієнт покриття власного капіталу	Розраховується як відношення чистого доходу до середньорічної вартості власного капіталу підприємства	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває власний капітал

Ряд дослідників [20, 29, 32, 33, 40] пропонують інший підхід до розподілу показників рентабельності на групи, а саме, рентабельність видів діяльності та витрат виробництва; рентабельність продажу; рентабельність капіталу та його складових.

З метою аналізу впливу факторів, які визначають рентабельність підприємства використовується факторний аналіз. Факторний аналіз рентабельності – це методика комплексного системного вивчення та виміру впливу факторів на величину результативного показника, а саме рентабельності підприємства. Враховуючи той факт, що рентабельність залежить від впливу таких факторів, як обсяг реалізації, собівартість продукції та витрат, які виникають в результаті виготовлення продукції,

доцільною є розробка детермінованої багатофакторної моделі, що буде враховувати всі етапи формування рентабельності у процесі діяльності підприємства.

Основними факторами, які впливають на рентабельність продукції є ціна продукції, структура реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції. При розрахунку впливу собівартості реалізованої продукції доцільно враховувати поділ витрат на постійні та змінні, відповідно, у такому випадку формула для факторного аналізу рентабельності продукції матиме вигляд (формула 1.1):

$$P_{\Pi} = \frac{OP_i \times (Ц_i - B_{3Mi}) - B_{Pi}}{OP_i \times B_{3Mi} + B_{Pi}} \times 100\% , \quad (1.1)$$

де P_{Π} – рентабельність одиниці продукції;
 $Ц_i$ – ціна за одиницю продукції;
 B_{3Mi} – змінні витрати на одиницю продукції;
 B_{Pi} – постійні витрати на окремий вид продукції;
 OP_i – обсяг реалізації окремого виду продукції.

Ще одним важливими показником рентабельності підприємства є рентабельність капіталу або активів підприємства. Для аналізу рентабельності капіталу можна також використовувати модель запропоновану М.І. Бакановим і А.Д. Шереметом (формула 1.2):

$$R = \frac{ПБ}{F+E} = \frac{P/N}{F/N+E/N} = \frac{1-C/N}{F/N+E/N} = \frac{1-(U/N+M/N+A/N)}{F/N+E/N} , \quad (1.2)$$

де $ПБ$ – прибуток від операційної діяльності;
 F – середня вартість основних фондів;
 E – середні залишки матеріальних оборотних засобів;

- N – виручка від продажу продукції;
 P/N – рентабельність продажу;
 $F/N+E/N$ – капіталомісткість продукції (зворотний показник коефіцієнту оборотності);
 C/N – витрати на 1 грн. продукції;
 U/N – зарплатомісткість продукції;
 M/N – матеріаломісткість продукції;
 A/N – фондомісткість продукції [51].

За цією моделлю, рентабельність активів тим вища, чим вища прибутковість продукції, необоротних активів і швидкість оборотності оборотних активів, чим нижчі загальні витрати на 1 грн. продукції та питомі витрати за економічними елементами (засобів праці, матеріалів праці, амортизації). Числова оцінка впливу певних факторів на рівень рентабельності визначається за методом ланцюгових підставок або за інтегральним методом оцінки впливу факторів.

При аналізі коефіцієнтів рентабельності найбільш широке поширення одержала факторна модель фірми «DuPont». Призначення моделі – визначити фактори, що впливають на ефективність роботи компанії та оцінити цей вплив. Оскільки існує безліч показників рентабельності, аналітиками цієї фірми обраний один. На їхню думку, найбільш значимий – рентабельність власного капіталу. В основі методики аналізу знаходиться «розщеплення» ключових показників на фактори, їх складові, що дозволяє визначити і дати порівняльну характеристику причин, що вплинули на зміну того чи іншого показника і відстежити динаміку його зміни.

Модель «DuPont» заснована на аналізі співвідношень, що утворюють коефіцієнт рентабельності власного капіталу. Дана модель дозволяє визначити вплив того чи іншого фактору на показник рентабельності власного капіталу. Існує кілька варіантів даної моделі, що відрізняються ступенем деталізації.

Двофакторна модель представляє коефіцієнт рентабельності власного капіталу у вигляді добутку коефіцієнтів рентабельності сукупних активів (P_a) і коефіцієнта фінансової залежності ($K_{ф.зп.}$). Трьохфакторна модель передбачає розкладання коефіцієнта рентабельності активів (P_a), що використовується в двофакторній моделі, на добуток коефіцієнта чистої рентабельності реалізованої продукції ($P_{чрп}$) і коефіцієнта оборотності активів ($K_{об.А}$).

Найбільш повною і деталізованою є п'ятифакторна модель аналізу рентабельності власного капіталу. Перевагою використання даної моделі є те, що вона враховує вплив оподаткування та процентних ставок за кредитами на рентабельність власного капіталу компанії. Використовуючи прийоми елімінування в моделі рентабельності власного капіталу «DuPont», можна визначити вплив окремо взятого фактору на показник рентабельності власного капіталу.

Ще одним прикладом застосування моделі «DuPont» є розкладання коефіцієнта рентабельності активів на ряд приватних фінансових коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаних в єдиній системі. Схема проведення такого розкладання представлена у вигляді формули на рис. 1.3.

Застосування факторного моделювання рентабельності та детермінованого моделювання факторних систем являє собою простий і ефективний засіб формалізації зв'язку економічних показників і є основою для кількісної оцінки ролі окремих факторів у динаміці зміни узагальнюючого показника. Він дозволяє здійснювати детальний і глибокий аналіз рентабельності активів підприємства та виявляти резерви її підвищення.

Стратегія збільшення прибутковості діяльності підприємства визначає перелік заходів, які забезпечать зростання обсягу отриманого прибутку на певному часовому горизонті.

$$\begin{array}{c}
 \boxed{\text{РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ}} \\
 = \\
 \boxed{\frac{\text{ЧП}}{\text{А}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{А}}{\text{ВК}}} \\
 = \\
 \boxed{\frac{\text{ЧП}}{\text{В}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{В}}{\text{А}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{А}}{\text{ВК}}} \\
 = \\
 \boxed{\frac{\text{ЧП}}{\text{ЕВТ}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{ЕВТ}}{\text{ЕВІТ}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{ЕВІТ}}{\text{В}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{В}}{\text{А}}} \quad \times \quad \boxed{\frac{\text{А}}{\text{ВК}}}
 \end{array}$$

де ЧП – чистий прибуток, у.о.;

А – активи, у.о.;

ВК – власний капітал, у.о.;

В – виручка від реалізації (продажі), у.о.;

ЕВІТ - прибуток до нарахування відсотків і податку на прибуток, у.о.;

ЕВТ - прибуток до нарахування податку на прибуток., у.о. [35]

Рис. 1.5. Факторна модель рентабельності власного капіталу «DuPont»

Основні заходи з підвищення прибутковості діяльності підприємства можна розділити за трьома напрямками:

- управління витратами і ресурсами (проведення заходів щодо підвищення поточної виробничої діяльності підприємства: економія витрат живої праці, зменшення енергоємності, фондомісткості, матеріаломісткості тощо);

- розвиток і вдосконалення виробництва та іншої діяльності (прискорене впровадження результатів НТП в практичну діяльність підприємства, удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності, підвищення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції, забезпечення всіх видів діяльності вимогам сучасності);

- удосконалення системи управління підприємством та всіма видами його діяльності [55].

Відповідно можна виділити такі основні заходи з підвищення прибутковості діяльності підприємства:

- удосконалення методів планування та контролю;
- підвищення ступеня використання наявної техніки та обладнання, запровадження нового покращеного обладнання;
- удосконалення системи управління на підприємстві;
- прискорене запровадження результатів НТП та організаційного прогресу в практичну діяльність підприємства;
- удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності підприємства, її планування та мотивації;
- підвищення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції;
- удосконалення та постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності тощо.

Відповідно стратегії збільшення прибутковості діяльності можуть бути спрямовані на:

- збільшення прибутку за рахунок незмінних постійних витрат;
- підвищення прибутку за рахунок розширення виробництва прибуткових галузей і видів продукції, впровадження нових технологій, підвищення якості продукції тощо;
- зростання рівня рентабельності господарювання за умови скорочення постійних витрат та незмінної суми прибутку;
- підвищення рівня рентабельності господарювання за рахунок зниження постійних витрат та абсолютної суми прибутку [48].

Шляхами підвищення прибутковості підприємств є зниження собівартості продукції, збільшення обсягів виробництва, підвищення якості продукції, збільшення обсягу реалізації готової продукції на основі вивчення моніторингу ціноутворення, вкладення вільних коштів в капітал стабільних і прибуткових підприємств з метою отримання доходів від інших операцій,

проведення активної рекламної компанії з метою завоювання додаткових сегментів ринку, здійснення контролю за суворим режимом економії всіх видів ресурсів, використання системи моніторингу та аналізу показників прибутковості та їх залежності від зовнішніх та внутрішніх факторів.

Найбільш перспективною з точки зору забезпечення прибутковості підприємства у довгостроковій перспективі вважаємо стратегію зростання прибутковості на основі інноваційного розвитку підприємства.

Можна виділити ряд основних напрямів, що забезпечують суб'єктам господарювання максимальний прибуток від використання інноваційних процесів. По-перше, це розширення номенклатури реалізованої продукції (послуг), яке можливе тільки за двома напрямками: за рахунок випуску нової продукції (яка раніше не вироблялась на даному підприємстві) або за рахунок удосконалення (модернізації або модифікації) вже випущеної продукції. Вочевидь, як перший, так і другий напрям, що забезпечує розширення номенклатури продукції і відповідно веде до збільшення прибутку, безпосередньо пов'язані з інноваційною діяльністю, бо сукупність робіт, пов'язаних з розробкою, освоєнням і поліпшенням вже виробленої продукції, за своєю суттю є інноваційною діяльністю [42].

По-друге, максимізація ціни, за якою реалізується продукція або надається послуга. Очевидно, що зміна ціни реалізації продукту або послуги прямо залежить від попиту і пропозиції на продукцію суб'єкта господарювання на ринку. Найбільш важливим є те, чи діє суб'єкт господарювання в умовах конкурентної боротьби або займає монопольне становище. Результатом монопольного становища є практично нічим не обмежена можливість збільшення ціни реалізації продукту (послуги) і, як наслідок, прибутку. Слід зазначити, що здійснювана суб'єктами господарювання інноваційна діяльність є одним із засобів, за допомогою якого вони можуть забезпечити монопольне середовище на ринку або попит на продукцію і необґрунтовано завищувати ціну її реалізації. Іншими словами, інноваційна діяльність дозволяє підприємствам у певних умовах

зайняти монопольне становище на ринку з усіма наслідками, з точки зору збільшення прибутку суб'єктами господарювання через підвищення ціни реалізації продукції та послуги.

По-третє, мінімізація витрат на виготовлення і реалізацію одиниці продукції (послуги). Зниження цих витрат можливе тільки двома шляхами: або за рахунок мобілізації резервів технології, що вже використовується, або за рахунок освоєння нового технологічного ланцюга або нових елементів у старому ланцюга. При цьому мається на увазі, що освоєння нової техніки, технології, як і нових методів організації та управління виробництвом і збутом продукції, визначається ефективністю інноваційної діяльності, реалізованої суб'єктом господарювання.

По-четверте, максимізація обсягів реалізованої продукції або послуги. Слід зазначити, що збільшення обсягів реалізованої продукції в найменшій мірі залежить від зусиль суб'єкта господарювання, хоча і є певні важелі впливу на споживчий попит. Виділимо два основних напрями обсягу реалізованої продукції: збільшення обсягів реалізованої старої (яка вже випускається на даному підприємстві) продукції і нової продукції. У свою чергу, збільшення обсягів реалізованої старої продукції можливе за рахунок проведення комплексу маркетингових заходів, спрямованих на стимулювання збуту, вихід на нові ринки зі старою продукцією, а також за рахунок підвищення споживчої привабливості продукції [32].

Підвищення споживчої привабливості позначатиме привабливу з точки зору споживачів зміну вищезазначених елементів. Вочевидь, що діяльність, пов'язана з підвищенням якості продукції, що випускається, а також надання їй нової функції є інноваційною. Разом із тим, випуск нової продукції є також результатом інноваційної діяльності. Таким чином, збільшення обсягів реалізованої продукції (послуги) також багато в чому досягається за рахунок відповідних інноваційних перетворень.

Таким чином, на основі проведеного дослідження управління рентабельністю можемо зробити висновок, що під цим поняттям слід

розуміти сукупність суб'єктів, об'єктів, цілей, форм, методів, принципів та засобів управління, які знаходяться у взаємодії та відповідності економічному потенціалу підприємства, і спрямовані на забезпечення запланованого рівня рентабельності господарської діяльності підприємства. На засадах системного підходу розроблено систему управління рентабельністю підприємства та охарактеризовано аналіз рентабельності як ключовий елемент цієї системи, який включає аналіз показників рентабельності, їх факторний аналізу та пошук резервів підвищення рентабельності підприємства.

1.3. Тенденції та проблеми розвитку харчової промисловості в Україні

Вітчизняна харчова промисловість об'єднує 22 спеціалізовані галузі, до яких входить понад 40 основних виробництв. Провідні галузі: м'ясна, олійно-жирова, кондитерська, молочна, спиртова, борошномельна, цукрова. В загальному обсязі промислової продукції харчова переробна промисловість складає 21%, її частка у загальному обсязі ВВП складає 5%. Харчова промисловість України — один з найбільших реципієнтів інвестицій. Створені сприятливі умови для іноземних інвестицій, обсяги яких за останні роки мають зростаючу динаміку. На розвиток галузі, станом на 01.10.2018 року, наростаючим підсумком, залучено 2763,9 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал), що складає 25,8% від обсягу прямих іноземних інвестицій у промисловість країни та 8,6% загального обсягу прямих іноземних інвестицій [5], [6]. На рис. 1.6 наведено динаміку обсягу реалізації продукції харчової промисловості.

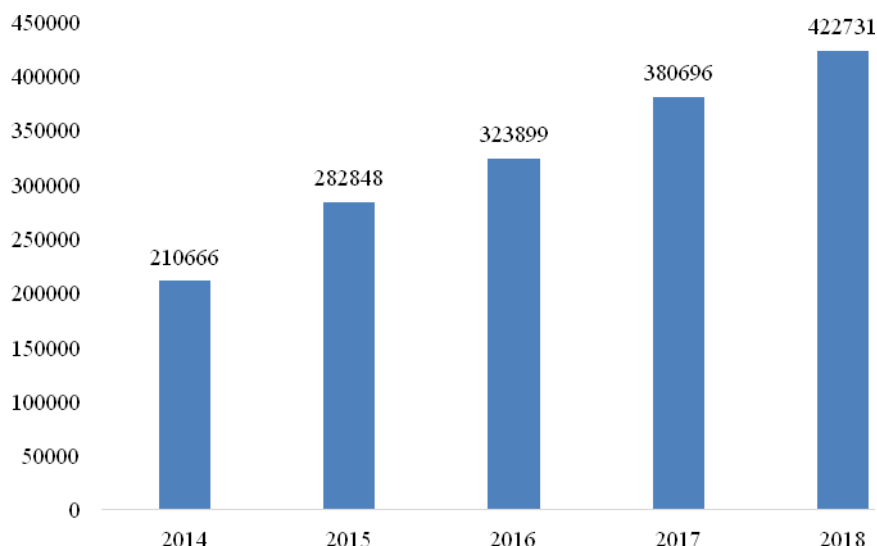

Рис. 1.6. Динаміка обсягу реалізації продукції харчової промисловості, млн. грн. [36]

За даними рис. 1.6 можемо зробити висновок про стабільне зростання обсягів реалізації продукції харчової промисловості. Але слід зазначити, що така тенденція характерна тільки для показників у грошовому вимірнику. Тоді як фактичні обсяги реалізації для багатьох видів продукції скорочувались. Є ряд об'єктивних причин зменшення обсягу виробництва в харчовій промисловості, до числа яких можна віднести відносно високу собівартість вітчизняної сільськогосподарської сировини і неповну забезпеченість нею переробних підприємств, постійно спостерігається тенденція росту цін на енергоносії, транспортні перевезення, неефективна кредитна політика, низька платоспроможність населення тощо.

Водночас, в умовах євроінтеграційних процесів та підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, харчова промисловість стала однією з найбільш експортно орієнтованих. На рис. 1.7 наведено динаміку обсягу експорту продукції харчової промисловості.

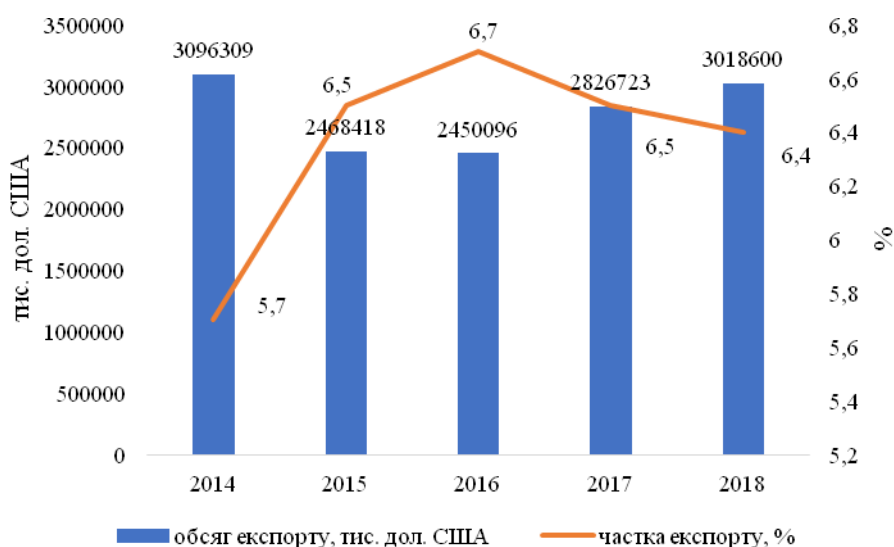

Рис. 1.7. Динаміка обсягу та частки експорту продукції харчової промисловості, тис. дол. США [36]

Водночас в структурі українського експорту харчової продукції продовжує переважати експорт продуктів низького рівня переробки. При цьому, експорт груп товарів з більш високим рівнем доданої вартості, хоч і зростає, але недостатньо швидкими темпами. Товарна структура експорту Україною продукції харчової промисловості не є диверсифікованою, закріплює залежність від зовнішньої кон'юнктури одночасно з низькою здатністю підприємств оперативно реагувати на потреби ринку з урахуванням наявного рівня їх інформаційно-аналітичного забезпечення. Це посилює чутливість до цінових коливань та криз на міжнародних ринках і ще раз підкреслює необхідність дослідження флуктуацій на світовому ринку, що можуть спричинити структурні зміни експорту Україною продукції харчової промисловості. Основними галузями, які становлять значиму частку в експорті харчової промисловості, є цукрова, м'ясна, млинарська, круп'яна, виноробна, молокопереробна, консервна тощо [22].

За даними 2018 року ключові позиції в експорті продуктів переробки займають: соняшникова олія – 4,1 млрд. дол. США, макуха та інші тверді відходи від видобування рослинних жирів та олій, крім відходів соєвої та арахісової олії – 922 тис. дол. США, м'ясо та субпродукти домашньої птиці –

507 тис. дол. США, тютюнова продукція – 341 тис. дол. США, цукор – 217 тис. дол. США, вироби з шоколаду – 171 тис. дол. США, макуха та інші тверді відходи соєвої олії – 162 тис. дол. США, кондитерські вироби з цукру – 135 тис. дол. США, хлібобулочні, кондитерські вироби – 153 тис. дол. США, олія соєва – 153 тис. дол. США, масло вершкове та інші жири вироблені з молока – 129 тис. дол. США, олія зі свиріпи, ріпакова або гірчична – 112 тис. дол. США [36].

За показником індексу відносних порівняльних переваг (RCA), українські харчові продукти вдвічі конкурентніші не тільки за середньосвітовий рівень (2,03), а й випереджають таких потужних світових експортерів, як Іспанію (1,69), Велику Британію (1,42), Італію (1,72), Сполучені Штати Америки (1,03), Німеччину (0,97) та Бельгію (1,88) [58].

Одним зі значимих наслідків зниження обсягів виробництва харчової продукції в Україні є зростання питомої ваги імпорту більш дешевих продовольчих товарів. На рис. 1.8 наведено динаміку обсягів імпорту продукції харчової промисловості.

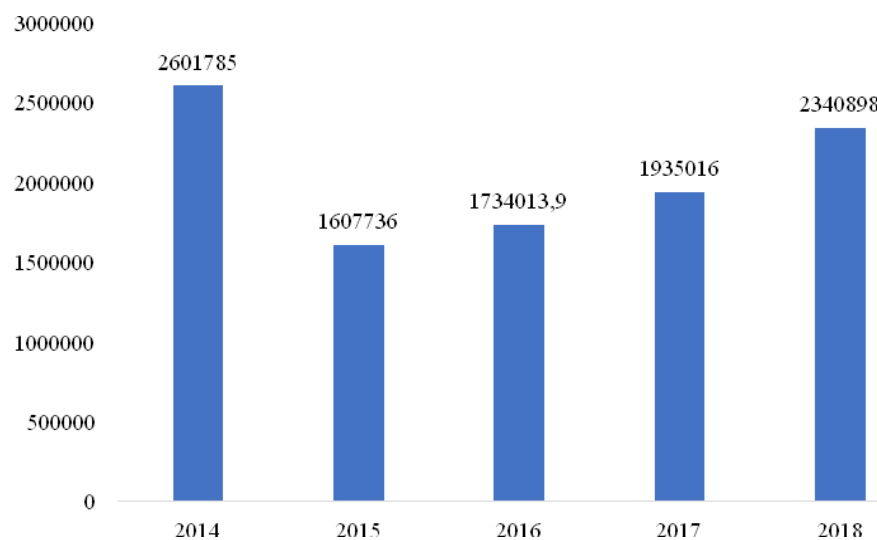

Рис. 1.8. Динаміка обсягу імпорту продукції харчової промисловості, тис. дол. США [36]

Товарна структура імпорту продовольчої продукції в Україну вже кілька років поспіль залишається незмінною. Серед лідерів за обсягами

закупівель – фрукти, в основному, цитрусові і банани. Значна частка закупівель зарубіжних продуктів харчування припадає на рибу, ракоподібних та молюсків. Основними постачальниками продовольчої продукції в Україну виступають держави Європейського Союзу.

Харчова промисловість України представлена 5011 підприємством (рис. 1.9)

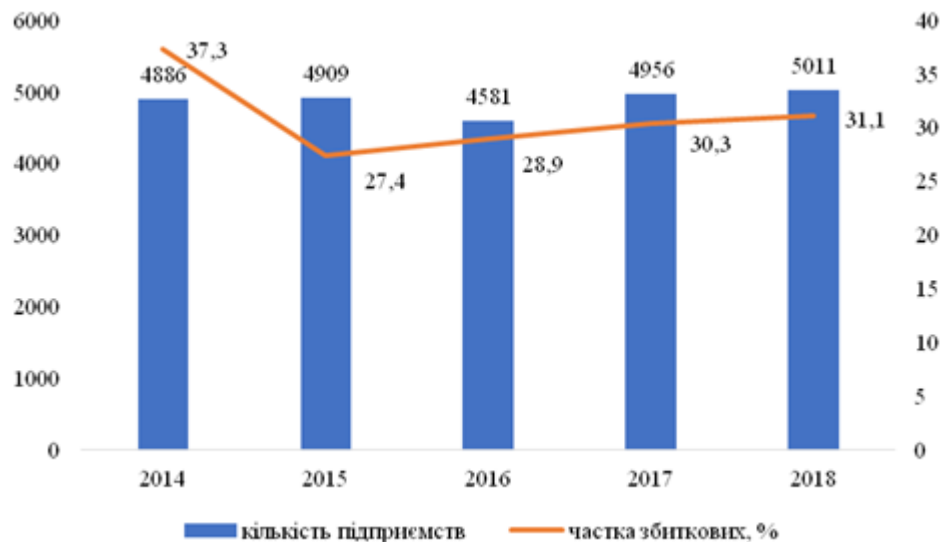

Рис. 1.9. Динаміка чисельності підприємств харчової промисловості [36]

Слід зазначити, що близько третини підприємств харчової промисловості є збитковими. Найбільша кількість здійснює виробництво м'яса та м'ясопродуктів, олії та тваринних жирів, борошномельно-круп'яної продукції, хліба, хлібобулочних і борошняних виробів (тортів, тістечок), готової їжі та страв. Понад половину реалізованої харчової продукції вироблено великими підприємствами, а їх кількість у структурі всіх підприємств є невеликою 1% – 51 підприємство. Це підтверджує високий рівень концентрації у галузі, адже близько тисячі середніх підприємств реалізують 42,2% харчової продукції, а 4114 малих підприємств – лише 5% продукції [59].

Динаміку чисельності працівників підприємств харчової промисловості представлено на рис. 1.10.

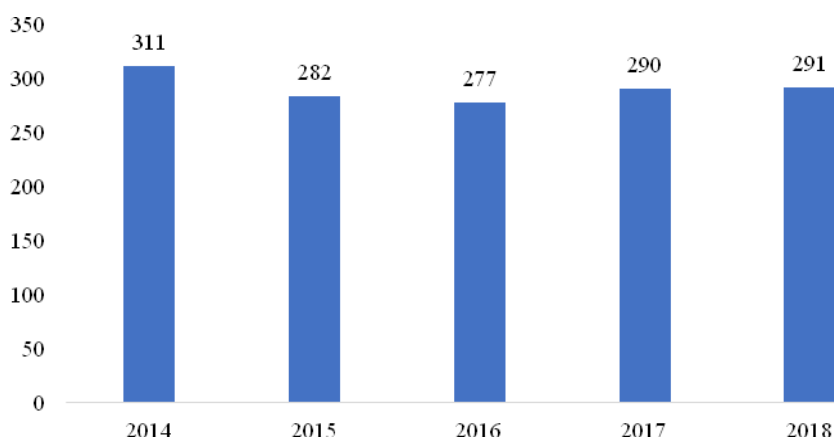

Рис. 1.10. Динаміка кількості найманих працівників на підприємствах харчової промисловості, тис. осіб. [36]

Слід зазначити, що харчова промисловість відчуває гострий дефіцит кваліфікованих кадрів технічних спеціальностей, спроможних працювати з сучасним виробничим та пакувальним обладнанням, що спричинено високою мобільністю кадрів. До того ж невідповідність фахових компетенцій сучасних випускників профільних закладів освіти змушує їх виробників проводити їхню перепідготовку за власні кошти [54].

Тільки у 2017 році після кризових 2014-2016 років підприємства харчової промисловості вийшли на прибутковий рівень (рис. 1.11).

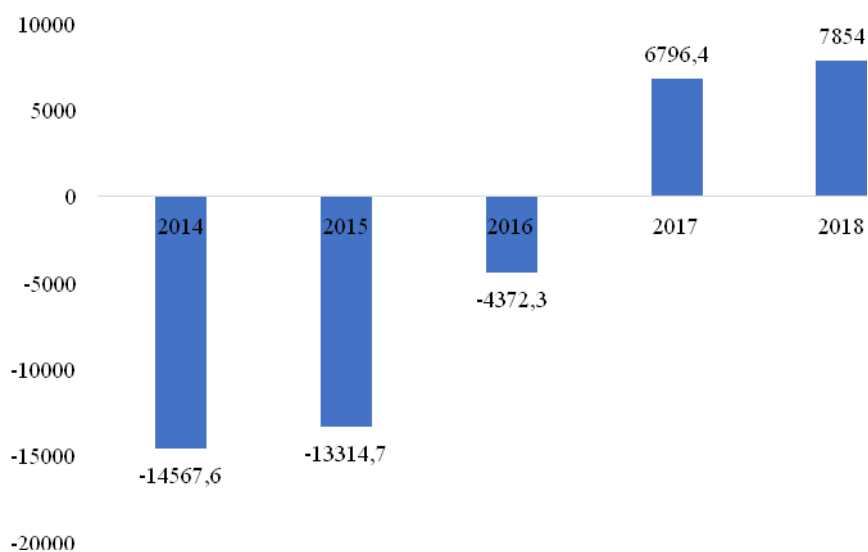

Рис. 1.11. Динаміка чистого прибутку підприємств харчової промисловості, млн. грн. [36]

Водночас, навіть у кризові періоди рентабельність операційної діяльності підприємств харчової промисловості залишалася позитивною (рис. 1.12). В окремих галузях рентабельність сягає 15%.

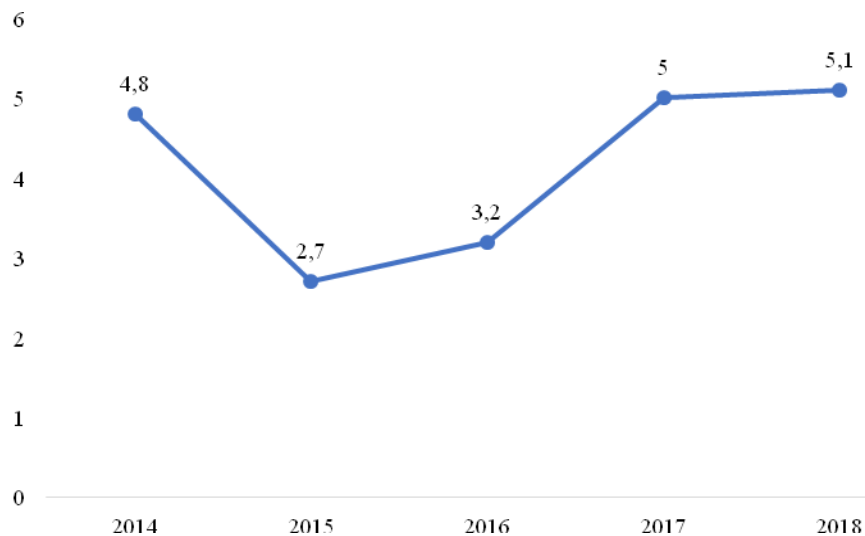

Рис. 1.12. Динаміка рентабельності операційної діяльності підприємств харчової промисловості, % [36]

На сьогодні нерозв'язаними проблемами у розвитку харчової промисловості є проблеми розбалансованості галузі, забезпеченості її основними засобами та їх зношеності, цінові диспропорції на різну продукцію харчування, збиткова діяльність деяких підприємств. Нестача ресурсно-виробничого потенціалу, нерозвиненість ринкової інфраструктури спричиняють негативний вплив на конкурентоспроможність більшості видів агропродовольчої продукції. Досягнення стабільного виробництва, високої конкурентоздатності та економічної ефективності харчової промисловості потребує постійного оновлення основних засобів, що вимагає від підприємств галузі активного пошуку джерел фінансування, а від держави – створення умов для інвестування [22].

Кондитерська галузь – одна з найрозвиненіших в українській харчовій промисловості, загальний обсяг виробництва підприємств складає більше 1 млн т продукції на рік. Галузь є одним із провідних споживачів української

сільськогосподарської сировини – цукру, борошна, крохмалю, молока тощо – на яку забезпечує значний попит. Це одна з небагатьох ланок харчової промисловості України, яка є самодостатньою, розвиненою, цілком сформованою та займає успішну позицію на європейському ринку. Україна входить у десятку любителів солодощів у світі та споживає близько 15 кг кондитерських виробів на людину щорічно. Тоді як у США цей показник складає лише 10 кг [6]. На рис. 1.13 наведено динаміку обсягу реалізації шоколаду та цукрових кондитерських виробів.

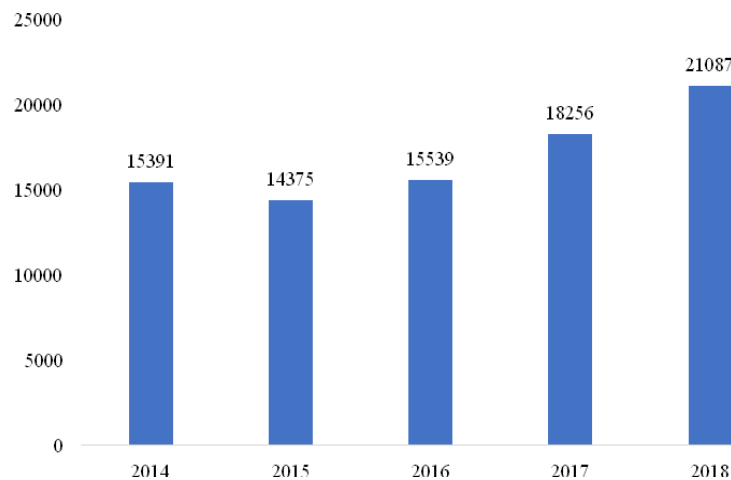

Рис. 1.13. Динаміка обсягу реалізації шоколаду та цукрових кондитерських виробів, млн. грн. [36]

В останні роки кондитерський ринок в Україні потерпів змін, спричинених економічною кризою, зменшенням купівельної спроможності населення, підвищенням цін на товари та складною ситуацією на сході України.

Кондитерський ринок поділяється на три сегменти: шоколадні, борошняні та цукристі кондитерські вироби. Дослідження кондитерського ринку в Україні свідчить, що найбільшу частку займає продукція вітчизняного виробництва, що становить близько 95 % в загальному обсязі. Ринок кондитерських виробів України є висококонцентрованим, на ньому працює близько 800 компаній.

Ринок українських кондитерських виробів характеризується високими темпами росту виробництва і посідає лідируючі позиції в експорті. Однак сучасні умови жорсткої конкуренції та обмеження з боку країн Митного союзу спонукають українську кондитерську галузь відкривати і освоювати нові ринки збуту. Спад споживання вплинув на обсяги виробництва кондитерських виробів. При виборі товару грає роль країна виробника: покупець частіше вибирає українську продукцію.

Внаслідок кризи експорт кондитерських виробів з України зменшився, оскільки вона втратила головного покупця – Росію (48% експорту), і потрібен був час і кошти, аби переорієнтуватися на західний ринок і відновити обсяги експорту. Лідером з експорту кондитерських виробів є ДП «Кондитерська корпорація «Рошен» (51,2%). Основними країнами збуту у 2018 році були: Казахстан – 6,9 тис. т, Білорусь – 6,3 тис. т, Румунія – 4,9 тис. т, Молдова – 4,4 тис. т, Азербайджан – 3,9 тис. т, Польща – 2,2 тис. т. [58]

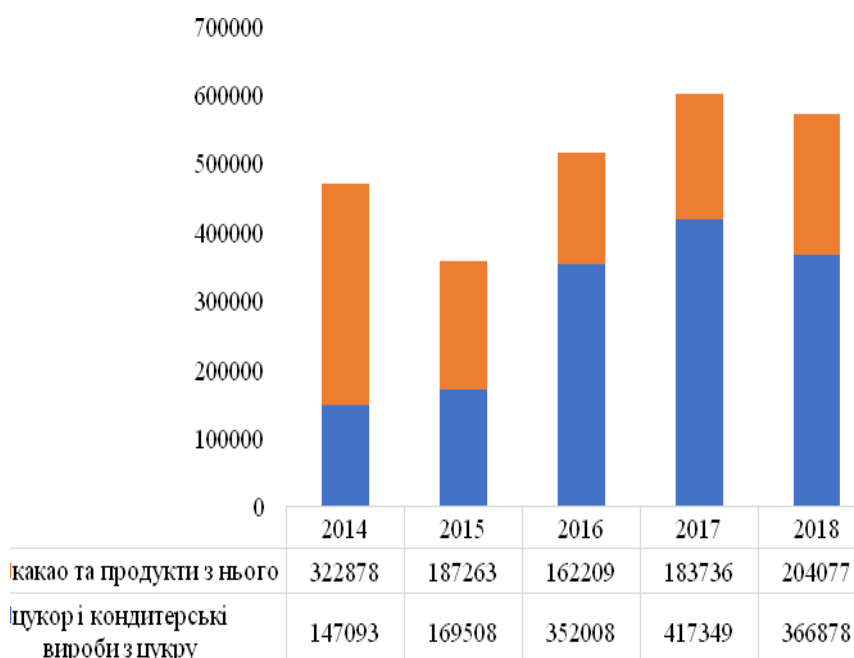

Рис. 1.14. Динаміка обсягу експорту кондитерських виробів, тис. дол. США [36]

Динаміка імпорتنих поставок шоколадних виробів у 2018 році демонструвала зростання на 26,7% до 27,7 тис. т на загальну вартість 131,3 млн USD, для порівняння за аналогічний період 2017 року загальна вартість імпорту становила 92,3 млн USD. Головними постачальниками були Польща – 32,7%, Німеччина – 15% та Нідерланди – 12,3%. Очікується, що вітчизняний попит буде стимулюватиме пропозицію. Щодо кондитерських виробів з цукру, то основним імпортними позиціями даної країни є желейні цукерки, льодяникові карамелі.

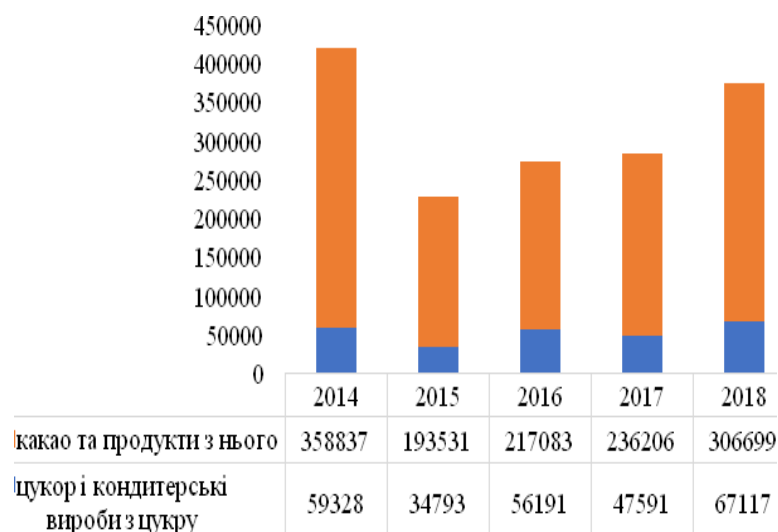

Рис. 1.15. Динаміка обсягу імпорту кондитерських виробів, тис. дол. США [36]

Попит на кондитерську та шоколадну продукцію спостерігається саме в сезон передноворічних свят, що і характеризує такий високий показник поставок до України. Важливу роль для вітчизняного споживача відіграє висока харчова цінність продукту, яскрава обгортка та аромат. Найбільше кондитерських виробів до України імпортувала Туреччина, а шоколад імпортували з країн Євросоюзу. У табл. 1.6 узагальнено динаміку виробництва основних видів кондитерських виробів в Україні.

Таблиця 1.6

Динаміка обсягів виробництва окремих видів кондитерських виробів, тис. т.

[36]

Кондитерські вироби	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 р. до 2014 р.	
						абсолютне, тис. т	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Шоколад у брикетах, пластинах чи плитках (крім шоколаду з начинкою, шоколаду з додаванням зерен зернових культур, фруктів чи горіхів та шоколадного печива)	21,8	16,5	16,5	18,6	22,2	0,4	1,8
Цукерки шоколадні (крім цукерок із вмістом алкоголю, шоколаду в брикетах, пластинах чи плитках)	86,4	59,5	52,3	53,3	53,4	-33	-38,2
Вироби кондитерські з цукру чи його замінників, з вмістом какао (уключаючи шоколадну нугу; крім білого шоколаду)	83,5	77,2	70,3	70,4	64,4	-19,1	-22,9
Гумки, фруктові желе та фруктові пасти у вигляді кондитерських виробів з цукру (крім жувальної гумки)	39,1	39	39,7	41	45,3	6,2	15,9
Цукерки варені	26,6	27,3	29,3	23	21,6	-5	-18,8
Карамелі, тофі (ірис) та солодощі аналогічні	70,5	83,7	75,6	78,2	75,1	4,6	6,5

Шоколад і шоколадні вироби завжди користувалися популярністю серед населення України. За популярністю серед кондитерських виробів шоколад посідає друге місце, поступаючись тільки борошняним виробам. Однак український шоколадний ринок залишається нестабільним та постійно змінюється. На вітчизняному ринку виробників шоколаду та шоколадних виробів в трійку лідерів входять корпорація «ROSHEN» (29%), «АВК» (18%) і «КОНТІ» (16%). Можна спостерігати тенденцію до спаду попиту на шоколадну продукцію. Це може бути наслідком того, що великі гравці

втратили свої підприємства на сході країни, а також знизилась купівельна спроможність населення й попит на солодке.

Серед кондитерських виробів найбільшою популярністю в українців користуються шоколадні плитки (частка в грошовому значенні 26,6%), печиво (19,5%) і вагові шоколадні цукерки (17,3%). Більш того, шоколадні плитки входять в ТОП-3 категорій за вкладом до загального зростання продовольчого сектора FMCG.

Поруч із загальною перспективністю кондитерської галузі, слід зазначити, що досить обмеженими є умови розвитку невеликих підприємств. Більшість з них потребують заміни застарілого обладнання та впровадження нових технологій при нестачі власних коштів. Тому виробництво й надалі концентруватиметься в найбільших корпораціях. Для невеликих фірм потрібно вирішити фінансові проблеми за рахунок залучення інвестицій.

Незважаючи на значний розвиток галузі серед інших галузей харчової промисловості України, існує низка проблем, які гальмують цей розвиток або негативно впливають на подальший ріст:

- урядові обмеження на експорт продукції – спричинили зменшення обсягів виробництва та вимагають пошуку нових ринків збуту;
- військові дії в Східній Україні – зупинене виробництво на Маріупольській кондитерській фабриці. Окрім того, виробничі потужності компанії «Конті» завантажені лише на 40%. Найбільше постраждала компанія «АВК», оскільки зупинене виробництво в Луганську та Донецьку;
- нові технології та запуск високоякісних кондитерських виробів здійснюють лише лідери кондитерського ринку, що забезпечені обладнанням для моніторингу контролю якості продукції;
- високий рівень залежності від експорту – запровадження торгівельних обмежень негативно впливає на динаміку розвитку кондитерської галузі та зумовлює пошук нових ринків [22].

Таким чином, основними перешкодами для розвитку галузі в аспекті збільшення обсягів виробництва є недостатня ефективність ринків

сільськогосподарської продукції, монополія великих торговельних компаній, низька якість сировини та кінцевої продукції, невідповідність системи державного регулювання безпечності харчових продуктів європейській та міжнародній практиці, неефективна система надання кредитних ресурсів (зокрема, державних дотацій), високий ступінь зношеності матеріально-технічної бази та низький рівень інноваційних впроваджень.

Висновки до розділу 1

На основі проведеного узагальнення теоретико-методичних основ управління рентабельністю підприємства можемо зробити такі основні висновки:

1. Можна виділити два основні підходи до розкриття змісту рентабельності: перший – більш широкий – характеризує її як економічну категорію і є синонімом прибутковості; другий – більш вузький – розкриває її зміст суто як показника. Отже, рентабельність доцільно визначати як економічну категорію, що відображає ефективність здійснення господарюючим суб'єктом будь-якого виду господарської діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) шляхом співвіднесення отриманого фінансового результату до витрат, доходів, капіталу.

2. Управління рентабельністю необхідно розглядати з позицій системного підходу. А саме, як сукупність суб'єктів, об'єктів, цілей, форм, методів, принципів та засобів управління, які знаходяться у взаємодії та відповідності економічному потенціалу підприємства, і спрямовані на забезпечення запланованого рівня рентабельності господарської діяльності підприємства.

3. Доведено стабільне зростання обсягів реалізації продукції харчової промисловості. Але слід зазначити, що така тенденція характерна тільки для показників у грошовому вимірнику. Тоді як фактичні обсяги реалізації для багатьох видів продукції скорочувались. Є ряд об'єктивних причин

зменшення обсягу виробництва в харчовій промисловості, до числа яких можна віднести відносно високу собівартість вітчизняної сільськогосподарської сировини і неповну забезпеченість нею переробних підприємств, постійно спостерігається тенденція росту цін на енергоносії, транспортні перевезення, неефективна кредитна політика, низька платоспроможність населення тощо. Водночас, в умовах євроінтеграційних процесів та підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, харчова промисловість стала однією з найбільш експортно орієнтованих.

Ринок українських кондитерських виробів характеризується високими темпами росту виробництва і посідає лідируючі позиції в експорті. Однак сучасні умови жорсткої конкуренції та обмеження з боку країн Митного союзу спонукають українську кондитерську галузь відкривати і освоювати нові ринки збуту. Спад споживання вплинув на обсяги виробництва кондитерських виробів.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»

2.1. Організаційно – економічна характеристика ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Запорізька кондитерська фабрика почала свою діяльність 13 листопада 1945. Це була незначна за своїми масштабами фабрика, якою ще треба довести своє право на існування.

У 2011 році компанія отримала нову назву - ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика». Основний виробничий корпус і офіс компанії розташовані в місті Запоріжжя по вул. Святого Миколая, 7. Саме тут встановлені основні виробничі лінії і найсучасніше високотехнологічне обладнання, що дозволяє проводити різні види грильяхних, пралінових і помадних цукерок, кілька сортів карамелі, халву і дуже смачні вафлі.

Продукція компанії експортується в такі країни, як Латвія, Естонія, Грузія, Киргизстан, Узбекистан, Таджикистан, Литва, Азербайджан, Вірменія та Німеччина.

На сьогоднішній день ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» виробляє наступні види кондитерських виробів:

1. Цукерки на праліновою та вафельної основі.
2. Цукерки неглазуровані та глазуровані помадні і пралінові.
3. Карамель з помадною, фруктові і шоколадно-горіховою начинкою.
4. Льодяникової карамель.
5. Кілька видів вафель.
6. Соняшникові фасовану і вагову халву.
7. Затяжне і цукрове печиво.
8. Подарункові набори цукерок в барвистих коробках.
9. Солодкі подарункові набори для дітей.

Вся продукція сертифікована і відповідає високим європейським стандартам якості.

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» розробила і впровадили систему менеджменту якості, яка відповідає всім вимогам міжнародного стандарту ISO 9001: 2008.

Перевагами продукції ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» є її якість, безпечність та широкий асортимент. Немаловажним фактором успіху є й цінова політика компанії, адже для споживача продукції це досить суттєво.

Основними споживачами продукції ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» є великі супермаркети та оптові фірми, що займаються торгівлею кондитерськими виробами. Найбільшими споживачами продукції підприємства є такі: супермаркет «Велика Кишеня», оптово-роздрібний магазин «Фуршет», супермаркет «Сільпо», ТОВ «Еко», «АТБ маркет», ТД «Ліко». Крім того підприємство має кілька фірмових магазинів у місті Запоріжжі. Продукцію кондитерської фабрики можна замовити онлайн через Інтернет магазин zkf.ua.market.

Основними споживачами продукції на вітчизняному ринку ПрАТ "ЗКФ" є Запорізька, Дніпропетровська, Кролівницька, Львівська області. На їх долю приходиться більше ніж 71 % продукції яка реалізується товариством. Також реалізуються кондитерські вироби на експорт та складає 29% від загального об'єму продажів.

Доставка продукції до них здійснюється, як правило, самовивезенням за попередньо оформленими заявками безпосередньо зі складу.

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» працює в умовах прогресуючих кризисних явищ в економіці та нестабільної курсової політики відносно національної валюти. Ситуація на ринку кондитерських виробів свідчить про стійкі кризисні тенденції в його розвитку.

Постачання сировини та матеріалів для ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» здійснюється на підставі довгострокових угод з

низкою вітчизняних промислових підприємств, серед яких: ВАТ «Київмлин», Білоцерківський КХП, Яготинський та Кагарлицький цукрові заводи, Пологівський олійноекстракційний завод, Вінницький олійно-жировий комбінат, постачальник лецитину ВАТ «Sintez» (м. Борислав Львівської області), ДП «Артемсіль», ВАТ «Лисичанська сода».

Відносини із постачальниками у підприємства є позитивними і цілком сприяють подальшому розвитку бізнесу.

Організаційну структуру управління «Запорізька кондитерська фабрика». складають такі органи управління та контролю:

вищий орган – Загальні збори акціонерів;

наглядова рада – 2 особи;

ревізійна комісія – 3 особи.

Схема управління ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика». наведена на рис. 2.1.

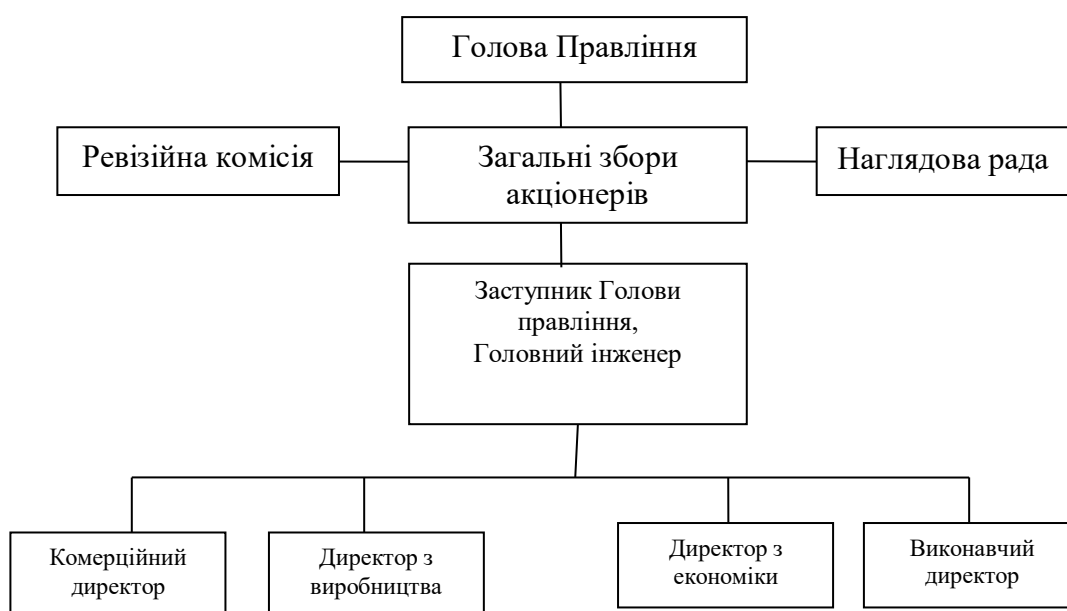

Рис. 2.1. Схема управління ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Голова правління підприємства є виконавчим органом підприємства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю. Голова правління в своїй діяльності керується діючим законодавством.

Голова правління обирається загальними зборами акціонерів строком на два роки. Він управляє роботою підприємства і має право без доручення здійснювати дії від імені підприємства.

Голова правління ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»:

- діє без довіреності від імені підприємства;
- представляє інтереси підприємства в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, інших організаціях, у відносинах з юридичними особами та громадянами;
- розпоряджається коштами та майном підприємства відповідно до чинного законодавства;
- укладає договори, видає довіреності, відкриває в установах банків розрахунковий та інші рахунки;
- вирішує питання діяльності підприємства в межах та порядку, визначених Статутом.

Голова правління підприємства, відповідно до Статуту підприємства та законодавства України, несе повну відповідальність:

- за стан та діяльність підприємства;
- за формування та виконання виробничих, фінансових, інших планів, формування та виконання основних показників діяльності підприємства, за нераціональне (нецільове) використання коштів, в тому числі бюджетних;
- за виконання завдань щодо залучення засуджених до суспільно корисної праці та професійно-технічного навчання;
- за несвоєчасну виплату заробітної плати, інших встановлених законом виплат трудовому колективу підприємства та засудженим, які залучаються до праці на підприємстві;
- за охорону праці на підприємстві, а також за інші питання діяльності підприємства, відповідно до законодавства України.

Особливістю цієї структури є наявність таких функціональних підрозділів, як спостережна рада і ревізійна комісія. Наглядова рада представляє інтереси акціонерів в перерві між проведенням загальних зборів

і в межах компетенції, визначеної статутом, контролює і регулює діяльність дирекції. Рада обирається загальними зборами акціонерів строком на два роки в складі п'яти засновників товариства. Члени ради акціонерного товариства не можуть бути членами дирекції та ревізійної комісії.

До функцій Наглядової ради ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика». відносяться такі:

- здійснення контролю за діяльністю дирекції підприємства стосовно виконання рішень загальних зборів акціонерів;
- розгляд та затвердження звітів, які подає дирекція за квартал, півріччя;
- аналіз дії дирекції щодо змін, у тому числі по розширенню сфер діяльності підприємства і робить відповідні висновки.

Перевірку господарсько-фінансової діяльності товариства здійснює Ревізійна комісія, яка обирається загальними зборами акціонерів строком на три роки у кількості трьох членів. Перевірки здійснюються за дорученням вищого органу товариства, ради товариства, з власної ініціативи, або на вимогу акціонерів. Ревізійна комісія підзвітна тільки вищому органу товариства.

Ревізійна комісія ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика». має право:

- перевіряти бухгалтерські документи, звіти, кошториси та інші документи, що підтверджують надходження і витрачання коштів та матеріальних цінностей, проводити перевірки фактичної наявності цінностей (грошових сум, цінних паперів, сировини, матеріалів, готової продукції, устаткування тощо);
- одержувати від службових та матеріально-відповідальних осіб підприємства письмові пояснення з питань, які виникають в ході ревізії;
- здійснювати контроль за усуненням недоліків і порушень, виявлених під час проведення ревізій.

Ревізійна комісія ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» доповідає про результати проведених нею перевірок Загальним зборам учасників. Вона

також складає висновок по річних звітах та балансах. Без висновку ревізійної комісії Загальні збори учасників не мають права затверджувати баланс підприємства.

Організаційна структура ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» затверджується Генеральним директором підприємства і на основі його пропозицій до неї вносяться зміни.

ПрАТ «ЗКФ» має функціональну структуру управління.

Технічний відділ ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», який очолює головний інженер, займається проведенням поточних планових технічних оглядів обладнання, його налагодженням та монтажем, проведенням капітальних ремонтів, а також забезпеченням постійної і безперебійної роботи устаткування підприємства.

Комерційний відділ на чолі з комерційним директором поділяється на три відділи: відділ реалізації, відділ постачання та складське господарство. Відділ реалізації займається безпосередньо збутом продукції підприємства, контролем за роздрібною мережею, формуванням каналів розподілу продукції, а також маркетингом та рекламою.

До функцій відділу постачання входить своєчасна і в необхідній кількості поставка сировини на підприємство, пошук постачальників, вибір найоптимальнішого співвідношення ціни і якості необхідної сировини, підтримання резервних запасів сировини у необхідних кількостях.

Функціями ж складського господарства є належне зберігання запасів сировини та готової продукції, вчасна доставка необхідної сировини на виробництво, контроль за термінами придатності наявних сировинних запасів, нагляд за тим, щоб видавалися зі складу спочатку ті вироби, які надійшли на нього раніше, або у яких менші терміни придатності.

Юридичний відділ ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» займається веденням юридичної документації, необхідної для нормальної діяльності підприємства, оформленням договорів з постачальниками та покупцями, представленням інтересів підприємства у суді.

Виробничий відділ на чолі з директором з виробництва та розвитку займається безпосередньо контролем за виробництвом продукції, а також винайденням та випробовуванням у виробничій лабораторії нових видів кондитерської продукції, створенням нових технологій виробництва, наглядом за дотриманням норм витрат матеріалів на одиницю виробу.

Відділ кадрів відповідає за своєчасне поповнення трудових ресурсів підприємства робітниками відповідної освіти та кваліфікації, слідкує за наявними трудовими ресурсами, їх освітою та підвищенням кваліфікації.

Економічний відділ на чолі з директором з економіки, в свою чергу, поділяється на два підрозділи: планово-економічний відділ та відділ інформаційних технологій. Завданнями економічного відділу підприємства є проведення економічного аналізу діяльності підприємства, розробка планів і прогнозів діяльності підприємства, вироблення рекомендацій щодо збільшення прибутковості та підвищення рентабельності діяльності підприємства.

Служба економічної безпеки підприємства створена для того, щоб забезпечити захист від витоку інформації, секретів технології та ін.

Виробнича структура підприємства стосується лише основного виробництва. У складі цехів відрізняють потокові лінії, котрі складаються з відділень, які спеціалізуються на виконанні окремих стадій технологічного процесу. За кожним із них закріплена певна кількість робочих місць з визначеними операціями.

Основні види продукції: виробництво цукрових та мучнистих кондитерських виробів, роздрібна та оптова торгівля кондитерськими виробами. Асортимент складається з 150 найменувань кондитерських виробів: цукерки, карамель, печиво, вафлі.

Підприємство має Сертифікат відповідності системи менеджменту якості, що засвідчує відповідність якості виробництва міжнародним стандартам ISO 9001:2008 за методикою стандарту ISO19011:2011.

На думку експертів, кондитерський ринок в Україні характеризується низкою особливостей, зокрема: матеріалоємність - більша частина витрат спрямована на придбання сировини; коливання цін на сировину (цукор, борошно, какао-боби) протягом року; сезонність виробництва - восени та взимку попит на кондитерські вироби збільшується, а отже зростають і обсяги виробництва.

Виробничі потужності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» на протязі досліджуваного періоду складали 7000 тон кондитерських виробів на рік у розрахунку на однозмінну роботу.

У 2016 році підприємство використало свої потужності на 56%, у 2017 та 2018 роках – 77,4%.

Істотними проблемами, що впливають на діяльність ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» є фінансово – економічні проблеми. Серед них: високі тарифи на газ та електроенергію, високі ціни на цукор та іншу сировину, великі податки, висока конкуренція на вітчизняному ринку кондитерських виробів, нестача оборотних коштів, відсутність зовнішніх інвестицій, високі відсотки по банківських кредитах та відмова українських банків кредитувати реальний сектор економіки. Соціальні проблеми - це низька платоспроможність споживачів продукції, яка напряду залежить від економічних умов держави (низька заробітна плата, малі пенсії та стипендії).

Наразі кондитерський ринок України є високо конкурентним та насиченим. Конкуренція зберігається на достатньо високому рівні як по ціновим, так і неціновим параметрам. Лідерами ринку є групи компаній, до складу яких входять по кілька виробничих майданчиків, кондитерська корпорація "ROSHEN" - доля ринку становить 29%, "АВК" з долею 8%, "КОНТІ" 4%, ЗАТ "Житомирські ласощі" 2%, АТ "Полтавакондитер" 3%, АТЗТ "Херсонська кондитерська фабрика" 1%, ВАТ "Харківська бісквітна фабрика", ПрАТ "ЗКФ" займає від 0,3% до 0,5% долі українського ринку.

У таблиці 2.1 проаналізуємо основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за 2016-

2018 роки, використовуючи данні фінансової звітності наведені у додатках А, Б, В, Г, Д та Е.

Підсумовуючи проведений аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства, яке досліджується у таблиці 2.1 можемо відмітити наступне.

Чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшився на 19835 тис. грн., при темпі росту 117,98%. А ось у 2018 році спостерігаємо негативну динаміку. Чистий дохід зменшився у порівнянні з 2017 на 2715 тис. грн. У порівнянні з 2016 роком чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг у 2018 році зріс на 15,52%. Треба врахувати, що сукупний індекс інфляції за період, що аналізується складає $(112,4\% * 113,7\% * 109,8\%) / 100 = 140,32$. Тому у реальних цінах чистий дохід, який отримала у 2018 році ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» значно знизився у порівнянні з 2016 роком.

Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 20817 тис. грн., при темпі росту 122,25%. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком зменшилась на 8491 тис. грн., при темпі росту 92,57 %, а по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 12326 тис. грн., при темпі росту 113,18 %. Відмічаємо, що темпи росту собівартості реалізованої продукції за період дослідження менше темпів росту чистого доходу від реалізації продукції, що є позитивним моментом у фінансово – господарській діяльності підприємства, яке досліджується, але різниця складає тільки -2,34%.

Таблиця 2.1

Аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ЗКФ» у 2016-2018 роках

Показники	2016 рік	2017 рік	Відхилення 2017 рік від 2016 року		2018 рік	Відхилення 2018 рік від 2017 року		Відхилення 2018 рік від 2016 року	
			тис. грн.	ТР, %		тис. грн.	ТР, %	тис. грн.	ТР, %
Чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	110332	130167	19835	117,98	127452	-2715	97,91	17120	115,52
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	93539	114356	20817	122,25	105865	-8491	92,57	12326	113,18
Валовий прибуток, тис. грн.	16793	15811	-982	94,15	21587	5776	136,53	4794	128,55
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	747	-437	-1184	-	72	509	-	-675	9,64
Рентабельність (збитковість) операційної діяльності за операційними витратами %	1,37	-0,21	-1,58	-	0,35	-0,56	-	-1,02	-
Рентабельність (збитковість) операційної діял-ті за підприємств харчової промисловості, %	3,2	5	1,8	-	5,1	0,1	-	1,9	-
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	34342	36116	1774	105,17	42909	6793	118,81	8567	124,95
Середньорічна чисельність персоналу, чол.	254	257	3	101,18	257	14	100	3	101,18
Витрати на оплату праці, тис. грн.	11763	16117	4354	137,01	16327	210	101,3	4564	138,8
Середньомісячна заробітна платня на одного робітника, тис. грн.	3,86	5,23	1,35	135,41	5,29	0,07	101,30	1,43	137,18
Чистий дохід від реалізації продукції на 1 працівника, тис. грн.	434,38	506,49	72,11	116,60	495,92	-10,56	97,91	61,54	114,17
Обсяги виробництва основної продукції на 1 працівника, т.	15,5	17,7	2,2	114,19	16,7	1,0	94,35	1,2	107,74
Індекс інфляції, %	112,4	113,7	1,3	-	109,8	-3,9	-	-2,6	-

Валовий прибуток у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком зменшився на 982 тис. грн., при темпі росту 94,15%. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком збільшився на 21587 тис. грн., при темпі росту 136,53 %, а по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 4794 тис. грн., при темпі росту 128,55 %. Тобто валовий прибуток ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за період, що вивчається, ріс швидше ніж чистий дохід від реалізації.

Чистий прибуток підприємство мало у 2016 та 2018 роках, при цьому відмічаємо його зменшення у 2018 році по зрівнянню з 2016 роком на 675 тис. грн., при темпі росту 9,64 %. У 2017 році ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» мало чистий збиток у розмірі 437 тис. грн. Дана ситуація є негативною і потребує уваги керівництва підприємства оскільки свідчить про проблеми з управлінням прибутком на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика».

Рентабельність операційної діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» має досить низькі значення та тенденцію до зниження. У 2017 році підприємство отримало збитки від операційної діяльності.

Треба зазначити, що рентабельність операційної діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» в декілька разів менше, ніж в цілому по харчової промисловості. Крім того найбільша рентабельність операційної діяльності ПАТ «Запорізької кондитерської фабрики» була у 2016 році, а в цілому по галузі – у 2018 році. Наочно це можна побачити на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Динаміка рентабельності операційної діяльності ПАТ «ЗКФ» та харчової галузі України за 2016-2017 рр., %

Середньорічна вартість основних засобів у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 1774 тис. грн., при темпі росту 105,17 %. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком збільшився на 6793 тис. грн., при темпі росту 118,81 %, а по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 8567 тис. грн., при темпі росту 124,94 %.

Середньорічна чисельність персоналу у 2016-2018 роках залишалась практично не змінною. За період, що досліджується, середньорічна чисельність персоналу збільшилась на 3 чол., при темпі росту 101,8%.

Витрати на оплату праці у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшилися на 4354 тис. грн., при темпі росту 137,01 % при практично незмінній чисельності персоналу. У 2018 році по зрівнянню з 2016 роком збільшились на 210 тис. грн., при темпі росту 101,3%, а по зрівнянню з 2016 роком збільшились на 4564 тис. грн., при темпі росту 138,8 %.

Одним із ключових показників ефективності діяльності підприємства є продуктивність праці. За даних таблиці бачимо, що зростання продуктивності праці ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за досліджує мий період майже дорівнює росту доходу та складає або 61,54 тис. грн. на 1 працівника.

Середньомісячна заробітна платня на одного співробітника ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» з 2016 року зросла на 1,43 тис. грн.. та складала у 2018р. 5,29 тис. грн., що майже у два рази менше, ніж середня заробітна платня по Запорізькій області на грудень 2018р. Темп росту склав 137,18%.

Проілюструємо динаміку деяких основних показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках на рисунку 2.3.

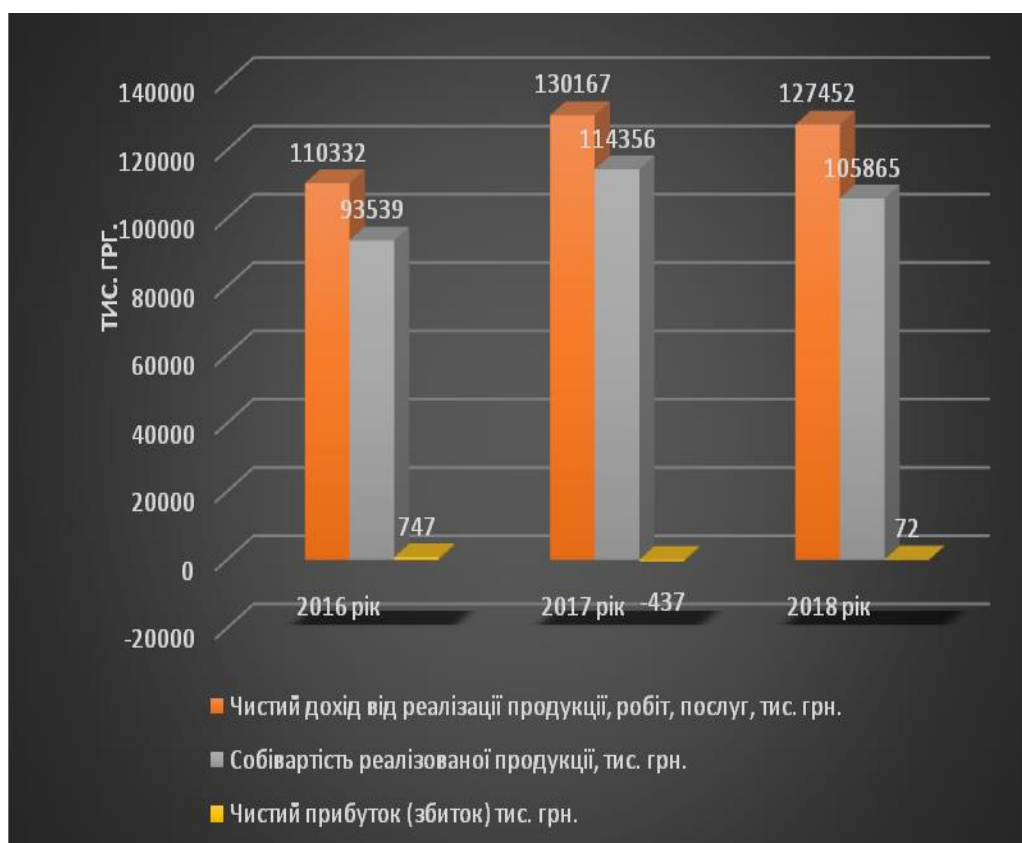

Рис. 2. 3. Динаміка показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за 2016 – 2018 рр.

Підсумовуючи проведене дослідження основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства, яке досліджується у 2016 – 2018 роках відмічаємо проблеми з управлінням прибутком. Надалі проаналізуємо фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках і виявимо проблеми підприємства. Розпочнемо дослідження з аналізу доходів та витрат підприємства.

2.2. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Як було зазначено раніше, одним з етапів управління рентабельності підприємства є аналіз показників діяльності. Перш за все – фінансових результатів.

Інформаційною базою для проведення аналізу результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» є Форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) (додатки А, В, Д) та Форма №2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 – 2018 роки (додатки Б, Г, Е).

Представимо результати аналізу доходів у вигляді таблиці 2.2.

Підсумовуючі проведеній аналіз у таблиці 2.2 можемо зробити наступні висновки.

Чистий дохід від реалізації продукції ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшився на 19835 тис. грн., при темпі росту 117,98 %. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком зменшився на -2715 тис. грн., при темпі росту 97,91%. В цілому відмічаємо, що темп росту за період, що аналізується, склав 115,52%.

Питома вага чистого доходу від реалізації продукції у сукупного доходу зросла 98,50% до 98,99% .

Інші операційні доходи у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшились на 2445 тис. грн., при темпі росту 250,18 %. Питома вага у сукупному доході збільшилась на 1,58 %. У 2018 році інші операційні доходи по зрівнянню з 2017 роком зменшились на 2769 тис. грн., при темпі росту 32,02 %. Питома вага у сукупному доході скоротилась на 2,02 % і склала у 2018 році 1,01 %.

Інші фінансові доходи у підприємства незначні та ще постійно зменшується. Так фінансові доходи у 2016 році склали 50 тис. грн. У 2017 році порівняно з 2016 фінансові доходи зменшились на 35 тис. грн. при темпі росту 30%. У 2018 році розмір фінансових доходів в розмірі 2 тис. грн., тобто на 13 тис. грн. менше, ніж у 2017 році.

Що стосується питомої ваги інших фінансових доходів підприємства – у 2016 році їх частина складала 0,04, у 2018 році доля зменшилася до 0,002%.

Інші видів доходів у 2016-2018 роках ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» не мало.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки та структури доходів

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016-2018 роках

Показники	2016 рік, тис. грн.	Питома вага, %	2017 рік, тис. грн.	Питома вага, %	Відхилення 2017 рік від 2016 року			2018 рік, тис. грн.	Питома вага, %	Відхилення 2018 року від 2017 року			Відхилення 2018 рік від 2016 року		
					тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %			тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %	тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %
Чистий дохід від реалізації продукції	110332	98,50	130167	96,96	19835	117,98	-1,55	127452	98,99	-2715	97,91	2,03	17120	115,52	0,48
Інші операційні доходи	1628	1,45	4073	3,03	2445	250,18	1,58	1304	1,01	-2769	32,02	-2,02	-324	80,10	-0,44
Інші фінансові доходи	50	0,04	15	0,01	-35	30,00	-0,03	2	0,00	-13	13,33	-0,01	-48	4,00	-0,04
Сукупний дохід (ряд. [1 + 2 + 3 + 4])	112010	100,00	134255	100,00	22245	119,86	100,00	128758	100,00	-5497	95,91	100,00	16748	114,95	100,00

Сукупний дохід у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшився на 22245 тис. грн. , при темпі росту 119,86%. А ось у 2018 році порівняно з 2017 роком розмір сукупного доходу підприємства зменшився на 5497 тис. грн. при темпі росту 95,91%. А порівняно з 2016 роком сукупний дохід зріс на 14,95%.

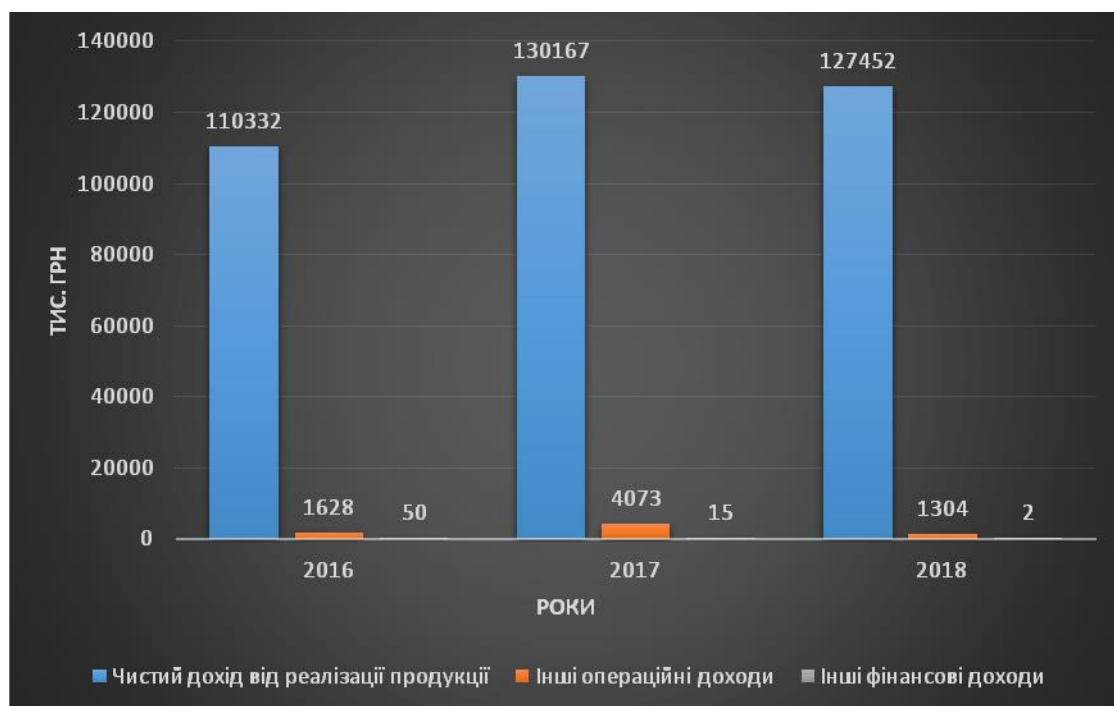

Рис. 2.4. Динаміка структури доходів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 рр., тис. грн.

Аналізуючи сукупний дохід, треба враховувати, що загальний індекс інфляції за 2016-2018 року склав 40% (1,124*1,137*1,098). Таким чином, можемо зазначити, що сукупні доходи ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» хоча й збільшились в абсолютних цифрах, але в реальних цінах навпаки зазнав зпадиння. Тому треба приділити особливу увагу питанню збільшенню розміру реальних доходів підприємства.

Надалі зробимо аналіз витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за 2016 – 2018 роки. Наведемо аналіз у таблиці 2.3.

Проведений аналіз динаміки та структури витрат ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 - 2018 роках (таблиця 2.3) дозволив зробити наступні висновки.

Сукупні витрати підприємства у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшились на 23629 тис. грн., при темпі росту 121,37%. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком вони зменшився на 5937 тис. грн., при темпі росту 95,59 %.

Собівартість реалізованої продукції у 2018 році по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 12326 тис. грн., при темпі росту 113,18 %. Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 2,06 %. У 2017 році по зрівнянню з 2016 роком вона збільшилась на 20817 тис. грн., при темпі росту 122,25 %. Питома вага у сукупних витратах збільшилась на 0,62 % і склала у 2017 році 84,98 %. Всі роки дослідження вона займала найбільшу питому вагу у сукупних витратах ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Адміністративні витрати у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшились на 1579 тис. грн., при темпі росту 118,87 %.

Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 0,16 %. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком вони зменшилась на 576 тис. грн., при темпі росту 94,27 %. Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 0,1 % до 7,37 % у 2018 році.

Витрати на збут у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком збільшилась на 2485 тис. грн., при темпі росту 145,62 %.

Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 0,98 %. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком вони збільшились на 1858 тис. грн., при темпі росту 123,42 %.

Питома вага у сукупних витратах збільшилась на 1,72 % до 7,61 % у 2018 році. Відмічаємо високі темпи росту витрат на збут у 2018 році до 2016 року.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки та структури витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016-2018 роках

Показники	2016 рік, тис. грн.	Питома вага, %	2017 рік, тис. грн.	Питома вага, %	Відхилення 2017 рік від 2016 року			2018 рік, тис. грн.	Питома вага, %	Відхилення 2018 рік від 2017 року			Відхилення 2018 рік від 2016 року		
					тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %			тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %	тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %
1. Собівартість реалізованої продукції	93539	84,37	114356	84,98	20817	122,25	0,62	105865	82,30	-8491	92,57	-2,68	12326	113,18	-2,06
2. Адміністративні витрати	8462	7,63	10059	7,48	1597	118,87	-0,16	9483	7,37	-576	94,27	-0,11	1021	112,07	-0,26
3. Витрати на збут	5447	4,91	7932	5,89	2485	145,62	0,98	9790	7,61	1858	123,42	1,72	4343	179,73	2,70
4. Інші операційні витрати	2978	2,69	2178	1,62	-800	73,14	-1,07	3166	2,46	988	145,36	0,84	188	106,31	-0,22
5. Фінансові витрати	255	0,23	0,00	0,00	-255	-	-0,23	322	0,25	322	-	0,25	67	126,27	0,02
6. Інші витрати	192	0,17	39	0,03	-153	20,31	-0,14	1	0,00	-38	2,56	-0,03	-191	0,52	-0,17
Сукупні витрати (ряд. [1+2+3+4+5+6+7])	110873	100,00	134564	100,00	23691	121,37	-	128627	100,00	-5937	95,59	-	17754	116,01	-

Інші операційні витрати у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком зменшились на 800 тис. грн., при темпі росту 73,14 %. Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 1,07 %. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком вони збільшилась на 988 тис. грн., при темпі росту 145,36 %. Питома вага у сукупних витратах збільшилась на 0,84 % і склала у 2018 році 2,46 %.

Частка інших операційних витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» збільшилась на 2,1% - з 16,2% у 2016 році до 18,3% у 2018 році.

Фінансові витрати у підприємства були 2016 та 2018 роках. У 2018 році по зрівнянню з 2016 роком фінансові витрати збільшились на 67 тис. грн., з 255 тис. грн. до 322 тис. грн. при темпі росту 126,27 %. Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 0,02 %. Відмічаємо незначні розміри фінансових витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках.

Інші витрати ПрАТ «ЗКФ» у 2017 році по зрівнянню з 2016 роком зменшились на 153 тис. грн., при темпі росту 20,31 %. Питома вага у сукупних витратах зменшилась на 0,14%. У 2018 році по зрівнянню з 2017 роком вони зменшились на 38 тис. грн., при темпі росту 2,56 % і склали всього 1 тис. грн. Відмічаємо стрімке зменшення даної статті витрат у 2016 – 2018 роках.

Для проведення аналізу собівартості виробленої продукції по елементам скористаємося даними звітності ПрАТ «ЗКФ» з частини III Елементи операційних витрат Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за 2016- 2018 рр. (табл.2.4) виявив тенденцію до збільшення усіх видів витрат, окрім амортизації, як абсолютних значень витрат, так і зміни їх структури. За даними таблиці видно, що у структурі операційних витрат найбільша частка припадає на матеріальні витрати.

Таблиця 2.4

Горизонтальний та вертикальний елементів операційних витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у
2016-2018 роках

Назва статті	2016	Питом а вага, %	2017	Питома вага, %	Відхилення 2017 рік від 2016 року			2018	Питома вага, %	Відхилення 2018 ріку від 2017 року			Відхилення 2018 рік від 2016 року		
					тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %			тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %	тис. грн.	ТР, %	пит. вага, %
Матеріальні затрати	77308	69,76	90846	67,52	13538	117,51	- 2,23	84171	65,37	- 6675	92,65	- 2,15	6863	108,8 8	- 4,38
Витрати на оплату праці	11763	10,61	16117	11,98	4354	137,01	1,37	16327	12,68	210	101,30	0,70	4564	138,8 0	2,07
Відрахуванн я на соціальні заходи	2570	2,32	3634	2,70	1064	141,40	0,38	3849	2,99	215	105,92	0,29	1279	149,7 7	0,67
Амортизація	1247	1,13	1360	1,01	113	109,06	- 0,11	869	0,67	-491	63,90	- 0,34	-378	69,69	- 0,45
Інші операційні витрати	17935	16,18	22581	16,78	4646	125,90	0,60	23536	18,28	955	104,23	1,50	5601	131,2 3	2,10
Разом	11082 3	100,00	13453 8	100,00	23715	121,40	-	128752	100,00	- 5786	95,70	-	17929	116,1 8	-

У грошовому виразі, за період, що досліджується, матеріальні вирости на 6863 тис. грн., темп приросту – 8,88%. Найбільша сума матеріальних витрат була у 2017 році, а найменша у 2016 році.

Витрати на заробітну платню поступово зростали. Так у 2017 році витрати на оплату праці у порівнянні з 2016 році збільшилися у грошовому виразі на 4354 тис. грн. та темпі приросту 37,01%. Тоді як у 2018 році ріст цій статті витрат склав тільки на 210 тис. грн., тобто 1,3%. Оскільки витрати на соціальні заходи є похідними від витрат на заробітну платню, спостерігаємо аналогічну динаміку.

Витрати на амортизацію змінювались стрибкоподібно. Якщо у 2017 році сума амортизаційних відрахування у порівнянні з 2016 році збільшилась на 113 тис. грн., то у 2018 р. витрати на амортизацію зменшилися на 491 тис. у порівнянні з 2017 роком. Інші операційні витрати продемонстрували швидке зростання на протязі 2016-2018 років. Сукупний ріст склав 5601 тис. грн., темп росту -31,23%.

Частка амортизація в структурі операційних витрат зменшилась на 05%, що у грошовому виразі складає 378 тис. грн. Інші операційні витрати зменшилися на 31,23%. В абсолютному виразі – на 5601 тис. грн. В цілому операційні витрати ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» зросли у 2018 році у порівнянні з 2016 роком на 16,18%, що в грошовому вираженні склало 17 929,00 через ріст всіх елементів операційних затрат, окрім амортизації.

Для ілюстрації динаміки зміни питомої ваги окремими елементів операційних витрат протягом 2016 -2018 років на основі таблиці 2.4 були побудовані кругові діаграми.

У структурі операційних витрат найбільша частка припадає на матеріальні витрати. Треба відмітити поступове зниження частки матеріальних витрат у структурі операційних витрат підприємства. Якщо у 2016 році вона сягала майже 70%, то вже у 2018 році вона не досягла 66%. Частка витрати на оплату праці навпаки зростала – з 10,61% до 12,68%, на

2,07%. Аналогічним чином зростали й відрахування на соціальні заходи, що зрозуміло .

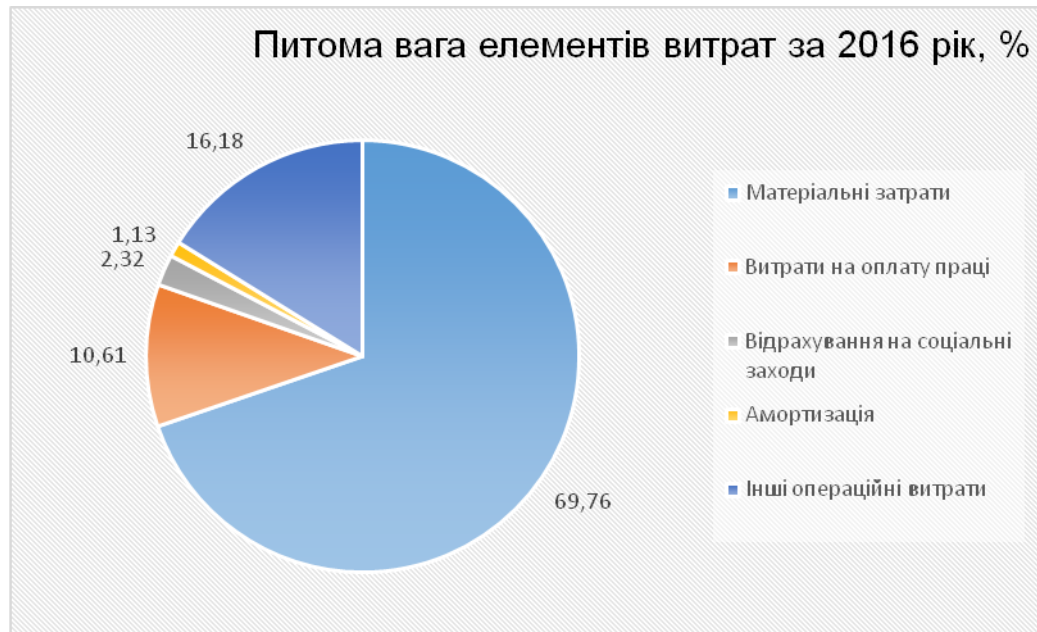

Рис. 2.5. Питома вага елементів операційних витрат за 2016 рік, %

Розглянемо питому вагу елементів витрат за наступний період.

Рис.2.6. Питома вага елементів операційних витрат за 2017 рік, %

Розглянемо питому вагу елементів витрат за наступний період.

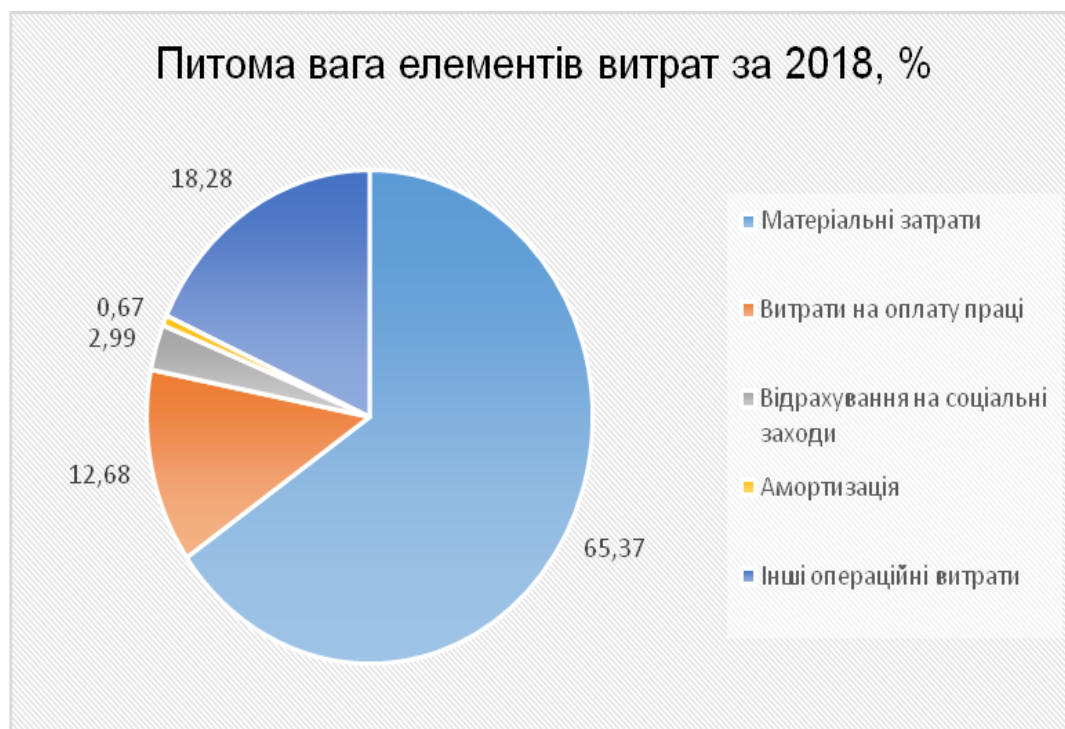

Рис.2.7. Питома вага елементів операційних витрат за 2018 рік, %

У 2016 році частка витрат на відрахування на соціальні в загальних операційних витрат становила 2,32%, у 2017 році – 2,70% , у 2018 році – 2,99%. А ось частка витрат на амортизацію навпаки зменшувалися на протязі 2016 – 2018 років. Якщо у 2016 році вона склала 1,13%, то вже 2018 році – тільки 0,67%.

Для порівняння структури доходів та витрат ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» та їх співвідношення, скористаємося круговими діаграмами.

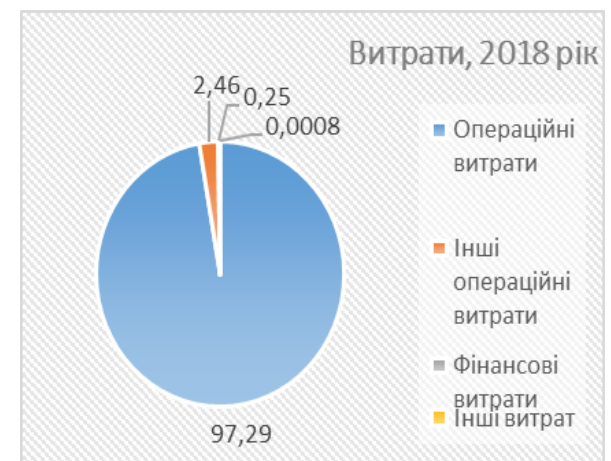
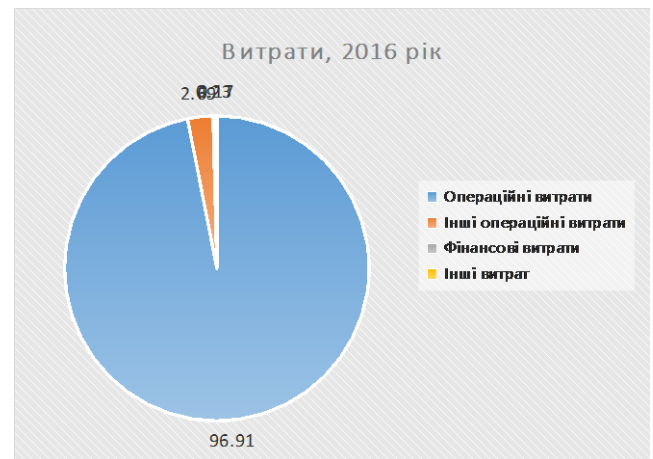

Рис.2.8. Структура доходів і витрат ПАТ «ЗКФ» за 2016-2018рр.,%

Перше, що треба відмітити, підприємство мало інші витрати, хоча в загальній структурі вони займають незначу частку, та натомість не отримувало інших доходів на протязі 2016-2018 років. У 2016 році частка

чистого доходу була вища за значення операційних витрат 98,5% проти 96,91. У 2018 році – частка чистого доходу від реалізації взагалі склав 98,99%, а операційних витрати – 97,29%. А ось у 2017 році маємо інші картину – 96,96% чистого доходу проти 98,35 % операційних витрат. Саме у 2017 році ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» отримала збиток.

Частка інших операційних доходів в структурі доходів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» невелика та складає від 1,01% у 2018 році до 3,03% у 2017 році.

Частка фінансових доходів у 2016 році складала 0,05%, а витрат – 0,17%.

Надалі їхня частка в загальній структурі доходів та витрат тільки зменшувалась.

Надалі проведемо аналіз динаміки фінансових результатів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» за 2016-2018 рр.

Показники	2016 р., тис. грн.	2017 р., тис. грн.	Відхилення 2017р. до 2016 р.		2018 р., тис. грн.	Відхилення 2018р. до 2017 р.		Відхилення 2018р. до 2016 р.	
			тис. грн.	ТПР, %		тис. грн.	ТПР, %	тис. грн.	ТПР, %
Валовий прибуток	16793	15811	-982	-5,85	21587	5776	-63,47	4794	28,55
Фін результат від операційної діяльності	1534	-285	-	-118,58	452	737	-358,6	-1082	-70,53
Фін результат до оподаткування	1137	-309	-	-127,18	131	440	-242,39	-1006	-88,48
Чистий фінансовий результат	747	-437	-	-158,5	72	509	-216,48	-675	-90,36

Як бачимо з таблиці сума валового прибутку у 2018 році у порівняння з 2016 роком склав 28,55%, що у абсолютному вираженні – 4794 тис. грн. Не

дивлячись на це, фінансові результати від операційної діяльності та чистий фінансовий результат у 2018 році зменшилися відповідно на 70,53 % та 90,36% порівняно з 2016 роком. Якщо за 2016 рік ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» отримала чистий прибуток у розмірі 747 тис. грн., то за 2018 він склав всього за 72 тис. грн. У 2017 році ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика» отримала найбільший чистий дохід від реалізації, валовий прибуток – найменший з трьох років. Фінансовим результатом від операційної діяльності за 2017 рік був збиток у розмірі 285 тис. грн. Щоб зрозуміти причини отримання операційного збитку у 2017 році, подивимося на дані таблиці 2.3. Темп приросту собівартості у 2017 році порівняно з 2016 роком склав 22,2%, витрат на збут – 18,87%, а адміністративних витрат – взагалі 45,62%. А чистий дохід продемонстрував приріст у розмірі 17,98%. Тобто операційні витрати зростали швидше, ніж чистий дохід від реалізації

Підсумовуючи проведене дослідження відмічаємо проблеми з управлінням витратами на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» (собівартість реалізованої продукції, адміністративні та інші операційні витрати, а також витрати на збут).

Одним з найважливіших факторів, що сьогодні впливають на фінансово-господарський стан підприємств. Як було зазначено вище, сукупний індекс інфляції за 2016-2018 рр. склав 40,32%. Тому аналіз фінансових результатів діяльності в абсолютному вираженні ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» без врахування інфляційного фактору не спроможне дати об'єктивну картину щодо фінансового стану підприємства.

Тому в таблиці 2.6 розрахуємо втрати у грошовому виразі від інфляції доходів, отриманих ПрАТ «Запорізької кондитерською фабрикою» у 2016 - 2018 році.

Таблиця 2.6

Інфляційні втрати доходів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», 2016-2018рр., тис. грн.

Показники	2016 рік		Втрати	2017 рік		Втрати	2018 рік		Втрати
	Номін .	Реал .		Номін .	Реал.		Номін .	Реал.	
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	110 332	98 160	-12 172	130 167	114 483	-15 684	127 452	116 077	-11 375
Валовий прибуток, тис. грн.	16 793	14 940	-1 853	15 811	13 906	-1 905	21 587	19 660	-1 927
Дохід від операційної діяльності, тис. грн.	1 534	1 365	-169	-285	-	-	452	412	-40
Чистий прибуток, тис. грн.	747	665	-81	-437	-	-	72	66	-6

З таблиці бачимо, що втрати чистого доходу ПАТ «Запорізької кондитерської фабрики» у 2016 році склав 12172 тис. грн., чистого прибутку 82 тис. грн. Найбільших втрат в абсолютному вираженні від інфляційного фактору підприємство зазнало у 2017 році – різниця між реальним та номінальним чистим доходом склало 15684 тис. грн. А ось найменших у 2018 році. Втрати чистого доходу склали 11375 тис. грн., а чистого прибутку – 6 тис. грн.

2.3 Аналіз рентабельності на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Аналіз рентабельності діяльності підприємства розпочнемо з розрахунку ресурсних та витратних показників. Результати узагальнимо у таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Показники рентабельності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у
2016-2018 роках

Показник	2016р.	2017 р.	2018 р.	2017р. до 2016р.	2018р. до 2016р.
Рентабельність продукції, %	17,95	13,83	20,39	-4,13	2,44
Рентабельність (збитковість) операційної діяльності, %	1,39	-0,21	0,35	-1,6	-1,04
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності, %	0,67	-0,32	0,06	-1,00	-0,62
Рентабельність операційної діяльності по чистому прибутку, %	1,39	-0,22	0,35	-1,61	-1,04
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності по чистому прибутку, %	1,03	-0,24	0,10	-1,27	-0,93
Рентабельність (збитковість) підприємства, %	1,25	-0,69	0,10	-1,94	-1,15
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	4,20	-2,62	0,26	-6,82	-3,93
Рентабельність (збитковість) залученого капіталу, %	1,77	-0,94	0,16	-2,71	-1,61
Рентабельність (збитковість) необоротних активів (фондорентабельність), %	2,22	-1,23	0,17	-3,45	-2,05
Рентабельність (збитковість) оборотних активів, %	2,91	-1,62	0,24	-4,54	-2,68
Коефіцієнт покриття активів	1,84	2,07	1,73	0,23	-0,11
Коефіцієнт окупності активів	0,54	0,48	0,58	-0,06	0,03
Коефіцієнт покриття власного капіталу	6,20	7,80	4,66	1,60	-1,54

Проаналізувавши таблицю можна зробити висновки, що найкращі показники рентабельності спостерігались у 2016 році. У 2017 році

підприємство отримало чистий збиток, тому можемо казати про збитковість, а не про рентабельність.

Найбільша ефективність реалізації продукції (рентабельності продукції) була у 2018 році, коли на 1 грн. змінних витрат підприємство отримало 20,39 коп. , що на 2,44 коп. більше ніж у 2016 році.

У 2018 році отримало тільки 0,35 коп. операційного прибутку на 1 грн. операційних витрат, що 1,02 копійки менше, ніж у 2016 році.

У 2017 році Запорізька кондитерська фабрика отримала операційний збиток в розрахунку на 1 грн. витрат операційної діяльності у розмірі 0,22 копійки.

Аналогічні тенденції спостерігаємо порівнюючи значення витратного показника рентабельності всієї господарської діяльності фабрики.

Найбільша рентабельність господарської діяльності – у 2016 році, у 2017 році маємо збитковість господарської діяльності, у 2018 відбувається значне падіння у порівнянні з 2016 роком.

Найбільшу рентабельність операційної та господарської діяльності по чистому прибутку ПрАТ «Запорізької кондитерської фабрики» мало у 2016 році.

Що стосується ефективності використання ресурсів, що є у наявності підприємства – за вивчаємий період вона теж зменшилась.

Так якщо у 2016 році на 1 грн. власного капіталу ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» припадало 4,20 коп. прибутку, то у 2018 – всього 0,26 коп. чистого прибутку. Теж само можна сказати про рентабельність залученого капіталу, необоротних та оборотних активів підприємства.

Найбільше значення коефіцієнта покриття активів підприємства було у 2017 році – році, коли чистий дохід був найбільший.

З тих же обставин найбільше значення коефіцієнта покриття власного капіталу у розмірі 7,8 грн. чистого доходу на 1 тис середньорічного розміру власного капіталу було у 2017 році.

Тепер проаналізуємо показники рентабельності лідерів кондитерської галузі України: ПАТ «ККФ»Рошен» та ПАТ «КФ «АВК». Для цього скористаємося даним Форми 1(додатки Є, Ж) та Форми 2 (додатки Ж та И).

Проаналізувавши таблицю можна зробити висновки, що у цілому найкращі показники рентабельності ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» спостерігались у 2018 році, а найгірші у 2017 році.

Таблиця 2.8

Показники рентабельності ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»
у 2016-2018 роках

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017р. до 2016р.	2018р. до 2016р.
Рентабельність продукції, %	13,75	13,48	17,32	-0,26	3,57
Рентабельність (збитковість) операційної діяльності, %	3,74	1,32	3,27	-2,42	-0,48
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності, %	1,39	0,93	3,04	-0,45	1,66
Рентабельність операційної діяльності по чистому прибутку, %	4,46	1,46	3,18	-3,00	-1,28
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності по чистому прибутку, %	2,10	1,50	3,50	-0,60	1,40
Рентабельність (збитковість) підприємства, %	0,57	0,38	1,25	-0,19	0,67
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	0,74	0,52	2,05	-0,22	1,31
Рентабельність (збитковість) залученого капіталу, %	2,89	1,46	3,18	-1,43	0,30
Рентабельність (збитковість) необоротних активів (фондорентабельність), %	0,66	0,43	2,80	-0,23	2,14
Рентабельність (збитковість) оборотних активів, %	4,24	3,16	17,83	-1,08	13,59
Коефіцієнт покриття активів	0,34	0,36	0,42	0,02	0,08
Коефіцієнт окупності активів	2,94	2,80	2,39	-0,13	-0,54
Коефіцієнт покриття власного капіталу	0,44	0,48	0,69	0,05	0,25

Найбільша ефективність реалізації продукції (рентабельності продукції) була у 2018 році, коли на 1 грн. змінних витрат підприємство отримало 17,32 коп., що на 3,57 коп. більше ніж у 2016 році.

У 2016 та 2018 роках рівень рентабельності операційної діяльності були майже однаковими – 3,74 і 3,27 коп. на 1 грн. операційних витрат. А ось у 2017 році ПАТ «ККФ «Рошен» отримала тільки 1,32 коп. операційного прибутку на 1 грн. операційних витрат.

Аналогічні тенденції спостерігаємо порівнюючи значення витратного показника рентабельності всієї господарської діяльності фабрики. Найбільша рентабельність господарської діяльності – у 2018 році, у 2017 році маємо найменше значення господарської діяльності.

Найменше значення рентабельність операційної та господарської діяльності по чистому прибутку ПАТ «Київська Кондитерська фабрика «Рошен» мало у 2017 році відповідно – 1,46% та 1,50%.

Максимальне значення рентабельності операційної діяльності по чистому прибутку було у 2016 році – 4,46%, що на 1,28% більше ніж у 2016 році. А ось рентабельність господарської діяльності була мала найбільше значення у 2018 році – 3,5%, що на 1,4% більше ніж у 2016 році.

Що стосується ефективності використання ресурсів, що є у наявності підприємства – за вивчає мий період вона зростає.

Так якщо у 2016 році на 1 грн. власного капіталу ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» припадало 0,74 коп. чистого прибутку, то у 2018 – 2,05 коп., тобто більше ніж у два рази. Теж само можна сказати про рентабельність залученого капіталу, необоротних активів.

Треба зазначити, що рентабельність оборотних активів у 2018 році зросла на 13,59 коп. у порівнянні з 2016 роком, та досягла значення 17,83 коп. на 1 грн. оборотних активів.

Чистий дохід фабрики «Рошен» на протязі 2016-2018 років ріс швидше, ніж розмір власного капіталу, тому спостерігається тенденція до поступово

збільшення покриття власного капіталу з 0,44 тис. грн. чистого доходу на 1 тис. грн. власного капіталу до 0,69 тис. грн.

Проаналізувавши таблицю можна зробити висновки, що у цілому найкращі показники рентабельності ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» спостерігались у 2016 році, а найгірші у 2018 році.

Таблиця 2.9

Показники рентабельності ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» у 2016-2018 роках

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017р. до 2016р.	2018р. до 2016р.
Рентабельність продукції, %	9,15	9,21	8,81	0,06	-0,34
Рентабельність (збитковість) операційної діяльності, %	0,17	0,12	0,04	-0,04	-0,13
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності, %	0,02	0,04	0,00	0,01	-0,02
Рентабельність операційної діяльності по чистому прибутку, %	0,17	0,12	0,04	-0,05	-0,13
Рентабельність (збитковість) господарської діяльності по чистому прибутку, %	0,17	0,13	0,24	-0,04	0,07
Рентабельність (збитковість) підприємства, %	0,04	0,06	0,01	0,02	-0,04
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	0,11	0,18	0,02	0,07	-0,09
Рентабельність (збитковість) залученого капіталу, %	0,07	0,10	0,01	0,03	-0,06
Рентабельність (збитковість) необоротних активів (фондорентабельність), %	0,11	0,17	0,02	0,06	-0,09
Рентабельність (збитковість) оборотних активів, %	0,07	0,09	0,01	0,02	-0,06
Коефіцієнт покриття активів	1,73	1,65	1,57	-0,08	-0,16
Коефіцієнт окупності активів	0,58	0,61	0,64	0,03	0,06
Коефіцієнт покриття власного капіталу	4,47	4,85	4,81	0,38	0,34

Найбільша ефективність реалізації продукції (рентабельності продукції) була у 2016 році, коли на 1 грн. змінних витрат підприємство отримало 9,15 коп., що на 0,34 коп. більше ніж у 2016 році.

На протязі 2016 – 2018 років роках рентабельність операційної діяльності зменшувалась. Якщо у 2016 року кондитерська фабрика отримувала 0,17 коп. на 1 грн. операційних витрат, то у 2018 році – тільки 0,04 коп.

Найменше значення рентабельність операційної та господарської діяльності по чистому прибутку ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» мало у 2018 році – 0,24%.

Значення рентабельності підприємства на протязі 2016-2018 років тяжіє до нуля. У 2016 ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» отримувала 0,04 коп. на 1 грн. активів, у 2017 році – 0,06 коп., а у 2018 – взагалі тільки 0,01 коп.

Що стосується ефективності використання ресурсів, що є у наявності підприємства – за вивчає мий період вона падає, за винятком 2017 року.

Так якщо у 2016 році на 1 грн. власного капіталу ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» припадало 0,11 коп. чистого прибутку, то у 2018 – 0,02 коп., тобто на 0,09 коп. менше.

Теж само можна сказати про рентабельність залученого капіталу, необоротних та оборотних активів. Чистий прибуток підприємства зазнав значного падіння у 2018 році порівняно з 2016 роком, при одночасного зростанні розмірів власного капіталу, оборотних та необоротних активів.

За результатами проведеного фінансового аналізу, бачимо, що основними причинами зниження ефективності діяльності є ріст витрат.

Але здебільшого збільшення витрат викликано об'єктивними чинниками – ріст цін на матеріали та сировину, енергоресурси, зростання рівня заробітної платні, податків, послуг, тощо.

Зростання рівня рентабельності можна забезпечити не тільки шляхом зниження витрат, але використовуючи більше ефективно активи, що є у ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика».

Порівняння показників рентабельності трьох кондитерських фабрик України показало, що найбільш ефективною, з точки зору фінансового – господарської діяльності, є ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен».

2.4. Оцінка рівня ефективності управління рентабельністю на ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Як було зазначено вище, рівень рентабельності діяльності підприємства залежить від багатьох факторів.

Для проведення факторного аналізу впливу активів на рівень рентабельності скористаємося методикою, яка була запропонована доктором економічних наук Цал-Цалко Ю. С.

На першому етапі аналізу ефективності використання активів треба розкласти активи підприємства на окремі елементи. На другому етапі з'ясуємо який прибуток приносить кожен вид активів.

За результуючий показник приймемо розмір чистого прибутку, а за факторний - розмір активу.

Таблиця 2.10

Аналіз впливу окремих елементів активів на рентабельність ПАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Показник	Періоди		Відхилення	
	2016р.	2018р.	величини показників	рівня рентабельності за рахунок зміни показників
Чистий прибуток, тис. грн.	747	72	-675,00	-1,13
Середньорічна вартість активів, тис. грн. у т.ч.	59981,5	73485,5	13504,00	-0,022
- необоротні, тис. грн.	33999,5	42909	8909,50	-0,015
у т.ч. основні засоби, тис. грн.	32168	35825,5	3657,50	-0,006
- оборотні, тис. грн.	25636,5	30576,5	4940,00	-0,008
у т.ч. запаси, тис. грн.	11426	14423,5	2997,50	-0,005
дебіторська заборгованість, тис. грн.	11430,5	13389,5	1959,00	-0,003
Рентабельність активів, %	1,25	0,10	-1,15	-1,15

Для проведення розрахунків в таблиці 2.10, насамперед визначимо, яка була б рентабельність за умови зміни результативної ознаки - чистого прибутку і незмінності факторної — активів: $0,12 \text{ коп.} = 72 / 59981,5 \cdot 100$. Порівняння цієї величини з рентабельністю у минулому періоді і дасть нам різницю, зумовлену впливом на рентабельність чистого прибутку $(0,12 - 1,25) = -1,13$. Збільшення активів на 13504,00 тис. грн. зменшило рентабельність на 0,02 коп. $(0,10 - 0,12)$.

Отже, підприємство зменшило у поточному періоді рентабельність на 1,15 коп., оскільки чистий прибуток зменшився на 675 тис. грн. $(-1,13 \text{ коп.})$ і став 72,00 тис. грн., а середньорічна вартість активів збільшилась на 13504 тис. грн. $(-0,02 \text{ коп.})$.

Зміна чистого прибутку на 1 тис. грн. змінює (зменшує) рентабельність на 0,00167 коп. $(-1,13/675)$, а рентабельність активів на 0,000002 коп. $(-0,022/13504)$

Отже, якщо підприємство збільшило необоротні активи на 8909,5 тис. грн., то це зменшило рентабельність на 0,015 коп. $(8909,5 \cdot 0,000002)$, відповідно збільшення основних засобів зменшило рентабельність на 0,006 коп., оборотних активів - 0,008 коп., запасів на - 0,005 коп., дебіторської заборгованості на - 0,003 коп.

Аналіз показав, що ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», збільшило інвестування ресурсів в активи, але цей факт не призвів до збільшення отриманого прибутку, а навпаки, збільшена сума активів створила додаткові витрати, і як наслідок отримали зменшення чистого прибутку від господарської діяльності у 2018 році.

Основними факторами, які впливають на рентабельність активів є розмір чистого доходу та чистого прибутку. Для проведення факторного аналізу впливу на рентабельність цих показників скористаємося формулою:

$$P_1 - P_0 = (P_y - P_0) + (P_1 - P_y), \quad (2.1)$$

де P_1 і P_0 — рентабельність, відповідно, яку зіставляють (поточна) і з якою зіставляють (базисна);

$P_y - P_0$ — відхилення рентабельності за рахунок зміни розмірів чистого доходу на 1 грн. активів;

$P_1 - P_y$ — відхилення рентабельності за рахунок зміни величини прибутку на 1 грн. чистого доходу.

Розрахунки впливу зміни розмірів чистого доходу та чистого прибутку на рівень рентабельності активів наведемо у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз впливу рівня використання ресурсів на зміну рентабельності
ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», (коп.)

Показник	Періоди		Відхилення	
	2016 р.	2018 р.	величини показників	рівня рентабельності за рахунок зміни показників
Чистий дохід на 1 грн. активів, коп.	183,94	173,44	-10,51	25615,61
Чистий прибуток на 1 грн. чистого доходу, коп.	0,68	0,06	-0,62	-25616,76
Рентабельність активів, %	1,25	0,10	-1,15	-1,15

Як видно з табл. таблиці, рівень прибутковості активів підприємства у поточному періоді порівняно з минулим періодом знизився на 1,15 коп. через:

- зменшення рентабельності на 1,13 коп. відбулося за рахунок зменшення чистого доходу на 1 грн. активів (0,12 – 1,25)
- зменшення на 0,02 коп. - в результаті зменшення чистого прибутку на 1 грн. чистого доходу (0,10 – 0,12).

Перевірка отриманих результатів: $-1,13 + (-0,02) = -1,15$.

Як бачимо на Запорізької кондитерської фабриці спостерігається тенденція до зменшення ефективності використання активів за показником обсягів господарювання.

На наступному етапі вивчення рентабельності діяльності ПрАТ «ЗКФ» проведемо аналіз рентабельності власного капіталу підприємства на основі трьох факторної моделі Дюпона.

Згідно цієї моделі рентабельність власного капіталу залежить від трьох чинників: рентабельності продажів, оборотності активів і структури капіталу. Значимість виділених факторів пояснюється тим, що вони в певному сенсі узагальнюють усі сторони фінансово-господарської діяльності підприємства, його статичу і динаміку.

Скористаємося методикою розрахунків, що була запропонована Подольскою В. О. Проведені розрахунки для зручності узагальнені у таблиці.

Дані таблиці 2.12 свідчать, що зменшення прибутковості сукупного капіталу (сукупних активів) у звітному 2018 році порівняно з 2016 роком викликано, перш за все, зменшенням прибутковості продажу. До того ж дещо уповільнився рух капіталу.

На рентабельність власного капіталу, як і сукупного капіталу найбільший вплив справило зменшення рентабельності продажу. А ось структура сукупного капіталу у 2018 році у порівнянні з 2016 роком покращилась.

При порівнянні показників 2018 року з 2017 роком бачимо іншу картину. У 2017 році ПрАТ «ЗКФ» отримала збиток, і як наслідок – збитковість сукупного та власного капіталу. Порівняно з минулим періодом, у 2018 році підприємство збільшило прибутковість капіталу на 0,791% за рахунок зміни прибутковості продажу + 0,817%. А за рахунок зміни оборотності капіталу – прибутковість капіталу зменшилась на 0,026%. Прибутковість власного капіталу збільшилась у 2018 році порівняно з 2017 роком на 3,054%. В тому числі за рахунок зміни:

- прибутковості продажу +3,054%;
- оборотності капіталу -0,044%;
- коефіцієнту фінансової залежності - 0,13%.

Таблиця 2.12

Факторний аналіз рентабельності (збитковості) капіталу ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення 2018 року до 2016 року				Відхилення 2018 року до 2017 року			
				усього	Скоригований показник	Підстановки		усього	Скоригований показник	Підстановки	
						I	II			I	II
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	110332	130167	127452	17120	-	-	-	-2715,00	-	-	-
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	747	-437	72	-675	-	-	-	509,00	-	-	-
Середній розмір капіталу, тис. грн.	59981,5	63025	73485,5	13504	-	-	-	10460,50	-	-	-
Середній розмір власного капіталу, тис. грн.	17794	16697,5	27346	9552	-	-	-	10648,50	-	-	-
Рентабельність (збитковість) продажу %	0,677	-0,336	0,056	-0,621	0,056	0,056	0,056	0,392	0,056	0,056	0,060
Оборотність активів, раз	1,84	2,065	1,734	-0,105	1,840	1,840	1,730	-0,331	2,065	2,065	1,734
Рентабельність (збитковість) капіталу %	1,25	-0,693	0,098	-1,147	0,103	-	-	0,791	0,116	-	-
Коефіцієнт фінансової залежності	3,37	3,775	2,687	-	-	3,370	3,370	-	-	3,775	3,775
Рентабельність (збитковість) власного капіталу %	4,198	-2,617	0,263	-3,935	-	0,347	0,326	-	-	0,437	0,393

Продовження табл. 2.12

Зміна прибутковості (збитковості) капіталу, %		$0,098-1,25=-1,152$	$0,098-(-0,693)=0,791$
за рахунок впливу:			
- прибутковості продажу		$0,11-1,25=-1,14$	$0,124-(-0,693)=0,817$
- оборотності капіталу		$0,098-0,11=-0,012$	$0,098-0,124=-0,026$
Зміна прибутковості власного капіталу, %		$0,263-4,198=-3,935$	$0,263-(-2,617)=2,88$
за рахунок впливу:			
- прибутковості (збитковості)продажу		$0,347-4,198=-3,851$	$0,437-(-2,617)=3,054$
- оборотності капіталу		$0,326-0,347=-0,021$	$0,393-0,437=-0,044$
- коефіцієнту фінансової залежності		$0,263-0,326=-0,063$	$0,263-0,393=-0,13$

Висновки до розділу 2.

На підставі проведеного аналізу можливо зробити наступні висновки:

1. Досліджено організаційно – економічну характеристику ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика».

Приватне акціонерне товариство «Запорізька кондитерська фабрика» (ПрАТ «ЗКФ») є вітчизняним підприємством з виготовлення та продажу кондитерської продукції на вітчизняному та зарубіжних ринках. Асортимент складається з 150 найменувань кондитерських виробів: цукерки, карамель, печиво, вафлі. За останні роки керівництвом фабрики переглянуло асортимент продукції, проведено скорочення асортименту за рахунок нерентабельних видів продукції. Головними споживачами продукції фабрики є супермаркети. За різними оцінками ПрАТ "ЗКФ" займає від 0,3% до 0,5% долі українського ринку кондитерських виробів. Органами управління ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» є такі органи управління та контролю: загальні збори акціонерів, наглядова рада та ревізійна комісія. ПрАТ «ЗКФ» має функціональну структуру управління підприємством.

2. Аналіз основних показників фінансово – господарської діяльності ПрАТ «ЗКФ» у 2016-2018 рр. дає змогу зробити наступні висновки. У 2017 році підприємство отримало найбільший чистий дохід від реалізації за три роки, але при цьому кінцевим фінансовим результатом 2017 року був збиток. Собівартість продукції зростала меншими темпами ніж чистий дохід. Динаміка та значення рентабельності операційної діяльності ПрАТ «ЗКФ» йде в розріз зі значеннями та тенденцією рентабельності операційної діяльності в цілому по харчової галузі. Аналіз доходів показав, що сукупні доходи ПрАТ «ЗКФ» у 2016-2018 роках збільшилися за рахунок інфляції. Підприємство отримую практично всі доходи від операційної діяльності, що є проблемою.

Змінні витрат дорівнюють майже 85% від загальних витрат підприємство, що можна пояснити галузевими особливостями виробництва.

Аналіз витрат дозволив відмітити проблеми з управлінням витратами на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» (змінні витрати в структурі займають майже 85%, доля матеріальних витрат в собівартості продукції сягає 69,76%, швидке зростання витрат на збут), що негативно впливає на всі без виключення види прибутку, особливо на чистий прибуток.

Здійснено аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» у 2016 – 2018 роках показав, що найбільшу суму чистого прибутку підприємство отримало у 2016 році, у 2017 році діяльність була збитковою, у тому числі й операційна.

3 Досліджено показники рентабельності діяльності та ефективність управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика».

Аналіз витратних та ресурсних показників рентабельності фінансового – господарської діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» показав, що найбільш ефективною діяльністю підприємства була у 2016 році. У 2017 році результатом діяльності підприємства була збитковість.

Факторний аналіз впливу розміру активів на рівень рентабельності показав, що ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», збільшила інвестування ресурсів в активи, але цей факт не призвів до зростання отриманого прибутку. Навпаки, збільшена сума активів створила додаткові витрати, і як наслідок – ПрАТ «ЗКФ» отримали зменшення чистого прибутку від господарської діяльності у 2018 році.

Було проведемо аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ «ЗКФ» на основі трьох факторної моделі Дюпона. За результатами цього аналізу можна зробити висновок, що найбільший вплив на рентабельність капіталу підприємства на протязі 2016-2018 років мало зміни рентабельності (збитковості) продажу.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»

3.1. Удосконалення управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Для того щоб рівень прибутковості покращувався, на підприємстві повинні проводитися заходи тільки в наступному порядку: організаційні (удосконалення виробничої структури, удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо) – технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляється) - економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо). Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі.

Для управління будь яким об'єктом на підприємстві необхідно отримати всебічну інформацію про нього. Отже перш за все необхідно удосконалити облікову систему.

Цілком зрозуміло, що головними резервами підвищення рентабельності виробничого підприємства є зростання його доходів та скорочення розміру витрат.

Отже механізм управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерської фабрики» – це система цілеспрямованого впливу засобами управлінських, економічних і організаційних процедур, інструментів і методів на розмір доходів та витрат з метою підвищення його рентабельності, забезпечувати зростання та сталий розвиток відповідно до цілей і завдань підприємства з використанням можливостей потенціалу

прибутковості та урахуванням особливостей впливу нестабільного зовнішнього середовища.

Було розроблено концепцію управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрики».

Розглянемо методи управління доходами та витратами, які представлені на малюнку 3.1 більш докладніше.

Головним чинником, який впливає на розмір доходів підприємства є обсяг виробництва (реалізації). Цей фактор має найбільший вплив на рентабельність через витрати виробництва підприємства, так як змінні їх види прямо пов'язані зі зміною цього показника. Зростання обсягу виробництва призводять до збільшення загальної суми витрат виробництва, однак, рівень витрато ємкості при цьому знижується, так як сума постійних витрат виробництва залишається незмінною. Із зростанням виробництва до певної межі сума змінних, а відповідно і загальних витрат виробництва підприємства зростає зазвичай меншими темпами, тому що у складі змінних переважають види витрат виробництва, що мають регресивний характер (це пов'язано з реалізацією резервів більш ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства). Однак, починаючи з певного моменту, зростання обсягу виробництва викликає ще більше зростання суми змінних витрат, окрім цього частково і постійних витрат виробництва, в результаті чого темпи зростання загальної суми витрат можуть перевищити темпи зростання обсягу виробництва[61].

Одним з інструментом, який дозволяє визначити обсяг виробництва, який покриває витрати підприємство є операційний аналіз.

Для цілей управління рентабельністю доцільно використовувати такі інструменти, як розрахунок порогу рентабельності продажів товарів(точки безбитковості), визначення запасу фінансової міцності.

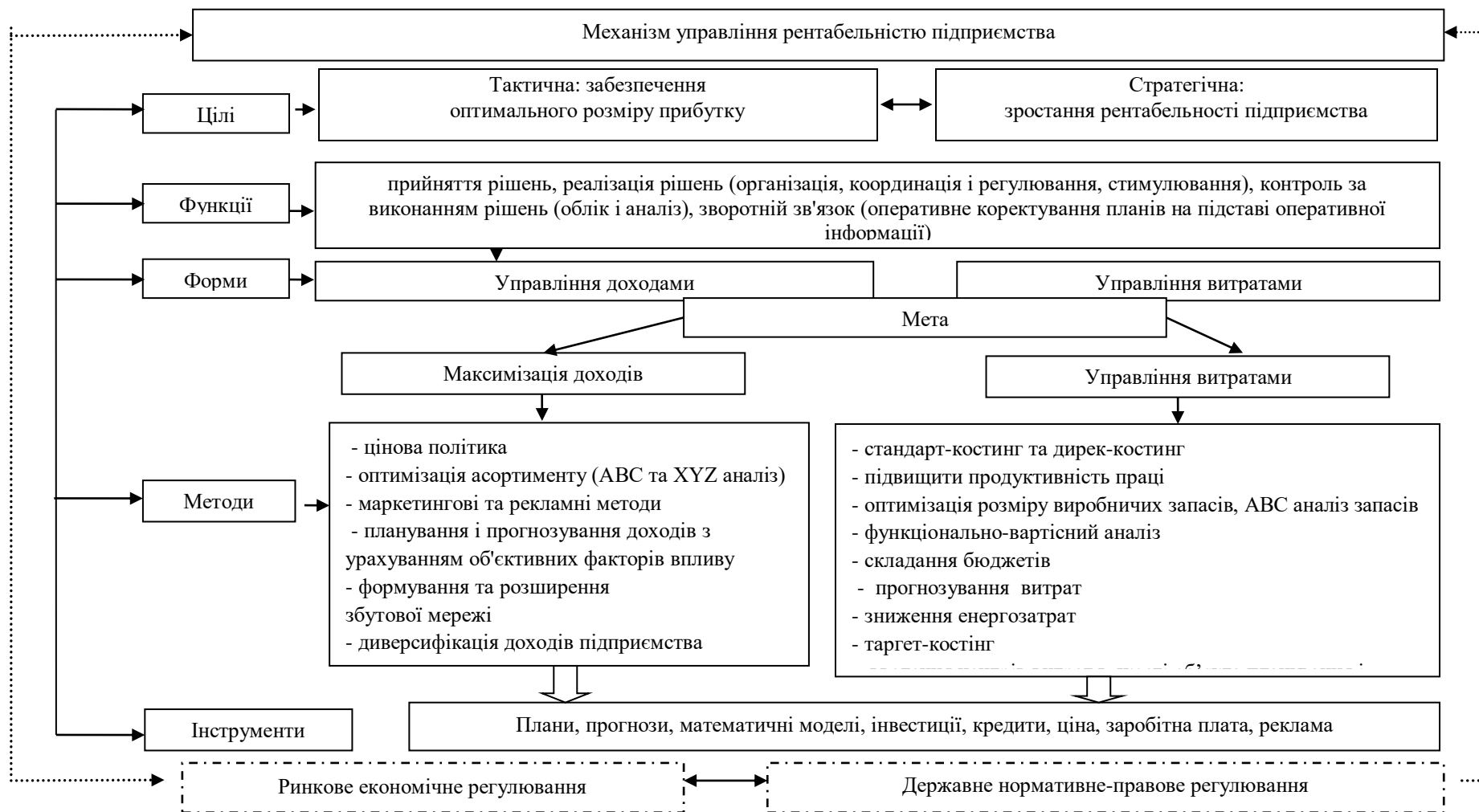

Рис. 3.1 Механізм управління доходами та витратами ПрАТ «Запорізької кондитерської фабрики»

Для забезпечення стійкого становища виробничого підприємства на ринку необхідно визначити економічні межі обсягів його діяльності, порушення яких може призвести до банкрутства. У світовій практиці для визначення цих меж використовують точку безбитковості.

Точка безбитковості – це та межа, яку підприємству слід перевищити, щоб вижити. Тому точку безбитковості називають межею чи порогом рентабельності. Чим вищою є межа рентабельності, тим складніше її перевищити. З низькою межею рентабельності легше переносити зменшення попиту, відмовитись від завищеної ціни реалізації. Зниження межі рентабельності можна досягти за рахунок збільшення валової маржі або скорочення постійних витрат. Ідеальні умови для бізнесу – поєднання низьких постійних витрат з високою валовою маржею[62,40]. Маржинальний дохід - це різниця між виручкою від реалізації і змінними витратами, або результат від реалізації після відшкодування змінних витрат.

Для визначення розміру чистого доходу, який забезпечить безбиткову діяльність підприємства за 2016- 2018 роки за умовно – постійні витрати приймемо адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати підприємства. За умовно – зміні – собівартість реалізованої продукції.

Проаналізувавши таблицю 3.1 можемо зробити наступні висновки. Ріст чистого доходу від реалізації продукції у 2017 році порівняно з 2016 роком зріс 19835 тис. грн., а ось у 2018 році він впав порівняно з 2017 роком на 2715 тис. грн. Та саму динаміку демонструють розміри умовно – змінних витрати. А ось умовно – постійні витрати демонструють постійний ріст, який йде у розріз з динамікою змін чистого доходу ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика». Не дивлячись на той факт, що найбільший чистий дохід кондитерська фабрика отримала у 2017 році, розмір валової маржі за цей рік був найменший за розглядає мий період – 15811 тис. грн., що на 5776 тис. грн. менше, ніж у 2018 році. ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» на протязі 2016-2018 років отримувала збиток від основної діяльності.

І якщо у 2016 році він складав тільки 94 тис. грн., то у 2017 році збиток збільшився на 4246 тис. грн. та склав 4358 тис. грн. За результатами 2018 року підприємство отримало збиток від основної діяльності у розмірі 852 що на 3506 тис. грн. менше, ніж у 2017 році. Отже підприємство систематично отримує збитки від основної діяльності, постійні витрати не покриваються, та фінансовий результат не формується належним чином за рахунок операційної діяльності.

Коефіцієнт валової маржі, що показує долю змінних витрат у ціні реалізованої продукції, маржі зменшився в 2017 році на 0,03, а в 2018 році збільшився на 0,05 та склав 0,17.

На розмір чистого доходу, який забезпечую беззбиткову діяльність, впливають обсяги змінних та постійних витрат, їх співвідношення, ціни. Зростання цін може призвести до падіння попиту на продукцію, і як наслідок – до падіння обсягів продажу. А ось зменшення витрат, як постійних, так й змінних при тих же цінах та обсягах продажу забезпечить зростання прибутку.

Як ми бачимо з даних таблиці 3.1 значення точки беззбитковості прямо залежить від розміру чистого доходу. У 2017 році її розмір збільшився на 55095 тис. грн. У 2018 році порівняно з 2017 року значення точки беззбитковості навпаки зменшився на 33563 тис. грн.

Запас фінансової міцності показує перевищення фактичної виручки від реалізації продукції над порогом рентабельності. Чим більше запас фінансової міцності, тим фінансово-стійкішим є підприємство.

Зарубіжні економісти вважають, що запас фінансової міцності повинен складати не менше 10% від розміру чистого доходу, який забезпечує беззбиткову діяльність. Як бачимо, за даними таблиці 3.1 на протязі 2016-2018 роках запас фінансової міцності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» має від'ємне значення, що свідчить про неефективність операційної діяльності. У 2017 році фінансової міцності склав 35878 тис. грн. зі знаком «мінус», тобто щоб ПрАТ «ЗКФ» у цьому році досягла порогу

рентабельності, виручка від реалізації повинна була бути на 35878 тис. грн. більше ніж фактично отримана. У 2016 та у 2018 роках для досягнення порога рентабельності необхідно було збільшити чистий дохід від реалізації або зменшити розмір витрат підприємства відповідно на 618 тис. грн. та 5030 тис. грн.

Коефіцієнт операційного важеля залежить від частки постійних витрат в структурі витрат. Якщо організація має високий рівень постійних витрат, поріг рентабельності досягається при більшому обсязі виробництва, але як тільки він буде досягнутий, навіть незначне зростання продажів призведе до відчутного зростання розміру чистого прибутку підприємства. У той же час, можливий і негативний ефект операційного важеля. При зниженні обсягу продажів прибуток буде падати тим швидшими темпами, ніж вище частка постійних витрат. У нашому випадку сила операційного важеля має від'ємне значення на протязі всього періоду, що вивчається.

Для наочності побудуємо діаграму за показниками, необхідними для визначення точки беззбитковості ПрАТ «ЗКФ».

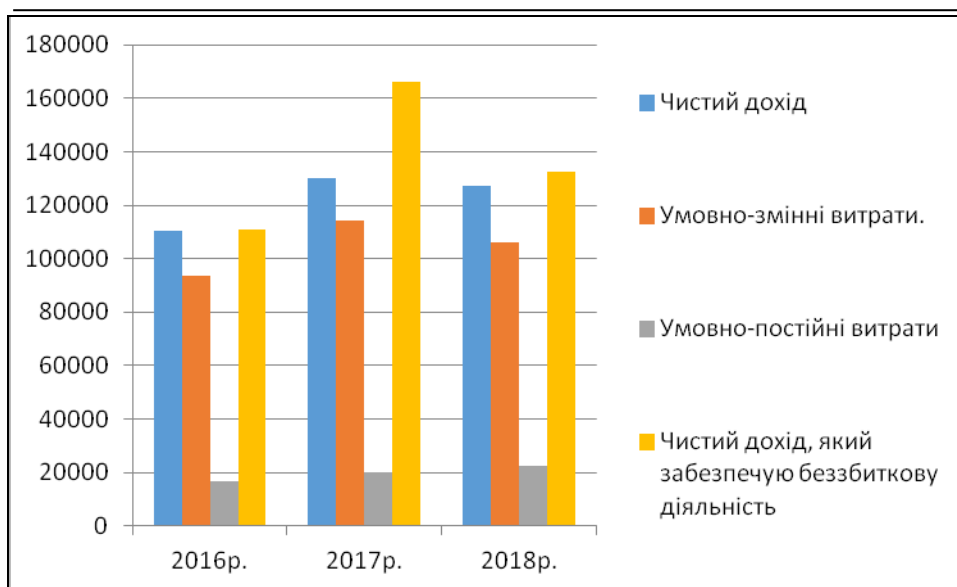

Рис. 3. 2. Динаміка показників аналізу беззбитковості ПрАТ «ЗКФ», тис. грн.

Таблиця 3.1

Розрахунок точки беззбитковості ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення 2017р. до 2016 р.	Відхилення 2018р. до 2016 р.
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	110332	130167	127452	19835	-2715
Умовно-змінні витрати (УЗВп), тис. грн.	93539	114356	105865	20817	-8491
Умовно-постійні витрати (УПВп), тис. грн.	16887	20169	22439	3282	2270
Валова маржа, тис. грн.	16793	15811	21587	-982	5776
Збиток, тис. грн.	-94	-4358	-852	-4264	3506
Коефіцієнт валової маржі	0,15	0,12	0,17	-0,03	0,05
Точка беззбитковості, тис. грн.	110950	166045	132482	55095	-33563
Запас фінансової міцності, тис. грн.	-618	-35878	-5030	-35260	30848
Коефіцієнт запасу фінансової міцності %	-0,56	-27,56	-3,95	-27,00	23,62
Сила впливу операційного важелю	-178,65	-3,63	-25,34	175,02	-21,71

На наступному етапі операційного аналізу визначимо значення показників (виручка від реалізації, умовно-змінні витрати, умовно - постійні витрати), які забезпечать досягнення підприємством беззбиткової діяльності.

Розрахуємо показники показників аналізу беззбитковості ПрАТ «ЗФК» за умови:

- 5 % збільшення чистого доходу;
- 10 % збільшення чистого доходу;
- 10 % збільшення чистого доходу та 8% збільшення змінних витрат;
- 7% збільшення чистого доходу та 7% збільшення умовно-постійних витрат;
- 2 % зменшення умовно-змінних витрат;
- 5 % зменшення умовно - постійних витрат.

Якщо підприємство збільшить чистий дохід на 5% (в абсолютних цифрах – 6373 тис. грн.), воно отримує прибуток у розмірі 5521 тис. грн., а поріг рентабельності, при якому фінансовий результат від операційної діяльності буде дорівнювати нулю зменшиться на 25082 тис. грн. Коефіцієнт фінансової міцності при таких умовах склав би 19,75%.

При ситуації коли підприємство збільшить виручку від реалізації на 10 % (з 127452 тис. грн. до 140197 тис. грн.) Валова маржа становитиме 34332 тис. грн. і зросте прибуток до 11893 тис. грн. Точка беззбитковості зменшиться на 40851 тис. грн. до 91631 тис. грн. Коефіцієнт запасу фінансової міцності збільшиться і складе 34,64 %, а сила операційного важеля зменшиться до 2,89, що свідчить про зменшення операційного ризику.

Треба розуміти що збільшення обсягу чистого доходу на 10% відсотків виробничого підприємства практично неминуче призводить до зростання обсягу витрат.

При збільшені виручки на 10 % (з 127452 тис. грн. до 140197 тис. грн.) та збільшені умовно-змінних витрат на 8 % (з 105865 тис. грн. до 114334 тис.

грн.), підприємство отримає замість збитку у розмірі 852 тис. грн., отримає прибуток – 3424 тис. грн.

Валова маржа збільшиться на 4276 тис. грн. до 25863 тис. грн. За таких умов точка беззбитковості розміститься на рівні 121636 тис. грн. При цьому запас фінансової міцності зросте на 23621 тис. грн., та складе у відсотках 13,24. Тобто якщо підприємство отримає дохід на 13,24%, результат його діяльності буде дорівнювати нулю.

При збільшенні виручки на 7 % (з 127452 тис. грн. до 136374 тис. грн.) та збільшенні умовно-постійних витрат на 7 % (з 22439 тис. грн. до 24010 тис. грн.), підприємство отримає замість збитку у розмірі 852 тис. грн., прибуток – 6499 тис. грн. Валова маржа збільшиться на 8922 тис. грн. до 30509 тис. грн. За таких умов точка беззбитковості розміститься на рівні 107324 тис. грн. При цьому запас фінансової міцності зросте на 24020 тис. грн., та складе у відсотках 21,3. Тобто якщо підприємство отримає дохід на 21,3% менше, результат його діяльності буде дорівнювати нулю.

Знизивши змінні витрати на 5 % (з 642398 тис. грн. до 610278,1 тис. грн.), Валова маржа збільшилась до 160469,9 тис. грн. та прибуток до 43137,9 тис. грн. В результаті коефіцієнт валової маржі 0,21, а це означає, що 21 % обсягу реалізації може бути використане для покриття постійних витрат та формування прибутку підприємства. При цьому точку беззбитковості знизилась з 704584,37 тис. грн. до 563553,69 тис. грн., що призвело до її зміщення вниз.

Якщо ПрАТ «ЗКФ» зменшить умовно – змінні витрати на 2 % (з 105865 тис. грн. до 103748 тис. грн.), воно отримає прибуток у розмірі 1265 грн. Валова маржа при цьому збільшиться на 2117 тис. грн. до 23704 тис. Запас фінансової міцності збільшиться на 11832 тис. грн. та складе 6802 тис. грн. За таких умов точка беззбитковості розміститься на рівні 120650 тис. грн. При цьому запас фінансової міцності збільшиться до 1594 тис. грн. Це означає що зменшивши обсяг реалізації на 5,34 % підприємство буде знаходитись в точці беззбитковості.

Таблиця 3.2

Розрахунок варіантів точки беззбитковості методом підбору ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Показники	2018 рік	збільшення чистого доходу на 5%,	збільшення чистого доходу на 10%,	збільшення чистого доходу на 10%, УЗВп на 8%	збільшення чистого доходу на 7%, УПВп на 7%	зменшення УЗВп на 2%,	зменшення УПВп на 5%,
	Факт	варіант 1	варіант 2	варіант 3	варіант 4	варіант 5	варіант 6
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	127452	133825	140197	140197	136374	127452	127452
Умовно-змінні витрати (УЗВп), тис. грн.	105865	105865	105865	114334	105865	103748	105865
Умовно-постійні витрати (УПВп), тис. грн.	22439	22439	22439	22439	24010	22439	21317
Всього	128304	128304	128304	136773	129875	126187	127182
Валова маржа, тис. грн.	21587	27960	34332	25863	30509	23704	21587
Прибуток(збиток), тис. грн.	-852	5521	11893	3424	6499	1265	270
Коефіцієнт валової маржі	0,17	0,21	0,24	0,18	0,22	0,19	0,17
Точка беззбитковості, тис. грн.	132482	107400	91631	121636	107324	120650	125858
Запас фінансової міцності, тис. грн.	-5030	26425	48566	18561	29050	6802	1594
Коефіцієнт запасу фінансової міцності %	-3,95	19,75	34,64	13,24	21,30	5,34	1,25
Сила впливу операційного важелю	-25,34	5,06	2,89	7,55	4,69	18,74	79,95

Якщо ПрАТ «ЗКФ» зменшить умовно – постійні витрати на 5 % (з 22439 тис. грн. до 21317 тис. грн.), воно отримаю прибуток у розмірі 270 грн. Валова маржа при цьому не змінюється. Запас фінансової міцності збільшиться на 6624 тис. грн. та складе 1594 тис. грн. За таких умов точка безбитковості розміститься на рівні 125858 тис. грн. Це означає що зменшивши обсяг реалізації на 1,25 % підприємство буде знаходитись в точці безбитковості.

Як бачимо з проведеного аналізу, для ПрАТ «ЗКФ» найкращими є варіант № 2, де відбулось збільшення чистого доходу від реалізації на 10% при незмінних значеннях витрат, оскільки при таких умовах підприємство має найбільше значення коефіцієнта запасу фінансової міцності – 34,74%. Найменше значення впливу операційного важеля, а отже й мінімальний операційний ризик спостерігаємо при збільшенні обсягу продажів на 10% - 2,89, а найбільше значення - при зменшенні розміру суми умовно – постійних витрат на 5%.

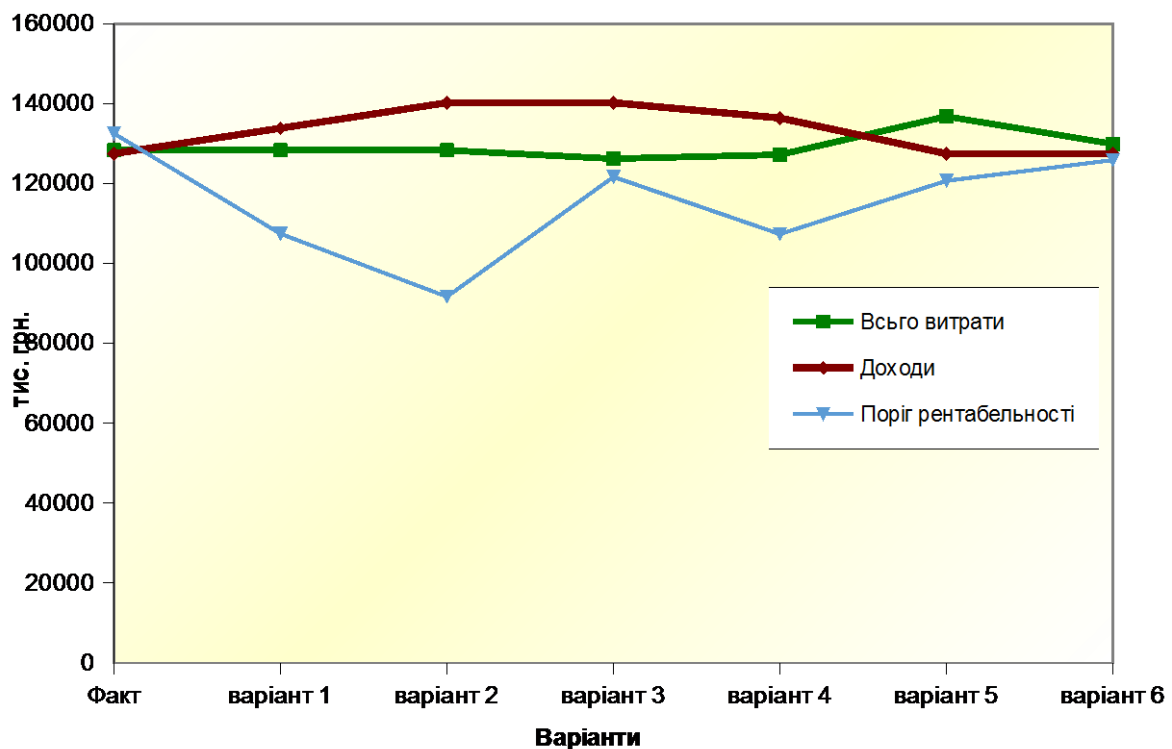

Рис. 3.3 Графічне представлення точок безбитковості ПрАТ «ЗКФ»

Ціна являє собою основний фактор довгострокової рентабельності і формується під впливом великого числа факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища підприємства. Однак бездумне збільшення або зниження ціни не обов'язково призведе до зростання обсягу продажів. Має сенс вивести кілька нових продуктів, а при встановленні ціни використовувати метод впровадження товару на ринок. Ця ціна може бути як високою, так й низькою, в залежності від особливостей товару.

Одним з методів підвищення рентабельності діяльності підприємства є оптимізація асортименту. Для групування продукції, що випускається ПрАТ «ЗКФ» за критерієм ефективності доцільно використовувати такий інструмент, як АВС-аналіз. АВС - аналіз дозволяє визначити нерентабельні або низькорентабельні групи товарів, своєчасно поліпшити та оптимізувати асортиментний портфель.

АВС-аналіз будується на основі принципу Парето, суть якого полягає у такому: «20% зусиль дають 80% результату, а інші 80% зусиль – лише 20% результату», тобто 20% усіх товарів дають 80% обороту[63, 598].

Тому ПрАТ «ЗКФ» потрібно відмовитися виробництва низько доходної продукції за умови низького попиту та зосередити увагу на випуску та просуванні товарів, які приносять максимальний прибуток.

Незважаючи на те, що кондитерський ринок України є насиченим, на ньому залишаються ще вільні ніші, зокрема, в снекової групі, в групі вафельної продукції для діабетиків із заміниками цукру.

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», як і багато підприємств кондитерської галузі використовує свої промислові потужності в повному обсязі - в середньому на 70%. Потрібно розуміти, що використання виробничих можливостей фабрики без розширення ринку збуту, призведе просто до затоварювання. Має сенс замовити маркетингове сторонньої компанії, результати якої стануть точкою відліку для формування нової стратегії розвитку підприємства.

Важливим інструментом управління доходами підприємства є планування і прогнозування. Причому не слід обмежуватися тільки річними планами. Порівняння даних квартальних і місячних прогнозів з фактичними розмірами отриманих доходів дозволять оперативно реагувати і коригувати параметри діяльності ПрАТ «ЗКФ».

В якості одного з інструментів для прогнозування доходів підприємства доцільно використовувати XYZ-аналіз – математично-статистичний метод, який дає змогу проаналізувати і спрогнозувати стабільність продажів окремих видів товарів і коливання рівня споживання тих чи інших товарів[63,598].

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» практично не приділяє увагу просування своєї продукції на роздрібному ринку. На сьогодні підприємство не володіє достатніми ресурсами для широкомасштабної рекламної компанії, тому має сенс звернути на просування своєї продукції через Інтернет - комунікації.

В ході проведеного фінансового аналізу було з'ясовано, що операційна діяльність приносить Запорізької кондитерської фабрики більше ніж 98 відсотків всіх отриманих доходів. Така концентрація доходів призводить до того, що в разі несприятливої кон'юнктури на ринку, кондитерська фабрика не в змозі покрити постійні витрати. Тому необхідно диференціювати одержувані підприємством доходи з метою підвищення рентабельності діяльності та зниження ризиків.

Аналіз системи управління витратами ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» та її забезпечення є основою надання їй об'єктивної і достовірної оцінки з метою виявлення недоліків у її функціонуванні, прихованих резервів зниження собівартості готової продукції і послуг в системі управлінського обліку фабрики, а також оптимізації процесу управління його витратами.

Основне завдання управління витратами - створення механізму, що забезпечує оптимізацію та мінімізацію витрат підприємств шляхом приведення їх у відповідність з обраною прибутковістю (рентабельністю).

Управління витратами означає вдосконалення управління всіма аспектами діяльності підприємства. Відповідно, система управління витратами буде ефективною лише тоді, якщо будуть враховані особливості кожного підприємства, охоплені всі процеси, що здійснюються підприємством. Ефективне управління витратами повинно передбачати зменшення й усунення тих витрат, які не є доцільними, результативними для підприємства, тобто які не сприяють збільшенню обсягів виробництва і реалізації продукції, отриманню цільового розміру прибутку.

Оптимізація є більш ефективною, ніж мінімізація витрат, оскільки припускає якісне зниження витрат із збереженням можливостей перспективного розвитку. Вона являє собою процес формування витрат таким чином для ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», що задовольняє заданим критеріям, які виражають стратегію розвитку підприємства[61].

Головним резервом зниження витрат виробничого підприємства є зниження собівартості продукції, що випускається. Прогресивним інструментом зниження собівартості є впровадження на підприємстві системи стандарт-косту, яка являє собою систему обліку витрат і калькулювання собівартості на основі нормативних (планових) витрат. Введення такої системи на ПрАТ «ЗКФ» дозволяє скоротити втрати, що знижують прибуток підприємства, прогнозувати витрати на майбутнє, а також дає об'єктивну управлінську інформацію про собівартість виробництва з метою більш раціонального планування ціни на продукцію і обсяг продажів.

Ще одним способом зменшення виробничої собівартості продукції є зниження трудомісткості шляхом зростання продуктивності праці. Для цього треба:

- збільшити автоматизацію трудоміских робіт;
- модернізувати та оновити застаріле виробниче обладнання;
- удосконалити технологій та поліпшити організацію роботи;
- зменшити частку загально виробничого персоналу;

- удосконалення організації праці;
- розробити ефективну систему стимулювання працівників.

Для зменшення постійних витрат необхідно оптимізувати розмір управлінського персоналу та, за необхідністю, використовувати послуг аутсорсингові компаній.

Ще одним резервом зменшення витрат підприємства є оптимізація величини виробничих запасів і готової продукції. Зберігання невикористаних запасів та не реалізованої готової продукції вимагає додаткових площ складських приміщень. Крім того в таких складських приміщеннях потрібно підтримувати певну температуру та вологість протягом усього року. Великий розмір запасів призведе до уповільнення оборотності оборотних запасів та їх псування чи витрати якості, а також до «заморожування» грошових коштів. Для уникнення цих негативних наслідків кондитерській фабриці треба переглянути свою систему логістики. Для цього необхідно провести логістичних аналіз за методом ABC для класифікації використовуваних (реалізованих) ПрАТ «ЗКФ» товарно-матеріальних ресурсів по ряду параметрів для підвищення точності планування, організації контролю, регулювання та скорочення витрат. Для отримання більш повної картини треба застосувати метод XYZ-аналізу, який дозволяє провести класифікацію тих же ресурсів підприємства в залежності від характеру їх споживання і точності прогнозування змін у їхні потреби[64,403]

Одним з методів удосконалювання будь-якого об'єкта на всіх стадіях життєвого циклу є функціонально-вартісний аналіз (ФВА). Функціонально-вартісний аналіз - це метод комплексного техніко-економічного дослідження об'єкта з метою розвитку його корисних функцій при оптимальному співвідношенні між їх значимістю для споживача і витратами на їх здійснення. У центрі уваги ставився питання, наскільки виправдані витрати з урахуванням отриманих властивостей товару, що задовольняють ті чи інші запити і потреби. Для одержання відповідних

властивостей товару необхідні певні витрати, тому важливі пропорції між корисністю окремих властивостей і понесеними витратами.

Об'єктом функціонального - вартісного аналізу з точки зору оптимізації витрат ПрАТ «ЗКФ» повинна бути продукція, що має найбільшу питому вагу в загальному випуску за умови збереження її в перспективі. Актуальність проведення функціонального - вартісного аналізу для кондитерської фабрики зумовлена, тим фактом, що такий аналіз має за мету удосконалення споживчих характеристик продукції, що виробляється. Заходи, які будуть проведені за підсумками ФВА сприяють підвищенню конкурентоспроможності товарів, а отже підвищенню доходів підприємств.

ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» працює в умовах постійно зростаючих цін на енергоресурси. Обсяги споживання енергоресурсів підприємствами досить великі, як власне площа і кубатура приміщень. Виробничі приміщення були збудовані ще у радянські часи, коли про енергозбереження взагалі не думали. Тому необхідно зробити комплексний енергоаудит підприємства, за результатами якого буде проведено комплекс заходів щодо економії енергоресурсів.

В умовах високої конкуренції, доцільно ввести на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» систему таргет-костинг. Концепція таргет-костинг передбачає формування собівартості продукції відштовхуючись від ціни, яка може бути на ринку та є певною інтегральною моделлю управління витратами і прибутком, що зорієнтована на безперервне зниження і контроль витрат виходячи з наявних умов ринку шляхом об'єднання зусиль маркетингових, конструкторських, виробничих та інших підрозділів підприємства.

Для управління витратами надзвичайно важливого значення в сьогоденних умовах господарювання набуває інформація про витрати не в цілому по підприємству чи організації, а в розрізі більш деталізованих об'єктів формування затрат – центрів витрат. Центр витрат – це відособлені структурні підрозділи підприємства, де є можливість організувати

планування, нормування й облік витрат виробництва, це первинна ланка аналітичного обліку витрат, що встановлена для контролю за цими витратами. Центр витрат може збігатися з організаційною одиницею (цехом, відділом, ділянкою) або може бути дрібнішим підрозділом цих організаційних одиниць. Утворення багатьох центрів витрат ПрАТ «ЗКФ» надасть підприємству змогу частину витрат на утримання та експлуатацію обладнання, а також інших непрямих витрат відносити безпосередньо на ці центри, що передусім створює умови для їх прямого віднесення або точнішого непрямого розподілу за об'єктами калькулювання[65,157].

Враховуючи структуру кондитерської фабрики схема центрів витрат кондитерської фабрики має виглядати наступним виглядом.

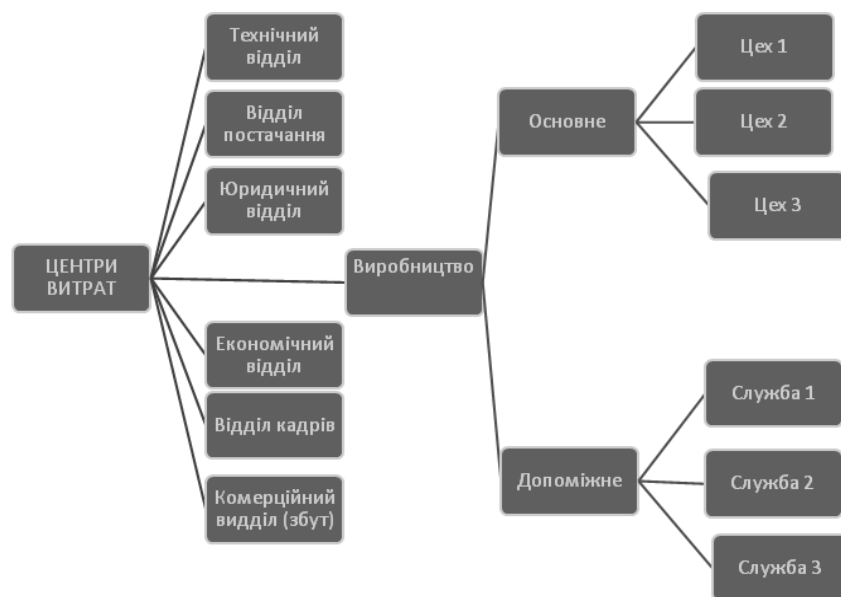

Рис. 3.4 Центри витрати ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

Одним з факторів, що впливає на успішність роботи підприємства, є детальне планування (бюджетування) подальшої діяльності, яке є керівництвом для роботи усіх структурних підрозділів підприємства.

Бюджетування полягає у складанні основного бюджету підприємства, який являє собою виражені у грошовому та кількісному виразі маркетингові та виробничі плани, які потрібні для досягнення поставлених цілей.

Тому рекомендуємо створити систему бюджетування, яка включає окрім основного бюджету, окремі бюджети для кожного центру витрат. Для реалізації бюджетного завдання окремих структурних підрозділів ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» необхідно встановити персональну відповідальність їх керівників за виконання тих або інших бюджетних показників. Система бюджетування може ефективно функціонувати за умови інтегрування бюджетування з організаційною та інформаційною структурами підприємства.

Необхідно проводити контроль виконання бюджетів та збір інформації про фактичні результати діяльності. На підставі цієї інформації виявляти причини відхилення фактичних показників від прогнозованих та коректувати бюджети.

3.2 Стратегія підвищення ефективності управління рентабельністю на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика»

При аналізі економічних явищ на основі економіко-математичних методів особливе місце займають кількісні зв'язки між досліджуваними показниками і впливають на них чинниками. Використання економіко – математичних методів передбачаю побудову економетричних моделей.

Економетрична модель призначена для аналізу і прогнозування вивчаємих економічних процесів і явищ в умовах невизначеності інформації за допомогою методів математичної статистики. Економетричні моделі легко реалізуються на ЕОМ.

Системний підхід в економічному аналізі викликає необхідність взаємозалежного вивчення факторів з урахуванням їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємодії та взаємопідпорядкованості, що досягається за допомогою їх систематизації шляхом створення факторних систем.

Факторна система – це сукупність результативного та факторних показників, пов'язаних одним причинно - наслідковим зв'язком.

Математична формула, що виражає реальні зв'язки між досліджуваними явищами, називається моделлю факторної системи:

$$y = f(x_1, x_2, \dots, x_n) \quad (3.1)$$

де y – результативний показник;

x_1, x_2, \dots, x_n – факторні показники.

Детерміновані факторні моделі – використовуються для дослідження функціонального (детермінованого) зв'язку між результативним і факторними показниками, коли при заданих початкових умовах факторна система переходить у єдиний певний стан.

Фактори, які включаються до економетричної моделі повинні відповідати ряду вимог.

Зокрема, у перелік доцільно включати тільки найважливіші фактори, що роблять істотний вплив на досліджувані показники; при цьому рекомендується, щоб кількість включаються в модель факторів не перевищувало однієї третини від числа спостережень у вибірці (довжини часового ряду).

Фактори не повинні бути лінійно залежні, оскільки ця залежність означає, що вони характеризують аналогічні властивості досліджуваного явища. Наприклад, заробітна плата працівників залежить, поряд з іншими факторами, від зростання продуктивності праці і від обсягу продукції, що випускається. Однак ці фактори можуть бути тісно взаємопов'язані, корельовані і, отже, в модель доцільно включати тільки один з цих факторів.

Включення в модель лінійно взаємозалежних факторів призводить до виникнення явища мультиколінеарності, яке негативно позначається на якості моделі. До однієї моделі не можна включати сукупний фактор і утворюють його приватні чинники.

У якості інструменту для побудови математичної моделі залежності рівня рентабельності операційної діяльності від множини факторів було обрано регресійний аналіз.

Під терміном "регресія" розуміють рух назад, повернення до попереднього стану. Названий термін ввів у кінці XIX ст. Френсіс Галтон.

Регресійний аналіз (англ. regression analysis) – це метод визначення відокремленого і спільного впливу факторів на результативну ознаку та кількісної оцінки цього впливу шляхом використання відповідних критеріїв. Основним завданням регресійного аналізу є визначення впливу факторів на результативний показник (в абсолютних показниках)[66].

Регресійна модель – це функція незалежної величини та коефіцієнтів з включеними випадковими змінними.

Вважають, що залежна змінна описується сумою значень деякої моделі та незалежними змінними.

Відповідно до характеру розподілу залежної змінної роблять припущення, які називаються гіпотезою породження даних.

Для підтвердження або спростування цієї гіпотези проводяться статистичні тести (аналіз залишків – різниця між значеннями, які спостерігаються, та значеннями, які передбаченні побудованою регресійною моделлю). При цьому вважають, що залежна змінна не містить помилок.

Для забезпечення ефективного управління рентабельності на підприємстві необхідно насамперед визначити фактори, що здійснюють значний вплив на його формування, а також виявити ступінь впливу того чи іншого чинника на результативний.

Як було зазначено у першому Розділі дипломної роботи, основними факторами, які впливають на рентабельність продукції є ціна продукції, структура реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції. Але на рівень рентабельності господарської діяльності підприємства у цілому впливають десятки факторів, як зовнішніх, так й внутрішніх.

Серед факторів, що впливають на рівень рентабельності, можна виділити :

- оборотність оборотних засобів;
- оборотність активів;
- фондоддача;
- фондоозброєність;
- коефіцієнт фінансової незалежності;
- коефіцієнт зносу основних засобів;
- продуктивність праці.

Для проведення аналізу були використані дані трьох кондитерських фабрики за 2016-2018рр.

Розрахунки параметрів моделі, перевірка її істотності здійснювалась за допомогою засобів програмного пакету Microsoft Excel 2010.

При відборі факторів для регресійної моделі був застосований метод виключення, який передбачає включення в рівняння всю сукупність факторів, з послідовним, у подальшому, скорочення кількості змінних у моделі, до досягнення значення коефіцієнту детермінації $R^2 > 85\%$.

Коефіцієнт детермінації характеризує ступінь близькості змодельованих значень в їх сукупності до початкових даних. Таким чином з вищенаведених факторів, було обрано сім.

Вихідні дані для побудови математичної моделі наведені у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

Вихідні дані для побудови регресійної моделі рентабельності операційної діяльності підприємства

Найменування підприємства	рік	Рентабельність (збитковість) операційної діяльності	Фондовіддача, тис. грн.	Оборотність активів, разів	Оборотність оборотних засобів, разів	Коефіцієнт фінансової залежності	Продуктивність праці, тис. грн. на 1 чол.	Коефіцієнт зносу	Фондоозброєність, тис. грн. на 1 чол.
		Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
ПрАТ "ЗКФ"	2016	0,0139	3,277	1,839	4,304	3,371	434,000	0,22	100,930
	2017	-0,0022	3,673	2,065	4,838	3,775	506,000	0,23	104,170
	2018	0,0035	3,018	1,734	4,168	2,687	496,000	0,23	118,980
ПАТ "КФ" АВК"	2016	0,0017	4,351	0,341	2,874	1,280	418,829	0,260	96,270
	2017	0,0012	4,621	0,357	2,559	1,354	461,619	0,310	99,900
	2018	0,0004	4,377	0,418	2,450	1,643	485,514	0,350	110,910
ПАТ "ККФ"Рошен"	2016	0,0446	0,394	1,731	2,516	2,582	274,600	0,350	697,110
	2017	0,0146	0,406	1,640	2,958	2,944	349,804	0,330	862,150
	2018	0,0318	0,941	1,571	5,984	3,061	497,129	0,350	528,450

Важливе значення у технології проведення кореляційно – регресійного аналізу займає перевірка одержаної моделі на явище мультиколінеарності. В економетричному моделюванні необхідно враховувати явище мультиколінеарності.

Мультиколінеарність – це явище, що використовується для опису проблеми, коли нестрога лінійна залежність між пояснювальними змінними призводить до отримання ненадійних оцінок регресії.

Для більш наочного подання, вхідні дані було зведено до кореляційної матриці, яка використовується для вимірювання сили взаємозв'язку між обраними факторними величинами та результативним показником.

Таблиця 3.4

Кореляційна матриця

	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y	1							
X1	-0,83736	1						
X2	0,402958	-0,60045	1					
X3	0,130748	-0,20531	0,59457	1				
X4	0,272425	-0,48431	0,954562	0,701411	1			
X5	-0,63568	0,598111	-0,12388	0,540333	0,054255	1		
X6	0,526895	-0,46294	-0,30126	-0,30596	-0,31981	-0,36898	1	
X7	0,737205	-0,93832	0,366871	-0,05163	0,268552	-0,69498	0,626413	1

Дані таблиці 3.4 свідчать, що для даної вибіркової сукупності підприємств, із семи екзогенних змінних суттєвими є чотири: фондоддача (x1), продуктивність праці (x5), коефіцієнт зносу (x6) та фондоозброєність (x7). Адже їхній зв'язок із валовим прибутком є сильним і помітним (парні лінійні коефіцієнти кореляції рівні -0,83736, -0,63568, 0,526895 та 0,737205 відповідно).

Отже, до регресійної моделі залежності рентабельності операційної діяльності доцільно включати лише ці фактори і вона буде мати наступний вигляд:

Таблиця 3.5

Дані для побудови моделі

Найменування підприємства	рік	Рентабельність (збитковість) операційної діяльності	Фондовіддача, тис. грн.	Продуктивність праці, тис. грн. на 1 чол.	Коефіцієнт зносу основних засобів	Фондоозброєність, тис. грн. на 1 чол.
		Y	X1	X5	X6	X7
ПАТ "ЗКФ"	2016	0,0139	3,277	434,000	0,22	100,930
	2017	-0,0022	3,673	506,000	0,23	104,170
	2018	0,0035	3,018	496,000	0,23	118,980
ПАТ "КФ"АВК"	2016	0,0017	4,351	418,829	0,260	96,270
	2017	0,0012	4,621	461,619	0,310	99,900
	2018	0,0004	4,377	485,514	0,350	110,910
ПАТ "ККФ"Рошен"	2016	0,0446	0,394	274,600	0,350	697,110
	2017	0,0146	0,406	349,804	0,330	862,150
	2018	0,0318	0,941	497,129	0,350	528,450

$$y = a_0 + a_1 * x_1 + a_5 * x_5 + a_6 * x_6 + a_7 * x_7 \quad (3.2)$$

де a_0, a_1, a_5, a_6, a_7 – коефіцієнти рівняння;

y – рівень рентабельності;

x_1 – фондovіддача;

x_2 – продуктивність праці;

x_6 – коефіцієнт зносу;

x_7 – фондоозброєність.

Нехай зв'язок між пояснювальними змінними не функціональний, проте статистично істотний. Тоді, попри те, що оцінити параметри за методом найменших квадратів теоретично можливо, знайдена оцінка може призвести до таких помилкових значень параметрів, що сама модель стане беззмістовною. Тому, потрібно проводити перевірку побудованих моделей.

Для здійснення процедур Регресія у Microsoft Excel необхідно обрати у меню Даних команду Аналіз даних. У діалоговому вікні Аналіз даних у списку Інструменти аналізу вибрали строку Регресія.

	A	B	C	D
	Найменування підприємства	рік	Рентабельність (збитковість) операційної діяльності	Фондовіддача, тис. грн.
1			Y	X1
2				
3	ПАТ "ЗКФ"	2016	0,0139	3,277
4		2017	-0,0022	3,673
5		2018	0,0035	3,018
6	ПАТ "КФ"АВК"	2016	0,0017	4,351
7		2017	0,0012	4,621
8		2018	0,0004	4,377
9	ПАТ "ККФ"Рошен"	2016	0,0446	0,394
10		2017	0,0146	0,406
11		2018	0,0318	0,941
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

Регрессия

Входные данные

Входной интервал Y:

Входной интервал X:

Метки Константа - ноль

Уровень надежности: %

Параметры вывода

Выходной интервал:

Новый рабочий лист:

Новая рабочая книга

Остатки

Остатки График остатков

Стандартизованные остатки График подбора

Нормальная вероятность

График нормальной вероятности

OK Отмена Справка

Рис.3.5. Вікно «Регресія»

Розглянемо отримані результати регресійного аналізу.

R-квадрат - це коефіцієнт лінійної детермінації. Коефіцієнт є однією з найбільш ефективних оцінок адекватності регресійної моделі, мірою якості рівняння регресії в цілому. Оскільки R-квадрат $> 0,95$, можна зробити висновок про високу точність апроксимації (модель добре описує явище).

Нормований R-квадрат - скоригований (адаптований, поправлений) коефіцієнт детермінації.

Спостереження - число спостережень -9.

Df- число ступенів свободи пов'язано з числом одиниць сукупності і з числом визначаються по ній констант.

Отримані коефіцієнти дозволяють побудувати наступну регресійну модель:

$$y = 0,0858 - 0,0186 * x_1 - 0,0001 * x_5 + 0,1764 * x_6 - 0,0001 * x_7 \quad (3.3)$$

Перевіримо цю модель на адекватність.

У загальному випадку під адекватністю розуміють ступінь відповідності моделі тому реальному явищу або об'єкту, для опису якого вона будується.

Процедура оцінки заснована на порівнянні вимірювань на реальній системі і результатів експериментів на моделі.

Під терміном «ступінь свободи» в економетрії розуміють число, яке показує, скільки незалежних елементів інформації із змінних y_i ($i = 1..n$) потрібно для розрахунку суми квадратів.

За статистичними таблицями F-розподілу Фішера із ступенями вільності 1, $(n - 2)$ і рівнем довіри $(1 - \alpha)$ вибирається $F_{табл}$. Можлива помилка (рівень значимості) α приймаємо 0,05. Це означає, що у 5% випадків можлива помилка, а у 95% випадків (рівень довіри) висновки будуть правильними.

F і Значимість F дозволяють перевірити значимість рівняння регресії, тобто встановити, чи відповідає математична модель, що виражає залежність

між змінними, експериментальними даними і чи достатньо включених в рівняння пояснюють змінних (однієї або декількох) для опису залежною змінною.

По таблиці значень F – критерію при степенях свободи для обох випадках рівні $df = 9 - 1 = 8$ знаходимо :

$$3,44 \text{ для } P \leq 0,05$$

Умови адекватності моделі - Значимість $F < 0.05$ та $F_{\text{факт}} > F_{\text{табл}}$ ($15,889 > 3,44$) виконується. Тобто отримана модель за критерієм Фішера є адекватною.

Наступним етапом перевірки отриманої моделі є порівняння фактичних та табличних значень т-критерію Ст'юдента.

$$t_{\text{факт}} = \frac{|x|}{S_x} \quad (3.4)$$

Де, $t_{\text{факт}}$ - фактичне значення т-критерію Ст'юдента;

$[x]$ - середньоквадратичне відхилення;

S_x - середня похибка вибіркової середньої.

Відмінності статистично не значимі ($p > 0,05$). Число ступенів свободи $F = 16$ Табличне значення т-критерію Ст'юдента для ймовірності 0,95 становить 2,12, при рівні значущості $\alpha = 0,05$. Таким чином, з імовірністю 95% можна стверджувати, що і між фактичними даними теоретичними істотних відмінностей немає, прогноз по виконаний достовірним показниками. Модель є адекватною.

Отже, створивши модель оцінки рентабельності підприємства, бачимо, що вплив вищезазначених факторів є досить суттєвий і їх потрібно враховувати. Створена модель є адекватною дійсності, наявний високий коефіцієнт детермінації, що вказує на її хорошу пояснювальну здатність.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
40									
41	<i>Регрессионная статистика</i>								
42	Множественный R	0,977203727							
43	R-квадрат	0,954927123							
44	Нормированный R-квадрат	0,894829955							
45	Стандартная ошибка	0,005606027							
46	Наблюдения	8							
47									
48	<i>Дисперсионный анализ</i>								
49		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимость F</i>			
50	Регрессия	4	0,001997499	0,000499375	15,889719	0,023275887			
51	Остаток	3	9,42826E-05	3,14275E-05					
52	Итого	7	0,002091782						
53									
54		<i>Коэффициенты</i>	<i>Стандартная ошибка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-Значение</i>	<i>Нижние 95%</i>	<i>Верхние 95%</i>	<i>Нижние 95,0%</i>	<i>Верхние 95,0%</i>
55	Y-пересечение	0,0858	0,030422221	2,820142989	0,066730493	-0,011022071	0,182612096	-0,011022071	0,182612096
56	3,276620388	-0,0186	0,004112182	-4,512074102	0,020343325	-0,031641266	-0,005467671	-0,031641266	-0,005467671
57	434	-0,0001	3,93357E-05	-2,600852535	0,080316639	-0,00022749	2,28774E-05	-0,00022749	2,28774E-05
58	0,22	0,1764	0,053857227	3,275073735	0,046598431	0,004988657	0,347784124	0,004988657	0,347784124
59	100,93	-0,0001	2,96027E-05	-3,284857809	0,046256458	-0,00019145	-3,03166E-06	-0,00019145	-3,03166E-06
60									
61									

Рис.3.6 Підсумки регресійного аналізу даних

Фактичні та розрахункові значення рівня рентабельності діяльності підприємства кондитерської галузі надано на рисунку 3.7.

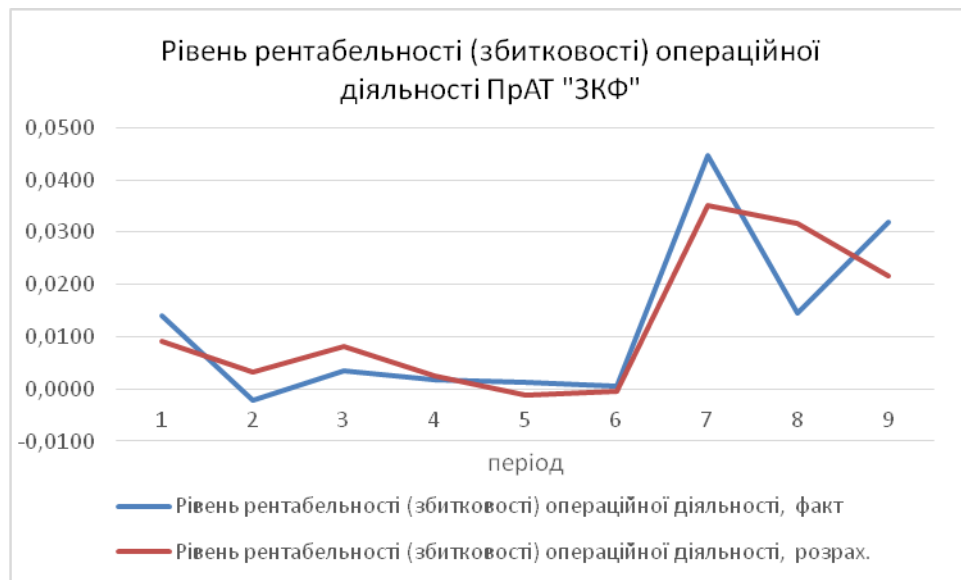

Рис. 3.7 Фактичні та розрахункові значення рівня рентабельності від операційної діяльності ПрАТ «ЗКФ»

Як видно з рисунка 3.7, модель дуже щільно описує досліджуване явище, де коефіцієнт детермінації (R^2), що демонструє пояснювальну здатність моделі, становить більше 0,95. Це, у свою чергу, вказує на те, що відібрані фактори відображають рівень рентабельності досить точно.

Створивши модель оцінки рентабельності підприємства, бачмо, що вплив вищезазначених факторів є досить суттєвий і їх потрібно враховувати. Створена модель є адекватною дійсності, наявний високий коефіцієнт детермінації, що вказує на її хорошу пояснювальну здатність.

Висновки до розділу 3.

На підставі проведеного аналізу можливо зробити наступні висновки:

1. Розроблено механізм управління рентабельністю ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика».

Спираючись на дані аналізу, що був проведений у другому Розділі дипломної роботи, було запропоновано ряд заходів, направлених на удосконалення управління доходами та витратами запорізької кондитерської фабрики.

Для підвищення доходів необхідно:

- проводити виважену цінову політику;
- максимально використовувати наявні виробничі потужності (поточний рівень використання -70%);
- на підставі проведення ABC та XYZ – аналізу провести оптимізацію продукції, що виробляє кондитерська фабрика;
- розробити нову маркетингову стратегію;
- диверсифікувати джерела отримання доходів.

Для зниження та оптимізації витрат підприємства необхідно:

- приділити особливу увагу зниженню собівартості продукції. В якості інструментів використовувати стандарт – костинг та таргет – костингу;
- провести функціонально - вартісний аналіз продукції, що виробляється, з метою підвищення її конкурентоспроможності при оптимальному рівні витрат;
- на основі організаційної структури Запорізької кондитерської фабрики сформувавши центри витрат з метою обліку, контролю та планування витрат у розрізі структурних одиниць підприємства;
- провести енергомодернізацію виробничих та інших будівель підприємства;
- розробити та впровадити систему бюджетування витрат підприємства.

Рентабельність підприємства формується під впливом великої кількості взаємопов'язаних факторів, які впливають на результати діяльності підприємства різноспрямоване. Спираючись на цей факт, було побудовано багатofакторну детерміновану модель, яка описує вплив значень

фондовіддачі, продуктивності праці, коефіцієнту зносу та фондоозброєності на рівень рентабельності операційного доходу.

Для побудови моделі було використані дані за три останні роки трьох кондитерських фабрик – ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», ПАТ «Кондитерська фабрика «АВК» та ПАТ «Київська Кондитерська фабрика «Рошен». В якості інструмента для розробки моделі був використаний регресійний аналіз.

2. Для відбору показників для моделі створена кореляційна матриця.

Значення коефіцієнта лінійної детермінації дорівнює 0,98, що демонструє пояснювальну здатність моделі. Отримана модель була пройшла перевірку на адекватність за критеріями Фішера та Ст'юдента. Отже цю модель можна використовувати для прогнозування рівня рентабельності підприємств кондитерської галузі України.

ВИСНОВКИ

В ході проведення дослідження та на підставі запропонованих заходів можливо зробити наступні висновки:

1. Розглянуто економічну категорію «рентабельність підприємства», як комплексне поняття.

Вивчення сучасного погляду на поняття «рентабельність», можна зробити висновок, що існує два основні підходи до розкриття його змісту: перший – більш широкий – характеризує її як економічну категорію і є синонімом прибутковості; другий – більш вузький – розкриває її зміст суто як показника. Отже, рентабельність доцільно визначати як економічну категорію, що відображає ефективність здійснення господарюючим суб'єктом будь-якого виду господарської діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) шляхом співвіднесення отриманого фінансового результату до витрат, доходів, капіталу.

2. Проведено аналіз методичних та організаційних засад управління рентабельністю підприємства харчової промисловості.

Управління рентабельністю необхідно розглядати з позицій системного підходу. А саме, як сукупність суб'єктів, об'єктів, цілей, форм, методів, принципів та засобів управління, які знаходяться у взаємодії та відповідності економічному потенціалу підприємства, і спрямовані на забезпечення запланованого рівня рентабельності господарської діяльності підприємства.

Підвищення рентабельності підприємства забезпечує зростання його конкурентоспроможності, фінансової стійкості та інвестиційної привабливості.

У спрощеному вигляді процес аналізу рентабельності підприємства можна поділити на наступні етапи:

- розрахунок показників рентабельності та їх аналіз;
- факторний аналіз рентабельності підприємства;
- аналіз резервів підвищення рентабельності підприємства.

3. Досліджено сучасний стан, перспективи розвитку і проблеми харчової галузі в Україні в цілому та кондитерської галузі зокрема.

Доведено стабільне зростання обсягів реалізації продукції харчової промисловості. Але слід зазначити, що така тенденція характерна тільки для показників у грошовому вимірнику. Тоді як фактичні обсяги реалізації для багатьох видів продукції скорочувались. Є ряд об'єктивних причин зменшення обсягу виробництва в харчовій промисловості, до числа яких можна віднести відносно високу собівартість вітчизняної сільськогосподарської сировини і неповну забезпеченість нею переробних підприємств, постійно спостерігається тенденція росту цін на енергоносії, транспортні перевезення, неефективна кредитна політика, низька платоспроможність населення тощо. Водночас, в умовах євроінтеграційних процесів та підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, харчова промисловість стала однією з найбільш експортно орієнтованих.

Ринок українських кондитерських виробів характеризується високими темпами росту виробництва і посідає лідируючі позиції в експорті. Однак сучасні умови жорсткої конкуренції та обмеження з боку країн Митного союзу спонукають українську кондитерську галузь відкривати і освоювати нові ринки збуту.

4. Досліджено організаційно-економічну структуру ПрАТ «ЗКФ». Зроблено наступні висновки. Приватне акціонерне товариство «Запорізька кондитерська фабрика» є вітчизняним підприємством з виготовлення та продажу кондитерської продукції на вітчизняному та зарубіжних ринках. Асортимент складається з 150 найменувань кондитерських виробів: цукерки, карамель, печиво, вафлі. За останні роки керівництвом фабрики переглянута асортимент продукції, проведено скорочення асортименту за рахунок нерентабельних видів продукції. Головними споживачами продукції фабрики є супермаркети. За різними оцінками ПрАТ "ЗКФ" займає від 0,3% до 0,5% долі українського ринку кондитерських виробів.

5. Проведено аналіз основних показників фінансово – господарської діяльності ПрАТ «ЗКФ» у 2016-2018 рр., за результатами якого дає змогу зробити наступні висновки. У 2017 році підприємство отримало найбільший чистий дохід від реалізації за три роки, але при цьому кінцевим фінансовим результатом 2017 року був збиток. Собівартість продукції зростала меншими темпами ніж чистий дохід. Аналіз доходів показав, що сукупні доходи ПрАТ «ЗКФ» у 2016-2018 роках збільшилися за рахунок інфляції. Підприємство отримую практично всі доходи від операційної діяльності, що є проблемою.

Змінні витрат дорівнюють майже 85% від загальних витрат підприємство, що можна пояснити галузевими особливостями виробництва. Аналіз витрат дозволив відмітити проблеми з управлінням витратами на ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» (доля матеріальних витрат в собівартості продукції сягає 69,76%, швидкі темпи зростання адміністративних витрат та витрат на збут), що негативно впливає на всі без виключення види прибутку, особливо - чистий прибуток.

Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЗКФ» у 2016 – 2018 роках показав, що найбільшу суму чистого прибутку підприємство отримало у 2016 році, у 2017 році діяльність була збитковою, у тому числі й операційна.

6. Розраховані основні показники рентабельності діяльності ПрАТ «ЗКФ», ПАТ «КФ«АВК» і ПАТ «ККФ»Рошен» та проведений їх порівняльний аналіз. Аналіз витратних та ресурсних показників рентабельності фінансового – господарської діяльності ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика» показав, що найбільш ефективною діяльності підприємства була у 2016 році. У 2017 році результатом діяльності підприємства була збитковість. Динаміка та значення рентабельності операційної діяльності ПрАТ «ЗКФ» йде у розріз зі значеннями та тенденцією рентабельності операційної діяльності в цілому по харчової галузі та є дуже низької.

7. Досліджено ефективність управління рентабельності на ПрАТ «ЗКФ»

Факторний аналіз впливу розміру активів на рівень рентабельності показав, що ПрАТ «Запорізька кондитерська фабрика», збільшила інвестування ресурсів в активи, але цей факт не призвів до збільшення отриманого прибутку. Навпаки, збільшена сума активів створила додаткові витрати, і як наслідок отримали зменшення чистого прибутку від господарської діяльності у 2018 році.

Було проведемо аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ «ЗКФ» на основі трьох факторної моделі Дюпона. За результатами цього аналізу можна зробити висновок, що найбільший вплив на рентабельність капіталу підприємства на протязі 2016-2018 років мало зміни рентабельності (збитковості) продажу.

8. Запропоновані шляхи оптимізації управління рентабельністю ПрАТ «Запорізької кондитерської фабрики».

Спираючись на дані аналізу, що був проведений у другому Розділі дипломної роботи, було запропоновано ряд заходів, направлених на удосконалення управління доходами та витратами Запорізької кондитерської фабрики.

Для підвищення доходів необхідно:

- проводити виважену цінову політику;
- максимально використовувати наявні виробничі потужності (поточний рівень використання -70%);
- на підставі проведення ABC та XYZ – аналізу провести оптимізацію продукції, що виробляє кондитерська фабрика;
- розробити нову маркетингову стратегію;
- диверсифікувати джерела отримання доходів.

Для зниження та оптимізації витрат підприємства необхідно:

- приділити особливу увагу зниженню собівартості продукції. В якості інструментів використовувати стандарт – костинг та таргет – костингу;

- провести функціонально - вартісний аналіз продукції, що виробляється, з метою підвищення її конкурентоспроможності при оптимальному рівні витрат;

- на основі організаційної структури Запорізької кондитерської фабрики сформувати центри витрат з метою обліку, контролю та планування витрат у розрізі структурних одиниць підприємства;

- провести енергомодернізацію виробничих та інших будівель підприємства;

- розробити та впровадити систему бюджетування витрат підприємства.

9. Розроблено математичну модель, яка описує вплив показників діяльності підприємства на рівень рентабельності. Рентабельність підприємства формується під впливом великої кількості взаємопов'язаних факторів, які впливають на результати діяльності підприємства різноспрямовано. Спираючись на цей факт, було побудовано багатофакторну детерміновану модель, яка описує вплив значень фондівіддачі, продуктивності праці, коефіцієнту зносу та фондоозброєності на рівень рентабельності операційного доходу. Для відбору показників для моделі створена кореляційна матриця.

Для побудови моделі було використані дані за три останні роки трьох кондитерських фабрик – ПрАТ «ЗКФ», ПАТ «КФ «АВК» та ПАТ «Київська КФ «Рошен». В якості інструмента для побудови моделі був використаний регресійний аналіз. Значення коефіцієнта лінійної детермінації дорівнює 0,98, що демонструє пояснювальну здатність моделі. Отримана модель була пройшла перевірку на адекватність за критеріями Фішера та Ст'юдента. Отже цю модель можна використовувати для прогнозування рівня рентабельності підприємств кондитерської галузі України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова А. С. Антонюк В. І. Методичні підходи до проведення факторного аналізу рентабельності підприємства . Молодий вчений. 2017. № 11. - С. 1086-1091.
2. Андросова О. Показники рентабельності підприємств машинобудування як індикатори ефективності їх діяльності. Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. 2019. № 4. - С. 13-25.
3. Багрій К. Л. Використання статистичних методів аналізу при розрахунку показників рентабельності. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. 2017. №1. С. 133-140.
4. Белопольський М. Г., Чигарьов Д. В. Ефективність розвитку промислового підприємства. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2017. № 4. С. 21-25.
5. Бердар М. М. Динаміка виробництва продукції підприємств харчової промисловості та ступінь задоволення в ній потреб внутрішнього ринку. Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 2-1. С. 106-111.
6. Бердар М. М. Зовнішньоекономічний потенціал підприємств харчової промисловості та можливості його нарощування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. Вип. 18(1). С. 40-45.
7. Бержанір І. А., Гвоздей Н. І., Улянич Ю. В. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2015. № 1(2). С. 58-62.
8. Бокій О. В. Вплив харчової промисловості на міжнародні рейтинги. Продовольчі ресурси. 2019. № 12. С. 184-201.
9. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018. № 12(1). С. 256-259.

10. Гаватюк Л. С., Дембіцька А. В. Оцінка рентабельності підприємства та шляхи її підвищення в сучасних умовах господарювання. Вісник Хмельницького національного університету. 2018. №3. Том 1. С. 15-19.

11. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24(2). С. 99-104.

12. Гальцова О. Л., Шмиголь Н. В. Розвиток харчової промисловості: макро-, мезо- та мікро рівні. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2018. № 4. С. 3-13.

13. Герєга Г. Ф. Концептуальні засади ефективності функціонування сучасних економічних систем. Ефективність державного управління. 2014. Вип. 38. С. 490-496.

14. Дзюбенко О. М. Підходи до економічного аналізу рентабельності лісогосподарських підприємств. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2018. № 1. С. 9-14.

15. Дмитренко А. І. Діагностика прибутковості підприємства за нормативною бухгалтерською звітністю. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2018. № 2. С. 26-33.

16. Довбня С. Б., Пендик С. Б. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації. Молодий вчений. 2014. № 5(1). С. 94-97.

17. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=64030 (дата звернення 10.10.2019).

18. Духновська Л. М., Павлов В. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Науковий вісник Ужгородського

національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17(1). С. 100-103.

19. Єпіфанова І. Ю., В. С. Єпіфанова. Методика оцінювання прибутковості підприємства. Економіка і суспільство. 2017. №12. С. 251-254.

20. Завадяк Р. І. Ефективність діяльності підприємства та її діалектичний зв'язок з оптимальністю. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2014. Вип. 1. С. 194-204.

21. Заїнчковський А.О. Науково-теоретичні аспекти сутності понять «ефективність» та «результативність» в управлінні підприємствами. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2016. Т. 21, Вип. 1. С. 102-104.

22. Замроз М. В. Особливості формування експортного потенціалу харчової промисловості України в умовах Євроінтеграції. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6703> (дата звернення 15.10.2019).

23. Занозовська О. Г. Ефективність діяльності підприємства: управлінський аспект. Інтелект XXI. 2016. №6. С. 90-95.

24. Каминський П. Д. Прибуток та рентабельність як показники ефективності діяльності підприємства. Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки. 2016. № 64. С. 160-167.

25. Кіндрацька Г.І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності: підручник . Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

26. Коваленко О. В., Шевченко А. В. Рентабельність виробництва та шляхи її підвищення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 5(1). С. 144-148.

27. Ковтуненко В. М. Ідентифікація сутності понять «результативність» і «ефективність» діяльності підприємства та методологія їх оцінки. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 10. С. 93-96.

28. Корбутяк А. Г., Сокровольська Н. Я. Особливості планування рівня рентабельності вітчизняних підприємств у сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 16(1). С. 153-157.

29. Крамар І. Ю. Факторний аналіз діяльності машинобудівних підприємств за показником рентабельності власного капіталу. Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2019. № 3. С. 121-124.

30. Кучерява А. С. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. 2015. Вип. 40. С. 38-44.

31. Літвінова В. О. Економічна ефективність: сутність та форми. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2014. №2(26). С.43-45.

32. Михайленко О. В., Ніколаєнко С. М., Твердохліб. Прибутковість діяльності підприємства та способи її підвищення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 6(2). С. 20-23.

33. Міщенко К. Г. Прибутковість підприємства та шляхи її Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 2(2). С. 105-107.

34. Мулик Т.О., Материнська О. Л., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: підручник. К.: ЦУЛ, 2017. 384 с.

35. Носонова Л. В., Божкова В. В. Використання багатофакторної моделі компанії DuPont для оцінки рентабельності власного капіталу АТ «Сумський завод «Насосенергомаш». Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 1(1). С. 205-208.

36. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: Режим <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.10.2019).

37. Петрик В. І. Управління рентабельністю підприємства та напрями його удосконалення. 2017. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/17127> (дата звернення: 16.10.2019).

38. Пенська І. О., Дроботенко А. О. Проблеми управління рентабельністю підприємств в сучасних умовах. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2017. № 1. С. 150-154.

39. Пігуль Н. Г., Бочкорьова Т. О., Кулинич Р. О. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи їх підвищення. Економіка і суспільство. 2017. №10. С. 188-193.

40. Пономаренко Т. М. Ефект, ефективність і результативність діяльності підприємства. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2014. Т. 20, №3. С. 115-122.

41. Правдюк Н. Л. Рентабельність операційної діяльності підприємств: обліково-аналітичний аспект. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. №12. С. 124-141.

42. Приймук О., Салієнко О. Діагностика фінансового стану та підвищення рентабельності підприємства. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. 2016. Вип. 36. С. 223-230.

43. Проскурович О. В., А. Ю. Басс. Моделювання рентабельності діяльності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 3(3). С. 209-212.

44. Рзаєв Г. І., Драгочинська Д. О. Показники рентабельності як аналітичні ознаки прояву ризику за умов невизначеності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 5. С. 73-77.

45. Савіцький А. В. Сутнісно-змістовне трактування поняття «прибутковість підприємства» та специфіка управлінських рішень щодо її підвищення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 1(2). С. 21-25.

46. Свірідова С. С., Пожар О. О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. Молодий вчений. 2014. № 11(14). С. 93-96.

47. Семенова О. М., Серета І. В. Резерви підвищення рентабельності підприємства на основі факторного моделювання. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. 2014. № 1. С. 162-167.

48. Татарінова Г. В., Мельникова К. В. Економічне обґрунтування підвищення рівня рентабельності підприємства. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2016. Т. 21, Вип. 6. С. 114-117.

49. Тебенко В. М. Взаємозв'язок категорій «ефективність» та «результативність» господарської діяльності підприємства. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 3. С. 7-10.

50. Тешева Л. В., Титаренко В. В. Основні засади формування механізму управління рентабельністю підприємства. Причорноморські економічні студії. - 2018. Вип. 27(2). С. 31-35.

51. Тітова Є. О., Сейсебаєва Н. Г. Аналіз рентабельності як один із основних способів попередження банкрутства підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 9(1). С. 29-32.

52. Тютюнник С. В., Тютюнник І. Ю. Моделювання показників рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва. Інфраструктура ринку. 2018. №19. С. 553-557.

53. Тютюнник Ю. М. Особливості аналізу фінансових результатів і рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва. Економічний форум. 2019. №2. С. 99-105.

54. Хрип'юк В. І. Харчова промисловість України: ретроспективний аналіз та сучасні проблеми розвитку. Економіка АПК. 2018. № 9. С. 77-86.

55. Чайка Т. Ю., Мартинова В. В., Невмирич Д. В. Система коефіцієнтів рентабельності активів: сучасні тенденції розрахунку й аналізу

(на прикладі підприємств сфери гостинності). Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 2(2). С. 113-120.

56. Чигріна К. О. Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення. Науковий огляд. 2015. Т. 1, №12. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/421/601> (дата звернення: 20.10.2019).

57. Шашина М. В., Кньовець В. В. Підвищення прибутковості підприємства кондитерської галузі. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 28(1). С. 148-151.

58. Швець Ю. О., Бутенко А. А. Аналіз сучасного стану харчової промисловості України на внутрішньому та зовнішньому ринках. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2018. Вип. 30. С. 71-74.

59. Шмаглій О. Б. Харчова промисловість України: національний та глобальний вимір сучасної динаміки. Продовольчі ресурси. 2017. № 9. С. 90-97.

60. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20(3). С. 174-177.

61. Кобилецький В.Р. Рентабельність. Сутність та показники. www.finalon.com. 2013. URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist>. (дата звернення: 03.12.2019).

62. Кузьменко Л.В., Кузьмін В.В., Шаповалова В.М. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2003. 240 с.

63. Марченко В. М., Башилова В. П. АВС-XYZ-аналіз як засіб управління асортиментом машинобудівного підприємства. Економіка і суспільство. 2017. №13. с. 597-601.

64. Григор'єв М. Н., Уваров С. А. Логистика: підручник для бакалаврів М. : видавництво Юрайт, 2014. 836 с.

65. Кулинич М. Б. взаємозв'язок центрів витрат і центрів відповідальності в організаційній структурі підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. №576. С. 155-158.

66. Куплова Г. І. Теорія економічного аналізу: навч. посібн. К.: Знання. 2008. 639 с.

67. Яришко О.В., Єрмак Д.К., Хортецька Н.В. Формування фінансової стратегії в умовах відкритої конкуренції. Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (20-21 листопада 2019 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя : Наук. ред. Н.Г. Метеленко. ЗНУ Інженерний інститут, 2019. С. 81-83.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 "ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА"
 Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання
 АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО КАКАО.
 ШОКОЛАДУ ТА ЦУКРОВИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ
 Середня кількість працівників 257 Оддиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 69063 Запорізька область Олександрійський район. м.
 Запоріжжя. вул. Святого Миколая.7. т.061-213-77-62;

Дата (рік. місяць.
число) за ЄДРПОУ 00382094
 за КОАТУУ за 2310136000
КОПФГ 230
 за КВЕД 10.82

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2016 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	98	68
первісна вартість	1001	196	196
накопичена амортизація	1002	98	128
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	2844
Основні засоби	1010	34013	40721
первісна вартість	1011	39646	100833
знос	1012	5633	60112
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	34111	43633
II. Оборотні активи Запаси	1100	10929	11600
Виробничі запаси	1101	7220	6787
Незавершене виробництво	1102	325	233
Готова продукція	1103	3318	4412
Товари	1104	66	168
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2506	5500
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2339	968
з бюджетом	1135	7057	4775
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	100	177
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	3497	2054
Г готівка	1166	12	6
Рахунки в банках	1167	3485	2048
Витрати майбутніх періодів	1170	--	--
Інші оборотні активи	1190	--	5
Усього за розділом II	1195	26428	25079
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	654	691
Баланс	1300	61193	69403

Додаток А продовження

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17416	17416
Капітал у дооцінках	1405	20326	27805
Додатковий капітал	1410	15	15
Резервний капітал	1415	611	611
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-19696	-18861
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	18672	26986
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2425	--
Пенсійні зобов'язання	1505	47	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	15962	3922
Довгострокові забезпечення	1520	117	--
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	117	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	18551	3922
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	11765
товари, роботи, послуги	1615	20089	24371
розрахунками з бюджетом	1620	23	128
у тому числі з податку на прибуток	1621	12	40
розрахунками зі страхування	1625	19	74
розрахунками з оплати праці	1630	319	629
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними	1635	400	1198
Поточні забезпечення	1660	229	228
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	2891	102
Усього за розділом III	1695	23970	38495
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	61193	69403

д/н

Генеральний директор

_____ (підпис)

Пшигоцький Сергій Володимирович

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

Ткаченко Володимир Олексійович

Додаток Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік

Форма № 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	110332	80561
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(93539)	(68092)
Валовий: прибуток	2090	16793	12469
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	1628	609
Адміністративні витрати	2130	(8462)	(5600)
Витрати на збут	2150	(5447)	(4198)
Інші операційні витрати	2180	(2978)	(2802)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1534	478
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	50	24
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(255)	(2158)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(192)	(47)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1137	--
збиток	2295	(--)	(1703)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-390	-97
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	747	--
збиток	2355	(--)	(1800)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	10048	9855
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	10048	9855
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	-1774
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	10048	8081
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	10795	6281

Продовження Додаток Б

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	77308	53186
Витрати на оплату праці	2505	11763	9142
Відрахування на соціальні заходи	2510	2570	2780
Амортизація	2515	1247	2693
Інші операційні витрати	2520	17935	18286
Разом	2550	110823	86087

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3483215	3483215
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3483215	3483215
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.21445700	(0.51676400)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту	2615	0.21445700	(0.51676400)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/н

Генеральний директор

(підпис)

Пшигоцький Сергій Володимирович

Головний бухгалтер

(підпис)

Ткаченко Володимир Олексійович

Додаток В

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 "ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА"
 Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання
 АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО КАКАО.
 ШОКОЛАДУ ТА ЦУКРОВИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ
 Середня кількість працівників 257 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 69063 Запорізька область Олександрійський район. м.
 Запоріжжя. вул. Святого Миколая.7. т.061-213-77-62;

Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ 00382094
 за КОАТУУ за КОПФГ 2310136000
 за КВЕД 230
 10.82

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2017 р

Форма № 1

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	67	37
первісна вартість	1001	195	195
накопичена амортизація	1002	128	158
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2844	3115
Основні засоби	1010	30323	34486
первісна вартість	1011	39076	44541
знос	1012	8753	10055
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	33234	37638
II. Оборотні активи Запаси	1100	11923	12626
Виробничі запаси	1101	6787	6874
Незавершене виробництво	1102	233	693
Готова продукція	1103	4731	4756
Товари	1104	172	303
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4952	6360
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	969	1700
з бюджетом	1135	4786	3839
у тому числі з податку на прибуток	1136	11	46
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	147	486
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	2063	3665
Готівка	1166	19	49
Рахунки в банках	1167	2044	3616
Витрати майбутніх періодів	1170	--	--
Інші оборотні активи	1190	5	291
Усього за розділом II	1195	24845	28967
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	691	675
Баланс	1300	58770	67280

Продовження Додаток В

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17416	17416
Капітал у дооцінках	1405	21973	21972
Додатковий капітал	1410	15	15
Резервний капітал	1415	611	611
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-23099	-23535
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	16916	16479
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3922	3867
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	3922	3867
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	11765	11313
товари, роботи, послуги	1615	24372	32637
розрахунками з бюджетом	1620	80	40
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	74	68
розрахунками з оплати праці	1630	629	697
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	669	1670
Поточні забезпечення	1660	228	454
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	115	55
Усього за розділом III	1695	37932	46934
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	58770	67280

д/н

Генеральний директор

(підпис)

Лаврінчук Віталій Григорович

Головний бухгалтер

(підпис)

Левченко Людмила Василівна

Додаток Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік

Форма № 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	130167	110332
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(114356)	(93539)
Валовий: прибуток	2090	15811	16793
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	4073	1628
Адміністративні витрати	2130	(10059)	(8462)
Витрати на збут	2150	(7932)	(5447)
Інші операційні витрати	2180	(2178)	(2978)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	1534
збиток	2195	(285)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	15	50
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(--)	(255)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(39)	(192)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	1137
збиток	2295	(309)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-128	-390
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	747
збиток	2355	(437)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	10048
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	10048
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	10048
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-437	10795

Продовження Додаток Г

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	90846	77308
Витрати на оплату праці	2505	16117	11763
Відрахування на соціальні заходи	2510	3634	2570
Амортизація	2515	1360	1247
Інші операційні витрати	2520	22581	17935
Разом	2550	134538	110823

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3483215	3483215
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3483215	3483215
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.12545880)	0.21445700
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.12545880)	0.21445700
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/н

Генеральний директор

(підпис)

Лаврінчук Віталій Григорович

Головний бухгалтер

(підпис)

Левченко Людмила Василівна

Додаток Д

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКА КОНДИТЕРСЬКА
ФАБРИКА"

Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО КАКАО, ШОКОЛАДУ ТА ЦУКРОВИХ
КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ Середня кількість працівників 257 Одиниця виміру : тис.
грн.

Адреса 69063 Запорізька область Олександрійський район, м. Запоріжжя, вул. Святого
Миколая, т.061-213-77-62;

Дата (рік, місяць, число) за 00382094
ЄДРПОУ 2310136000
за КОАТУУ за КОПФГ 230
за КВЕД 10.82

Складено (зробити позначку "у" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами)
бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р

1801001

Форма № 1

Код за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	37	7
первісна вартість	1001	195	195
накопичена амортизація	1002	158	188
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3115	9660
Основні засоби	1010	34486	37165
первісна вартість	1011	44541	48059
знос	1012	10055	10894
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	37638	46832
II. Оборотні активи Запаси	1100	12626	16221
Виробничі запаси	1101	6874	9628
Незавершене виробництво	1102	693	390
Готова продукція	1103	4756	5744
Товари	1104	303	459
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6360	6237
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1700	3209
з бюджетом	1135	3839	4439
у тому числі з податку на прибуток	1136	46	76
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	486	509
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	3665	1054
Готівка	1166	49	126
Рахунки в банках	1167	3616	928
Витрати майбутніх періодів	1170	--	270
Інші оборотні активи	1190	291	247
Усього за розділом II	1195	28967	32186
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та Баланс	1200 1300	675 67280	673 79691

Продовження Додаток Д

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17416	39344
Капітал у дооцінках	1405	21972	1753
Додатковий капітал	1410	15	15
Резервний капітал	1415	611	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-23535	-2899
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	16479	38213
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3867	3780
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	3867	3780
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	--	7789
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	11313	2235
товари, роботи, послуги	1615	32637	26682
розрахунками з бюджетом	1620	40	14
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	68	--
розрахунками з оплати праці	1630	697	824
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	1670	151
Поточні забезпечення	1660	454	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	55	3
Усього за розділом III	1695	46934	37698
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	67280	79691

д/н

Генеральний директор

_____ Лаврінчук Віталій Григорович
(підпис)

Головний бухгалтер

_____ Левченко Людмила Василівна

Додаток Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

Форма № 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	127452	130167
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(105865)	(114356)
Валовий: прибуток	2090	21587	15811
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	1304	4073
Адміністративні витрати	2130	(9483)	(10059)
Витрати на збут	2150	(9790)	(7932)
Інші операційні витрати	2180	(3166)	(2178)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	452	--
збиток	2195	(--)	(285)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	2	15
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(322)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1)	(39)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	131	--
збиток	2295	(--)	(309)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-59	-128
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	72	--
збиток	2355	(--)	(437)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	72	-437

Продовження Додаток Е

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	84171	90846
Витрати на оплату праці	2505	16327	16117
Відрахування на соціальні заходи	2510	3849	3634
Амортизація	2515	869	1360
Інші операційні витрати	2520	23536	22581
Разом	2550	128752	134538

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	3483215
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	3483218
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	(0.12545880)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	(0.12545880)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/н

Генеральний директор

_____ Лаврінчук Віталій Григорович
(підпис)

Головний бухгалтер

_____ Левченко Людмила Василівна
(підпис)

Додаток Є

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА "АВК" М. ДНІПРО"

Територія ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання ПРИВАТНЕ
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО КАКАО, ШОКОЛАДУ ТА
ЦУКРОВИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ

Середня кількість працівників 1841

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса 49051 Дніпропетровська область Індустріальний район місто

Дніпро вулиця Журналістів, будинок 11, т.056 790-16-02

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік,
місяць, число)
за ЄДРПОУ

за КОАТУУ
за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2018	12	31
00373882		
1210137200		
111		
10.82		

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	46	38
первісна вартість	1001	454	433
накопичена амортизація	1002	408	395
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3314	2321
Основні засоби	1010	196016	206650
первісна вартість	1011	282399	315514
знос	1012	86383	108864
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	199376	209009
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	9701	15495
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	304368	286027
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	16049	14613
з бюджетом	1135	5422	4983
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	21
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1760	1719
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	28554	25545
Рахунки в банках	1167	28554	25545
Витрати майбутніх періодів	1170	2087	46
Інші оборотні активи	1190	5110	8281
Усього за розділом II	1195	373051	356709
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	572427	565718

Продовження Додаток Є

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15390	15390
Капітал у дооцінках	1405	58509	52841
Додатковий капітал	1410	3229	3229
Резервний капітал	1415	3847	3847
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	104615	110966
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	185590	186273
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	6339	6262
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	61800	61800
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	68139	68062
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	269752	257995
розрахунками з бюджетом	1620	3014	3161
у тому числі з податку на прибуток	1621	262	--
розрахунками зі страхування	1625	2890	3198
розрахунками з оплати праці	1630	10178	12620
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	225	74
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	72	59
Поточні забезпечення	1660	10485	14384
Доходи майбутніх періодів	1665	19098	17342
Інші поточні зобов'язання	1690	2984	2550
Усього за розділом III	1695	318698	311383
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	572427	565718

Генеральний директор

(підпис)

Гаряжа Олег Іванович

Головний бухгалтер

(підпис)

Бондар Катерина Михайлівна

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	893832	897388
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(821467)	(821691)
Валовий:			
прибуток	2090	72365	75697
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	12074	9029
Адміністративні витрати	2130	(34143)	(26215)
Витрати на збут	2150	(31973)	(44792)
Інші операційні витрати	2180	(17950)	(12599)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	373	1120
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	1756	26
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(7)	(1)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2122	1145
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2080	-815
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	42	330
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	42	330

Продовження Додаток Ж

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	131483	138301
Витрати на оплату праці	2505	231547	169176
Відрахування на соціальні заходи	2510	50292	36975
Амортизація	2515	24148	21067
Інші операційні витрати	2520	162662	142458
Разом	2550	600132	507977

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор

(підпис)

Гаряжа Олег Іванович

Головний бухгалтер

(підпис)

Бондар Катерина Михайлівна

Додаток 3

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Київська кондитерська фабрика "Рошен"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	Київ	за ЄДРПОУ	2019	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00382125		
Вид економічної діяльності	Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошневих кондитерських виробів, тортів і тісточок нетривалого зберігання	за КОПФГ	8036100000		
Середня кількість працівників	1 751	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	проспект Науки, буд. 1, м. Київ, 03039		10.71		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		0442372260			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності			V		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	701 294	598 455
первісна вартість	1011	1 044 508	917 077
знос	1012	343 214	318 622
Інвестиційна нерухомість	1015	-	300 839
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	315 834
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	14 995
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	20	20
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	701 314	899 314
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 029	9 749
Виробничі запаси	1101	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51 544	71 950
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	2 951	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	2 591
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	23 330	5 840
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 723	1 616
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження Додаток 3

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	24	664
Усього за розділом II	1195	92 601	92 410
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	793 915	991 724
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	175 833	175 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	4 651	4 789
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	357 477	368 464
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	537 961	549 086
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	33 656	30 499
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	33 656	30 499
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	25 964	99 976
розрахунками з бюджетом	1620	3 410	8 673
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2 328	1 964
розрахунками з оплати праці	1630	8 611	7 425
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 253	10 538
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	174 732	283 563
Усього за розділом III	1695	222 298	412 139
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	793 915	991 724

Сервісник

Бойчук Вадим Юрійович

Головний бухгалтер

Дарморос Валентина Іванівна

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистичного обліку.

Директор ТОВ "А.О. Негріміт"

Додаток И

Підприємство **Приватне акціонерне товариство "Київська кондитерська фабрика "Рошен"** (найменування)
 Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ 2019 01 01
 Код за ДКУД 1801003

КОДИ		
2019	01	01
00382125		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	373 344	259 205
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(318 238)	(228 412)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	55 106	30 793
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 582	30 872
<i>у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2121	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(29 950)	(25 662)
Витрати на збут	2150	(4 568)	(3 503)
Інші операційні витрати	2180	(11 283)	(28 719)
<i>у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	11 887	3 781
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 591	10 008
Інші доходи	2240	-	53
<i>у тому числі: дохід від благодійної допомоги</i>	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(1 401)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(9 946)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продвоження Додаток И

Фінансовий результат до оподаткування:		Продвоження додатка 2	
прибуток	2290	13 077	3 896
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 952)	(1 128)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	11 125	2 768
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 125	2 768

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	68 961	83 316
Витрати на оплату праці	2505	184 852	125 796
Відрахування на соціальні заходи	2510	40 044	27 024
Амортизація	2515	27 820	25 330
Інші операційні витрати	2520	41 356	34 776
Разом	2550	363 033	296 242

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	703332392	703332392
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	703332392	703332392
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,01582	0,00394
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,01582	0,00394
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Бойчук Вадим Юрійович

Головний бухгалтер

Дарморос Валентина Іванівна